

Wes-Kaapse
Regering

Wes-Kaapse Raad op Dobbelary en Wedrenne
Jaarverslag 2021/22

WES-KAAPSE RAAD
OP DOBBELARY EN
WEDRENNE

JAARVERSLAG
2021/22

INHOUD

DEEL A: ALGEMENE INLIGTING	3
1. ALGEMENE INLIGTING OOR DIE RAAD	4
2. LYS VAN AFKORTINGS/AKRONIEME	5
3. VOORWOORD DEUR DIE VOORSITTER	8
4. OORSIG VAN DIE HOOF UITVOERENDE BEAMPTE	11
5. VERKLARING VAN VERANTWOORDELIKHEID EN BEVESTIGING VAN DIE AKKURAAKTHEID VAN DIE FINANSIËLE JAARVERSLAG	13
6. STRATEGIESE OORSIG	14
7. WETGEWENDE EN ANDER MANDATE	15
8. ORGANISATORIESE STRUKTUUR	18
DEEL B: PRESTASIE-INLIGTING	19
1. OUDITEUR-GENERAAL SE VERSLAG: VOORAFBEPAAKDE DOELWITTE	20
2. OORSIG VAN PRESTASIE	20
3. VORDERING VAN BEREIKING VAN INSTITUSIONELE IMPAKTE EN UITKOMSTE	32
4. PROGRAMPRESTASIE-INLIGTING	33
5. INVORDERING VAN INKOMSTE	45
DEEL C: BESTUUR	47
1. INLEIDING	48
2. PORTEFEULJEKOMITEES	48
3. UITVOERENDE GESAG	48
4. REKENINGKUNDIGE GESAG – DIE RAAD	48
5. RISIKOBESTUUR	62
6. INTERNE BEHEERENHEID	66
7. INTERNE OUDIT EN OUDITKOMITEE	66
8. NAKOMING VAN WETTE EN REGULASIES	67
9. BEDROG EN KORRUPTIE	67
10. MINIMALISERING VAN BOTSING VAN BELANGE	67
11. GEDRAGSKODE	67
12. GESONDHEID-, VEILIGHEID- EN OMGEWINGSKWESSIES	68
13. MAATSKAPPYSEKRETARIS	68
14. MAATSKAPLIKE VERANTWOORDELIKHEID	68
15. OUDITKOMITEEVERSLAG	69
16. PRESTASIE-INLIGTING VAN B-BSBEE-NAKOMING	72
DEEL D: MENSLIKE HULPBRONBESTUUR	73
1. INLEIDING	74
2. OORSIG VAN MENSLIKE HULPBRON-AANGELEENTHEDE BY DIE RAAD	76
DEEL E: FINANSIËLE INLIGTING	81
1. VERSLAG VAN DIE EKSTERNE OUDITEUR	82
2. FINANSIËLE JAARSTATE	86

**DEEL A:
ALGEMENE
INLIGTING**

ALGEMENE INLIGTING

---

1. ALGEMENE INLIGTING OOR DIE RAAD

NAAM:	Wes-Kaapse Raad op Dobbelary en Wedrenne
FISIESE ADRES:	Fairwayslot 100 Parow Kaapstad 7500 Republiek van Suid-Afrika
POSADRES:	Posbus 8175 Roggebaai 8012
TELEFOONNOMMER/S:	+27 21 480 7400
E-POS ADRES:	ceo@wcgrb.co.za
WEBWERF-ADRES:	www.wcgrb.co.za
EKSTERNE OUDITEURE:	Ouditeur-Generaal van Suid-Afrika
BANKIERS:	Nedbank
RAADSEKRETARIS:	Heinrich Brink

2. LYS VAN AFKORTINGS/AKRONIEME

Die volgende lys bevat al die afkortings/akronieme wat regdeur die jaarverslag gebruik word, ongeag op watter afdeling van die jaarverslag dit betrekking het:

Afkorting/ Akroniem	Beskrywing
AARP	Algemeen Aanvaarde Rekeningkundige Praktyk
ADFIN	Administrasie en Finansies
BBP	Bruto Binnelandse Produk
B-BSEB	Breë-basis Swart Ekonomiese Bemagtiging
BUM	Beperkte-uitbetaling-masjiene
CAPEX	Kapitale Uitgawes
CASA	Casino-vereniging van Suid-Afrika
CATHSSETA	Kultuur, Die Kunste, Toerisme, Vermaaklikheid en Sport Sektoropvoeding en Opleidingsowerheid
COVID-19	Coronavirus-siekte 2019
DB	Diensbillikheid
DH	Departementshoof
DHNC	Departement van Handel, Nywerheid en Kompetisie
DvA	Departement van Arbeid
DVOW	Departement van Vervoer en Openbare Werke
FICA	Wet op die Finansiële Intelligensiesentrum, 2001
FJ	Finansiële Jaarstate
FIS	Finansiële Intelligensiesentrum
FLASH	Eenheid vir Vuurwapens, Drank en Tweedehandse Handelaars
GI	Gelyke Indiensneming
G2E	Global Gaming Exposition
HFB	Hoof Finansiële Beampte
HHA	Hoogste Hof van Appèl
HUB	Hoof Uitvoerende Beampte
HvD	Hoof van Department
IJM	In-jaar Monitering
IKT	Inligting-en-Kommunikasietegnologie
IT	Inligtingstegnologie
ITIB	Inligtingstegnologie-infrastrukturbiblioteek
IVDA	Internasionale Vereniging vir Dobbelaadviseurs
IVDR	Internasionale Vereniging vir Dobbeleruleerders
IvDSA	Die Instituut van Direkteure Suid Afrika
JPP	Jaarlikse Prestasieplan

ALGEMENE INLIGTING

Afkorting/ Akroniem	Beskrywing
KFIE	Komitee oor Finansies, Inligtingstechnologie en Etiek
KMB	Korporatiewe Maatskaplike Belegging
KMK	Komitee oor Menslike Kapitaal
KOR	Komitee oor Openbare Rekeninge
KOIKT	Korporatiewe Oorsigbestuur van Inligting en Kommunikasietegnologie
KPW	Komitee oor Perdewedrenne
KVI	Koste van Indiensneming
KVD	Komitee vir Verantwoordelike Dobbels
LDT	Langdienstoekenning
LUR	Lid van die Provinsiale Uitvoerende Raad
MH	Menslike Hulpbronne
MSW	Maatskappy sonder Winsbejag
MTBBV	Mediumtermyn-begrotingbeleidsverklaring
MTUR	Mediumtermyn-uitgaweraamwerk
MvV	Memorandum van Verstandhouding
NAT JOINTS	Nasionale Gesamentlike Operasies Intelligensiestruktuur
NDMF	Nadiens Mediese Fonds
NRD	Nasionale Raad op Dobbels
NSEMS	Nasionale Sentrale Elektroniese Monitoringstelsel
NTR	Nasionale Tesourieregulasies
OBAD	Onafhanklike Beradings- en adviesdienste
OGSA	Ouditeur-Generaal van Suid-Afrika
OO	Organisatoriese Ontwikkeling
ORB	Ondernemingsrisikobestuur
ORK	Openbare Rekeningkomitee
PA	Prestasie-aanwyser
PAIA	Wet op die Bevordering van Toegang tot Inligting, 2000
PAJA	Wet op die Bevordering van Administratiewe Geregtigheid, 2000
PASD	Prestasie-aanwyser van strategiese doelwit
PLO	Provinsiale Lisensiëringsowerheid
POPI	Wet op die Beskerming van Persoonlike Inligting, 2013
PRWK	Provinsiale Regering van die Wes-Kaap
PTR	Provinsiale Tesourieregulasies raad
PVD	Prestasie-inligting van Voorafbepaalde Doelwitte
RHP	Rampherstelplan
SA	Senior Advokaat

Afkorting/ Akroniem	Beskrywing
SAPD	Suid-Afrikaanse Polisie
SASVD	Suid-Afrikaanse Stigting vir Verantwoordelike Dobbely
SCOPA	Staannde Komitee oor Openbare Rekeninge
SDBA	Strategiese Doelwitbeplanningaanwyser
SKFEGT	Wes-Kaapse Provinsiale Parlement se Staande Komitee oor Finansies, Ekonomiese Geleenthede en Toerisme
SKP	Sakekontinuiteitsplan
TAB	Tegniese-aanwyserbeskrywing
TR	Tesourieregulasies
TW	Tuiswerk
UBK	Uitvoerende Bestuurskomitee
VBBP	Verminderde Bate Bestuursplan
VBD	Voorafbepaalde Doelwit
VKB	Voorraad Kettingbestuur
VPI	Verbruikersprysindeks
VV	Versoek vir Voorlegging
WKBD4	Wes-Kaapse boddokument 4
WK	Wes-Kaap
WKRDW	Wes-Kaapse Raad op Dobbely en Wedrenne
WKWDW	Wes-Kaapse Wet op Dobbely en Wedrenne
WKDVOW	Wes-Kaapse Departement van Vervoer en Openbare Werke
WKOD	Wes-Kaap Onderwysdepartement
WOBV	Wet op Beroepsgesondheid en Veiligheid, 1993
WOFB	Wet op Openbare Finansiële Bestuur, 1999
WKPT	Wes-Kaap Provinsiale Tesourie
WCPT	Western Cape Provincial Treasury
Western Cape	The Province of the Western Cape
WFH	Work From Home
WFH	Work From Home

3. VOORWOORD deur die VOORSITTER

Dit is my opregte plesier om die Wes-Kaapse Raad op Dobbely en Wedrenne se Jaarverslag vir die 2021/22 finansiële jaar voor te lê.

Die WKRDW is deur die Wes-Kaapse Wet op Dobbely en Wedrenne, Wet 4 van 1996, soos gewysig, ingelyf en is 'n Bylae 3C WOFB provinsiale openbare entiteit met die primêre mandaat om die dobbelbedryf in die Wes-Kaap te reguleer.

Die Raad onderskryf die beginsels van goeie korporatiewe bestuur en etiese gedrag en hierdie beginsels is in die Raad se gedragskode en bedryfsprosedures vasgelê. Die Raad gaan voort om hierdie beginsels te bevorder.

Raadslede

Die WKRDW-raad bestaan uit 'n wettige gemagtigde lidmaatskap van sewe lede. Soos op 31 Maart 2022 en ten tye van die skrywe van hierdie verslag, bestaan die Raad uit ses aangestelde lede.

Mnr Lakay se ampstermyn as Raadslid en Raadsvoorsitter het op 15 Desember 2021 gedurende die oorsigjaar gesluit. Ek is daarna met ingang van 16 Desember 2021 as Voorsitter aangestel. Twee nuwe Raadslede is aangewys, naamlik, Dr P Voges en me L Venter. Die Raadslede se ampstermyn word in bladsye 49 tot 54 uiteengesit .

*MNr C Bassuday
Voorsitter van die Raad*

Omvattende uiteensetting van aktiwiteite

Die jaar 2022 is die vyf-en-twintigste jaar van die WKRDW se aktiwiteite as die Wes-Kaap se Dobbereguleerder. Veranderende tegnologiese en die soeke na meer interessante moontlikhede het die evolusie van dobbelaanbiedinge aangespoor. Die WKRDW se opleidingsinisiatiewe is derhalwe as sulks aangepas om die bedryf doeltreffend te reguleer.

Die WKRDW is bewus van die gepaardgaande risiko's wat met dobbel verband hou en het 'n aantal verantwoordelike dobbelinisiatiewe aangepak. Dit het bewusmaking- en inligtingsveldtogte oor verantwoordelike dobbely, gemeenskapsbetrokkenheid en mediaveldtogte ingesluit. Die Raad het die belangrikheid van verantwoordelike dobbel benadruk en besluit om 'n komitee vir verantwoordelike dobbeltoesig en -regulering saam te stel.

Alhoewel die belangrikste mandaat van die WKRDW regulering van die dobbelbedryf is, sluit sy bykomende mandaat as 'n korporatiewe burger van die Wes-Kaap 'n bydrae tot die ekonomie van die Wes-Kaap op 'n innoverende en maatskaplik verantwoordelike wyse in. Dit sluit werkskepping en bevordering van belegging in.

Die Raad het R758 888 673 dobbelbelasting namens die Provinsiale Inkomstefonds vir die jaareinde 31 Maart 2022 ingevorder. Belasting en heffings verskaf dus aansienlike inkomste vir die Wes-Kaapse Regering om sy programme vir die burgers van hierdie pragtige provinsie te befonds.

Ter nakoming van sy mandaat is veertien (14) uit vyftien (15) jaarlikse doelwitte deur die WKRDW bereik, terwyl hy terselfdertyd gepoog het om sy funksies op die mees koste-effektiewe wyse uit te voer.

Die COVID-19-pandemie het 'n diepgaande uitwerking op die Raad se werksaamhede gehad. In samewerking met die Uitvoerende Bestuur het die Raad deur strategiesering, en deur sy benaderings aan te pas en te hersien, daarin geslaag om sy mandaat na te kom.

Daarbenewens is die WKRDW bly om verslag te lewer dat die bedryf R 17 066 087 tot Korporatiewe Maatskaplike Belegging-inisiatiewe (KMB) vir die finansiële jaar bygedra het. Die WKRDW monitor deurgaans sy KMB-verbintenisse en voer sy toesigfunksie uit deur ontvangers van die KMB-befondsing te besoek om toe te sien dat dit effektief en volhoubaar gebruik word.

Die WKRDW het 'n bekwame, diverse werksmag om sy mandaat uit te voer. Dit gaan voort om in opleiding en ontwikkeling te belê om op hoogte te bly met die jongste ontwikkelings in die dobbelbedryf, wat 'n uitwerking op die Raad kan hê. Om seker te maak dat dit die uitdagings vorentoe die hoof bied, het die Raad ingestem om 'n interne studie, gekombineer met 'n Organisasoriese Ontwerp, uit te voer om die grootte en formaat van sy personeel te hersien.

Bewusmakingsprogramme deur die Raad

Die WKRDW gaan voort om verhoudings met verskeie instellings te versterk en het 'n aantal inisiatiewe in sy bewusmakingsveldtogte aangepak. Gemeenskapsbetrokkenheid deur deelname aan die Thusong-programme, koerant- en ander veldtogte via sosiale media en inligtingsessies met wetstoepassingsagentskappe is hierdeur bevorder.

Onwettige dobbelaktiwiteite

Die WKRDW gaan voort om met wetstoepassingsagentskappe te onderhandel in sy poging om onwettige dobbelaktiwiteite te beperk. Die lesse wat uit die verlede geleer is, het tot meer suksesvolle aktiwiteite bygedra.

Die betrokkenheid en opleiding van die SAPD het bygedra tot die WKRDW se pogings. Daarbenewens het die bewusmakingsprogramme om openbare betrokkenheid te bevorder, daartoe gelei dat die publiek inligting oor onwettige dobbelaktiwiteite verskaf het.

Die WKRDW het agt-en-sestig (68) aangemelde of geïdentifiseerde bewerings van onwettige dobbel in die oorsigjaar ondersoek. Die resultate van hierdie ondersoeke word op bladsy 48 van hierdie verslag aangedui.

Wetswysigings

'n Aantal hangende beleids- en wetswysigings sal deur die raad ontleed en tot uitvoering gebring moet word. Die Negentiende Wes-Kaapse Wysigingswet op Dobbelary en Wedrenne, 2021, is in die wet verorden en op 23 Junie 2021 vir algemene inligting gepubliseer. Die voorgenoemde Wet sal op 'n datum wat deur die Premier in 'n proklamasie in die Provinsiale Koerant bepaal word, in werking tree.

Die Wes-Kaapse Dobbelary- en Wedrenregulasies (Fooie en Koste), 2016: Wysiging, 2022 is op 30 Maart 2022 gepubliseer en het op 1 April 2022 in werking getree. Die fooie en kosteregulasies word jaarliks gewysig om vir 'n inflasionêre verhoging in die Raad se statutêre fooie voorsiening te maak.

Breë-basis Swart Ekonomiese Bemagtiging

As 'n regeringsentiteit is die WKRDW verplig om die beginsels van die Breë-basis Swart Ekonomiese Bemagtiging (B-BSEB) in die bedryf wat dit reguleer, af te dwing. Dit word bereik deur die oplegging van lisensievoorwaardes.

Terwyl die Casino- en BUM-sektore die bepaalde doelwitte bereik, gaan die Raad voort om sommige lisensiehouers in die beroepsweddersektor te betrek om hul B-BSEB-verpligtinge na te kom. Die Raad se sektorale komitees betrek lisensiehouers deur middel van kwartaallike byeenkomste oor hul B-BSEB-prestasies en uitdagings en om seker te maak dat befondsing vir volhoubare inisiatiewe gaan. Die gelisensieerde bedryf is tot die B-BSEB-nakoming verbind en maak beduidende vordering in gemeenskappe asook om welwillendheidsake, wat 'n verskil in die lewens van baie inwoners van die Provinsie maak, te bevorder.

Uitdagings

Die Raad se uitdagings is as gevolg van beperkings. Dit sluit in:

- Vakatures wat 'n kworumrisiko vir die Raad skep. Die kworum vir 'n raadsvergadering is vyf lede en raadsvergaderings kan dus daaronder lei indien meer as een lid nie 'n geskeduleerde vergadering kan bywoon nie.
- As gevolg van die verlies van statutêre fooie wat nog nie ten volle opgelos is nie, word finansiële selfvolhoubaarheid bedreig, wat daartoe lei dat die WKRDW nie aan die Beleidsbepalings voldoen nie.
- Mededingende belangegroep se belange en prioriteite skaad die WKRDW se geloofwaardigheid in die bedryf.
- Die COVID-19 het stagnasie in die bedryf veroorsaak en sal tyd verg om te herbou.
- Tegnologiese vooruitgang het die struktuur en beskikbaarheid van dobbelgeleenthede aansienlik

ALGEMENE INLIGTING

---

beïnvloed. Dit neem egter aansienlik langer om wetgewing in staat te stel om tegnologiese ontwikkelings in die dobbelbedryf aan te spreek.

Akkommodasie

Die huurkontrak ten opsigte van die WKRDW se huidige perseel verstryk aan die einde van Oktober 2023. Die huidige huurkontrak is met die Departement van Vervoer en Openbare werke (DVOW) met befondsing verskaf deur die Wes-Kaap Provinsiale Tesourie (WKPT).

Die WKRDW is ingelig dat aangesien dit 'n onafhanklike organisasie buite die regeringsfere is, dit nie op regeringstrukture kan staatmaak nie en dienooreenkomstig sy toekomstige akkommodasie moet soek en finansier.

Vir hierdie doel het die WKRDW sy 2020/21-surplus van R16,8 miljoen as retensiegeld vir sy toekomstige verblyfbehoeftes opsy gesit. Die Raad oorweeg sy toekomstige verblyfopsies.

Mediumtermyn doelwitte

Volgens die Raad is daar talle redes om die uitbreiding van die bedryf te ondersteun wat verwagte voordele vir die Provinsie betreffende verdere maniere van dobbel sal inhou:

- Die Raad hersien tans die dobbellandskap en dobbelgeleenthede in die Wes-Kaap en het 'n openbare deelnameproses begin om bykomende kategorieë vir lisensies in die BUM-sektor in die provinsie beskikbaar te maak.
- Inaggenome die sosio-ekonomiese impak van dobbelary op die inwoners van die Provinsie, is die Raad verplig om die publiek en belanghebbende partye deur middel van 'n openbare deelnameproses te betrek voordat 'n besluit geneem word oor die lisensiëring van bykomende of nuwe maniere van dobbel.
- Daar is 'n aantal hangende beleids- en wetswysigings wat die Raad sal moet ontleed en tot uitvoering bring.
- Die Provinsiale Tesourie hersien tans die Dobbelleid van die Wes-Kaap Provinsie.
- Die hooggeregshof het uitspraak gelewer in die aangeleentheid tussen die Garden Route Casino et al teen die Premier van die Wes-Kaap et al. Die uitspraak het sekere paragrawe van die 1999 Beleidsbepalings tersyde gestel wat die streekeksklusiwiteit vir die vyf casino's in die Provinsie as ongeldig ingestel het. Met sy uitspraak het die Hooggeregshof die ongeldigheidsbevel vir 'n tydperk van 12 maande opgeskort om die Provinsiale Regering tyd te gee om die nuwe beleid te voltooi en te publiseer.
- Alhoewel aanlyn-dobbelary in Suid-Afrika ontwechtig maar steeds aan die toename is, moet aandag op nasionale vlak daaraan gegee word. Navorsing en beraadslagings is nodig om te bepaal of verbod die mees doeltreffende en toepaslike strategie is in omstandighede waar sulke dobbelaktiwiteite ongereguleerd en onbelemmerd is. (Dit moet nie met aanlynweddens deur beroepsweddens verwar word nie.)

Erkennings

Ten slotte bedank ek die Minister, die Wes-Kaapse Tesourie, mede-raadslede, die bestuur en personeel van die Wes-Kaapse Raad op Dobbelary en Wedrenne, die Wes-Kaapse Provinsiale Parlement se Staande Komitee oor Finansies, Ekonomiese Geleenthede en Toerisme, Komitee oor Openbare Rekeninge en die Ouditkomitee vir hul uitstekende werk, ondersteuning en samewerking.

Mnr C Bassuday
Voorsitter van die Raad
Wes-Kaapse Raad op Dobbelary en Wedrenne
31 Julie 2022

4. OORSIG VAN DIE HOOF UITVOERENDE BEAMPTTE

Ek bied graag 'n oorsig aan van die Wes-Kaapse Raad op Dobbelaar en Wedrenne se finansiële prestasie vir die jaar geëindig 31 Maart 2022.

As gevolg van die verstryking van die casino-eksklusiwiteitsfooie en die BUM-operateursfooie wat wettiglik 'n groot bron van sy inkomste was, het die WKRDW sy vermoë om finansiëel selfonderhoudend te wees, verloor. Die WKRDW het aangewese geraak op toelaes van die Wes-Kaapse Fiskus om sy bedryfskoste te finansier aangesien dit nie by magte is om nie-wetgewende eie inkomste te genereer nie. Daarbenewens is wetgewende dobbelaanbiedinge wat inkomste aan beide die WKRDW en die Provinsiale Fiskus sou bied, vir bekendstelling belemmer.

'n Aangepaste begroting vir die WKRDW is deur die Minister goedgekeur wat uit hul eie inkomste van R43 546 883, 'n staatstoelae van R26 256 000 en 'n uitgawebegroting van R69 802 883 bestaan het. Gedagtig aan die ekonomiese omgewing en gepaardgaande finansiële beperkings het die WKRDW gepoog om, waar moontlik, besparings te bewerkstellig. Die WKRDW het vir die jaar onder oorsig, derhalwe R10 002 022 op sy begrote uitgawes gespaar met werklike uitgawes van R59 800 861. Die Ouditeur-Generaal het die besparings hoofsaaklik toegeskryf aan die gevolge wat die COVID-19 op die werksaamhede van die WKRDW gehad het.

Die belangrikste besparings het voortgespruit uit:

- Vakatures by die WKRDW waarvan meeste ten tye van hierdie verslag gevul is;
- Die onderspandering van die begroting vir regs- en professionele dienste asook instandhouding wat 'n konserwatiewe beraming is, en nooit heeltemal dieselfde is nie, maar wat deur omstandighede buite beheer van die WKRDW beïnvloed word; en
- Aangekoopte kapitaalbaties wat weens die vertraagde aflewering uit die buiteland egter nie gelewer kon word nie en wat, as gevolg van die COVID-19, gekanselleer moes word.

'n Inkomste van R4 883 228 meer as waarvoor begroot is, is ingesamel omdat aansoeke en gepaardgaande aktiwiteite vraagedrewe en redelik onvoorspelbaar was. Tydens die COVID-19-pandemie was daar 'n toename in beroepsweddersaansoeke vir aanlyn-beroepswedderaansoeke. Dit het derhawe 'n algehele rekenkundige surplus van R14 352 730 tot gevolg gehad met 'n berekende kontantsurplus van R14 951 588 wat in die Provinsiale Inkomstefonds inbetaal moes word.

Die WKRDW ervaar steeds uitdagings om nuwe wettige dobbelgeleenthede in die Wes-Kaap aan te bied wat tot 'n verhoging van die WKRDW se inkomste sal bydra. Die Raad gaan voort om moontlikhede te ondersoek om die uitdagings wat ondervind word in sy pogings om hierdie wetgewende dobbelaanbiedinge uit te voer, op te los.

Die WKRDW het 'n VKB-beampte gehad wat deur lede van die Hoof Finansiële Beampte se kantoor bygestaan word. Alhoewel die beampte in staat was om die VKB-funksie te verrig, het dit druk op die beampte geplaas en die VKB-funksie het bykomende hulp benodig by wyse van 'n ekstra amptenaar om geloofwaardigheid, wat noodsaaklik is vir 'n VKB-eenheid, aan die WOFB te verleen. Ten tye van hierdie verslag, is 'n bykomende VKB-beampte aangestel om druk op die eenheid te verlig en te help met 'n meer effektiewe en doeltreffende VKB-proses by die WKRDW.

Die WKRDW het 'n ongekwalifiseerde Ouditverslag met geen bevindinge van die Ouditeur-Generaal (Suid-Afrika) vir die jaar onder oorsig ontvang.

Die WKRDW het al die aanbevelings en bevindinge wat deur die Ouditeur-Generaal in die vorige verslagjaar geopper is, nagekom. Sommige van hierdie verbeterde prosesse wat uitvoering aan die bevindinge gee,

*Mnr P Abrahams
Hoof Uitvoerende Beampte*

ALGEMENE INLIGTING

---

kon nog nie getoets word nie aangesien geen soortgelyke aktiwiteite sedert die bevindinge by die WKRDW plaasgevind het nie. Die WKRDW is egter vol vertroue dat die ingestelde voorskrifte enige soortgelyke bevindings effektief sal versag.

Die WKRDW het doeltreffende COVID-19-maatreëls ingestel, en ten spyte van die verslapping van die COVID-19-regulasies, sal die WKRDW vir die afsienbare toekoms voortgaan om die voorskrifte en praktyke wat dit tydens die strenger inperkings ingestel het, toe te pas. Die WKRDW het 'n werk-van-die-huis-beleid ingestel wat drie dae per week op kantoor en twee dae per week werk-van-die-huis-af, behels het. Dit het gehelp om sosiale distansiëring te vergemaklik, bestuurskoste by die kantoor te verlaag en werknemers by te staan met die steeds toenemende reiskoste. Die prosedure was suksesvol en word as 'n voorkeurmodel vir die toekoms beskou.

Die WKRDW word tans in 'n gebou gehuisves wat deur die Departement van Vervoer en Openbare Werke gehuur word met 31 Oktober 2023 as die vervaldatum. Die WKRDW is in kennis gestel dat dit 'n outonome instelling is wat nie deel van die regering is en dus nie op die Wes-Kaapse regeringsdepartemente vir sy aktiwiteite kan staatmaak nie. Die WKRDW is dus aangeraai om, sodra die huurtermyn verstryk het, hul eie akkomodasie te soek en ook te befonds. Die WKRDW beoog derhalwe om 'n gebou te koop en sou dit nie suksesvol wees nie, sal hy 'n gebou vir sy aktiwiteite moet huur.

Die Provinsiale Tesourie het goedkeuring gegee dat die Raad die kontantsurplus van R16,8 miljoen kan behou om met die befondsing van 'n nuwe perseel te help. Die verwagting is dat 'n soortgelyke reëling met die 2021/22-surplus getref kan word sodat die WKRDW die aankope van 'n gebou, insluitende die gepaardgaande kostes, wat aan sy behoeftes voldoen, ten volle kan finansier. Die WKRDW is ten tye van hierdie verslag aktief by die proses betrokke om 'n geskikte gebou te soek wat as kantore vir sy bedrywighede te dien.

Die WKRDW het geen onvolledige begrote projekte nie en sal nie versoek dat enige fondse vir so 'n doel oorgedra word nie. Die WKRDW het geen bedrywighede gestaak nie en beplan dit ook nie vir die toekoms nie. Verder is daar geen ongevraagde bodvoorstelle nie en die Raad het dus in hierdie verband, niks om oor verslag te doen nie.

Die groot uitdaging wat die WKRDW in die gesig staar, is om sy integriteit met sommige van sy lisensiehouers te behou. Hulle voer aan dat die WKRDW versuim om in sy wetgewende hoedanigheid op te tree en derhalwe sy gesag kapituleer. Dit kan daartoe lei dat die lisensiehouers nie maklik die WKRDW se woord of uitsprake aanvaar nie wat onderhandelinge of besprekings soveel moeiliker maak.

Die WKRDW beskou homself steeds as 'n lopende saak aangesien daar begrotingsverpligtinge van die Wes-Kaapse Fiskus is om die WKRDW-finansiering oor die volgende twee jaar toe te staan. Aangesien die 19de Wysigingswet nog nie 'n vasgestelde datum het nie, het die WKRDW dit nie in enige van sy toekomstige beplanning oorweeg nie.

Uitgeslote een doelwit het die Raad al sy goedgekeurde jaarlikse doelwitte nagekom, en terselfdertyd sorg gedra dat die mees koste-effektiewe metodes gebruik is.

Die WKRDW erken met dankbaarheid die bydraes van Minister DD Maynier, die Staande Komitee oor Finansies, Ekonomiese Geleenthede en Toerisme (SKFEGT), die Openbare Rekeningekomitee (KOR), die Wes-Kaapse Provinsiale Tesourie (WKPT), die Ouditeur-Generaal van Suid-Afrika (OGSA) en Interne Oudit SizweNtsalubaGobodo Grant Thornton wat gehelp het om seker te maak dat die WKRDW sy mandaat bereik.

Dit WKRDW gee dankbare erkenning aan die besondere pogings en toewyding van sy Raadslede, die Ouditkomitee en die WKRDW-werknemers vir die sukses van die 2021/22 finansiële jaar.

Mnr P Abrahams
Hoof Uitvoerende Beampte
Wes-Kaapse Raad op Dobbelay en Wedrenne
31 Julie 2022

5. VERKLARING VAN VERANTWOORDELIKHEID EN BEVESTIGING VAN DIE AKKURAATHEID VAN DIE FINANSIËLE JAARVERSLAG

Na die beste van ons kennis en oortuiging bevestig ons die volgende:

Alle inligting en bedrae wat in die jaarverslag geopenbaar word, stem ooreen met die finansiële jaarstate wat deur die Ouditeur-Generaal geaudit is. Die jaarverslag is volledig, akkuraat en is vry van enige weglatings. Die jaarverslag is in ooreenstemming met die riglyne vir die jaarverslag, soos uitgereik deur die Nasionale Tesourie, opgestel. Die Finansiële Jaarstate (Deel E) is in ooreenstemming met die AERP-standaarde van toepassing op die Raad opgestel.

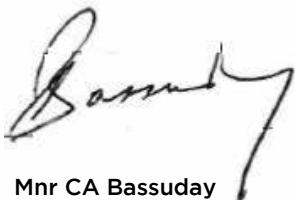
Die Rekenpligtige Gesag is verantwoordelik vir die voorbereiding van die finansiële jaarstate en vir die uitspraak wat oor hierdie inligting gemaak word. Die Rekenpligtige Gesag is verantwoordelik om 'n interne beheerstelsel te skep en in te stel wat ontwerp is om redelike versekering te verskaf oor die integriteit en betroubaarheid van die prestasie-inligting, inligting oor menslike hulpbronne en die finansiële jaarstate.

Die eksterne ouditeure is aangestel om 'n onafhanklike mening oor die finansiële jaarstate uit te spreek.

Die jaarverslag is na ons mening 'n regverdige weerspieëling van die bedrywighede, inligting oor prestasie en menslike hulpbronne en die finansiële sake van die Raad vir die finansiële jaar geëindig 31 Maart 2022.

Mnr P Abrahams
Hoof Uitvoerende Beampte
Wes-Kaapse Raad op Dobbelary en Wedrenne
31 Julie 2022

Mnr CA Bassuday
Voorsitter van die Raad
Wes-Kaapse Raad op Dobbelary en Wedrenne
31 Julie 2022

6. STRATEGIESE OORSIG

6.1 Visie

Om as die toonaangewende dobbelregulerende owerheid vir innoverende, volhoubare sakepraktyke en die maksimalisering van ekonomiese geleenthede op 'n sosiaal-verantwoordelike wyse erken te word.

6.2 Missie

Om dobbelary in die Wes-Kaapse provinsie te beheer en te reguleer om:

- 'n stabiele, regverdige, volhoudende en doeltreffende regulatoriese omgewing te skep;
- openbare vertrouwe en vertrouwe in 'n omgewing vry van korrupsie en onwettige dobbel- en wedderyaktiwiteite te bevorder; en
- om op 'n innoverende en maatskaplik-verantwoordelike wyse tot die ekonomie van die Wes-Kaap by te dra

6.3 Waardes

In die uitvoering van hul kollektiewe funksies heg die Raad en sy kantoor die hoogste waarde aan:

- *Integriteit*
Die kenmerk om 'n morele of etiese kode en hoë professionele standaarde te besit en dit standvastig na te kom.
- *Deursigtigheid en aanspreeklikheid*
Die beginsel dat die Raad sy sake op 'n toeganklike, duidelike en sigbare wyse sal bedryf met sy aktiwiteite onderhewig aan ondersoek en verantwoordbaarheid aan belanghebbendes en die publiek in die algemeen.
- *Bevoegdheid*
Om 'n bevoegde en responsiewe regulerende owerheid te wees.
- *Vernuwing*
Om sakedoeltreffendheid deur praktiese vernuwende oplossings en idees te skep.

7. WETGEWENDE EN ANDER MANDATE

7.1 Grondwetlike mandaat

Die Raad se grondwetlike mandaat is afgelei van Bylae 4 van die Grondwet. Dit bepaal dat die regulering van casino's, wedrenne, dobbelary en weddenskappe, met die uitsondering van loterye, 'n wetgewende bevoegdheid van beide die provinsiale en nasionale wetgewers is. Die Raad moet die fundamentele regte van alle persone, soos in Hoofstuk 2 van die Grondwet verskans, by die uitoefening van sy bevoegdhede en die uitvoering van sy mandaat nakom. Hoofstuk 6 van die Grondwet bepaal, onder meer, die wetgewende bevoegdheid van die verskillende provinsiale wetgewers. Dit handel verder oor die oplossing van konflikte op gebiede van gelyklopende wetgewende bevoegdhede tussen nasionale en provinsiale wetgewing. Hoofstuk 6 is van toepassing op die Raad se funksionering op grond daarvan dat die Raad insette ten opsigte van voorgestelde wysigings aan die Wes-Kaapse Wet op Dobbelary en Wedrenne, Wet 4 van 1996 lewer.

7.2 Wetgewende mandaat

Die volgende nasionale en provinsiale wetgewende verordeninge is van toepassing op die Raad se werksaamhede:

Wet op Basiese Diensvoorwaardes, 1997 (Wet 75 van 1997) soos gewysig

Hierdie wet skets die basiese diensvoorwaardes vir werkplekke in Suid-Afrika en het 'n direkte invloed op werknemers van die Wes-Kaapse Raad op Dobbelary en Wedrenne.

Wet op Breë-basis Swart Ekonomiese Bemagtiging, 2003 (Wet 53 van 2003) en Kodes soos gewysig

Hierdie wet is die wetgewende raamwerk vir die bevordering van swart ekonomiese bemagtiging en bemagtig die Minister van Handel en Nywerheid om kodes van goeie praktyk uit te reik en voorsiening te maak vir aangeleenthede wat daarmee verband hou. Die Raad dwing die wetgewende en beleidsdoelwitte oor Breë-basis Swart Ekonomiese Bemagtiging af deur die oplegging van lisensievoorwaardes aan lisensiehouers en voldoen aan die voorskrifte wat bindend op die Raad as 'n openbare entiteit is.

Wet op Vergoeding vir Beroepsbeserings en -siektes, 1993 (Wet 130 van 1993) soos gewysig

Hierdie wet is 'n wetlike raamwerk vir vergoeding vir ongeskiktheid veroorsaak deur beroepsbeserings of -siektes wat werknemers in die loop van hul diens opgedoen het of vir dood as gevolg van sodanige beserings of siektes; en om voorsiening te maak vir aangeleenthede wat daarmee verband hou.

Wet op Rampbestuur, 2002 (Wet 57 van 2002) soos gewysig en Regulasies

Hierdie wet voorsien 'n wetlike raamwerk vir 'n geïntegreerde en gekoördineerde rampbestuurbeleid wat fokus op die voorkoming of vermindering van die risiko van rampe, die verligting van die erns van rampe, noodgereedheid, vinnige en doeltreffende reaksie op rampe en herstel na rampe. Dit maak voorsiening vir die vestiging van nasionale, provinsiale en munisipale rampbestuursentrums met 'n beleidsfokus op die rehabilitasie en funksionering van hierdie sentrums. Dit maak verder voorsiening vir die belyning van die funksies van die Nasionale Rampbestuur-adviesforum om die Suid-Afrikaanse Nasionale Platform vir Ramprisikovermindering te akkommodeer. Verskeie regulasies is in 2020 gepubliseer om die verspreiding van die Coronavirus COVID-19 te ondersoek, en dit te voorkom en bekamp. Verskeie riglyne en regulasies is ingevolge die Wet op Rampbestuur uitgereik om individue, werkgewers en besighede se optrede te reguleer en beperkings in te stel om die blootstellingrisiko en oordrag van die koronavirus te bestuur en te voorkom.

Wet op Gelyke Indiensneming, 1998 (Wet 55 van 1998) soos gewysig

Hierdie wet is die wetlike raamwerk vir die verwydering van onbillike diskriminasie in die werkplek en skryf die prosesse en prosedures voor wat die Raad moet instel om 'n diverse en bekwame arbeidsmag te vestig wat breedweg verteenwoordigend is van die Wes-Kaap se demografie.

Wet op Finansiële Intelligensiesentrum, 2001 (Wet 38 van 2001), soos gewysig ("FIS-wet")

Die FIS-wet het die Finansiële Intelligensiesentrum en Geldwassery-adviesraad in die lewe geroep om geldwassery en finansiering van terroriste en verwante aktiwiteite te bekamp. Ingevolge hierdie wet is die

ALGEMENE INLIGTING

Raad 'n toesighoudende liggaam en sy lisensiehouers is verantwoordbare instellings. Die FIS-wet ken 'n aantal statutêre pligte, funksies en bevoegdhede toe aan die Raad in die uitoefening van sy toesighoudende oorsig van die dobbelbedryf.

Wet op die Raamwerk vir Interregeringsverhoudinge, 2005 (Wet 13 van 2005)

Hierdie wet bepaal 'n raamwerk vir die nasionale regering, provinsiale regerings en plaaslike regerings om interregeringsverhoudinge te bevorder en te fasiliteer om voorsiening te maak vir meganismes en prosedures om interregeringsgeskille op te los en om voorsiening te maak vir aangeleenthede wat daarmee verband hou.

Wet op Arbeidsverhoudinge, 1995 (Wet 66 van 1995) soos gewysig (“WOA”)

Die WAV reguleer en lei die Raad, as werkgewer, om uitvoering te gee aan die regte, pligte en strukture wat ingevolge daardie wet geskep is en sodoende seker te maak dat arbeidsharmonie en die demokratisering van die werkplek geld.

Wet op Nasionale Dobbelary, 2004 (Wet 7 van 2004) en Regulasies

Hierdie wet bepaal die bevoegdhede van die nasionale en provinsiale dobbelrade met betrekking tot regulering en beheer van dobbel en wedrenne in Suid-Afrika. Die Wet, tesame met die Wes-Kaapse Wet op Dobbel en Wedrenne, 1996 en die onderskeie Regulasies wat daarkragtens aanvaar is, bepaal die statutêre mandaat van die Raad as Reguleerder. Dit maak verder voorsiening vir eenvormige norme en standaarde met betrekking tot dobbelary en wedrenne regdeur die Republiek.

Wet op Beroepsgesondheid- en veiligheid, 1993 (Wet 85 van 1993) soos gewysig

Hierdie wet maak voorsiening vir die gesondheid en veiligheid van persone by die werk en vir die gesondheid en veiligheid van persone in verband met die gebruik van bedryfstoerusting en masjinerie; die beskerming van persone teen gesondheids- en veiligheidsgevaare wat uit of in verband met die werkplek ontstaan, en vir aangeleenthede wat daarmee verband hou.

Wet op 'n Beleidsraamwerk vir Voorkeurverkryging, 2000 (Wet 5 van 2000) en Regulasies

Hierdie wet vorm die raamwerk waarbinne die Raad uitvoering moet gee aan die Grondwetlike vereiste om 'n regverdige, billike, deursigtige en kostedoeltreffende voorkeurverkrygingsbeleid in te stel.

Wet op die Bevordering van Toegang tot Inligting, 2000 (Wet 2 van 2000) (“PAIA”)

Die PAIA skryf die statutêre proses voor waarvolgens aansoeke of versoeke om toegang tot inligting oorweeg en verwerk word en gee uitvoering aan die grondwetlike reg op toegang tot inligting. Dit is van toepassing op beide privaat entiteite of organisasies en openbare liggame.

Wet op die Bevordering van Administratiewe Geregtigheid, 2000 (Wet 3 van 2000) (“PAJA”)

Die PAJA is uitgevaardig ingevolge artikel 33 van die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, om uitvoering te gee aan die reg op administratiewe optrede wat wettig, redelik en prosedureel billik is en die reg om skriftelike redes vir administratiewe optrede te versoek. Die Raad is as 'n openbare liggaam verplig om uitvoering aan die beginsels van prosedureel billike administratiewe optrede soos voorgeskryf deur die wet, te gee.

Wet op die Beskerming van Persoonlike Inligting, 2013 (Wet 4 van 2013) (“POPI”) soos gewysig

Die POPI se doelwitte is, onder andere, om beskerming van persoonlike inligting wat deur openbare en private liggame verwerk word, te bevorder; om sekere voorwaardes in te stel om minimum vereistes vir die verwerking van persoonlike inligting te stel; en om voorsiening te maak om 'n Inligtingsreguleerder in te stel om sekere bevoegdhede uit te oefen en sekere pligte en funksies ingevolge hierdie Wet uit te voer. Sekere bepalinge van die POPI het op 11 April 2014 in werking getree. Artikels 2 tot 38; 55 tot 109; 111; en 114(1), (2) en (3) het op 01 Julie 2020 van krag geword en artikels 110 en 114(4) op 30 Junie 2021. Die gevolg hiervan is dat alle organisasies teen 1 Julie 2021 aan die POPIA moes voldoen.

Wet op Openbare Finansiële Bestuur, 1999 (Wet 1 van 1999) (“WOFB”) soos gewysig

Die Raad is 'n Skedule 3C Provinsiale Openbare Entiteit en verbind tot die finansiële en bestuursvoorskrifte vir begrotings van hierdie Wet. Die WOFB se primêre doelwit is om seker te maak dat alle inkomste, uitgawes,

bates en laste van staatsinstellings en -departemente doeltreffend en effektief bestuur word. Die WOFB maak voorsiening vir die verantwoordelikhede van persone aan wie die finansiële bestuur in die regering toevertrou is en om voorsiening te maak vir aangeleenthede wat daarmee verband hou.

Wet op Vaardigheidsontwikkeling, 1998 (Wet 97 van 1998)

Hierdie wet verskaf 'n institusionele raamwerk om nasionale, sektor- en werkplekstrategieë te ontwerp en in te stel om die vaardighede van die Suid-Afrikaanse arbeidsmag te ontwikkel en te verbeter; om daardie strategieë in te sluit in die Nasionale Kwalifikasieraamwerk wat in die Wet op die Suid-Afrikaanse Kwalifikasiewerheid, 1995, beoog word; om voorsiening te maak vir leerlingskappe wat tot erkende beroepskwalifikasies lei; om voorsiening te maak vir die finansiering van vaardigheidsontwikkeling deur 'n heffing-toelaagskema en 'n Nasionale Vaardighedsfonds; om voorsiening te maak vir gereguleerde werkgeleentheidsdienste; en om vir aangeleenthede wat daarmee verband hou, voorsiening te maak.

Wet op Vaardigheidsontwikkelingsheffing, 1999 (Wet 9 van 1999)

Hierdie wet maak voorsiening vir die oplegging van 'n vaardigheidontwikkelingsheffing; en vir aangeleenthede wat daarmee verband hou.

Die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, (Wet 108 van 1996)

Dit is die hoogste wet van die land en beskryf, onder meer, die Suid-Afrikaanse se regeringstelsel, die rol en verantwoordelikhede van die verskillende regeringsvlakke, fundamentele menseregte van alle burgers en skep 'n aantal grondwetlike instellings.

Wes-Kaapse Wet op Dobbelry en Wedrenne, 1996 (Wet 4 van 1996) soos gewysig en Regulasies

Dit is die primêre wetgewing wat die Raad se funksies en bevoegdhede beheer. Dit bepaal, onder andere, die instelling en werksaamhede van die Raad, die tipe lisensies wat die Raad gemagtig is om te oorweeg asook die Raad se bronne van befondsing. Dit maak verder voorsiening vir die oplegging van statutêre belasting en fooie betaalbaar deur lisensiehouers, sowel as administratiewe boetes vir nie-nakoming

7.3 Beleidsmandaat

Bepalings van die Wes-Kaapse Dobbelry- en Wedrenbeleid, 1999

Die Beleidsbepalings wat deur die Uitvoerende Raad aangeneem is, verskaf beleidsoorwegings vir die uitreiking van die verskillende kategorieë lisensies, die aansoekkriteria wat oorweeg moet word en verpligte bodvoorskrifte vir lisensies vir casino-operateurs. Op 2 Julie 2021 het die hooggeregshof klousule 1.1(b) van die 1999-beleidsbepalings wat die streekeksklusiwiteit vir die vyf casino's in die provinsie ingestel het, as ongeldig en van geen krag en effek verklaar nie. Die Hof het verder verklaar dat Klousule 1.1(c) en (d), wat die 10-jaar eksklusiwiteitstydperk van toepassing op casino-operateurlisensies spesifiseer, verstryk het en nie meer in werking is nie. Die Hof het verder bevestig dat die Raad gemagtig is om aansoeke vir hervestiging van 'n casino ingevolge die Wet te oorweeg.

8. ORGANISATORIESE STRUKTUUR

Raad

 <p>Mnr CA Bassuday (Voorsitter)</p>	 <p>Me C Fani (Ondervoorsitter en Raadslid)</p>	 <p>Mnr T Arendse (Raadslid)</p>	 <p>Mnr R Nicholls (Raadslid)</p>	 <p>Me L Venter (Raadslid)</p>	 <p>Dr P Voges (Raadslid)</p>	 <p>Vakante pos (Raadslid)</p>
---	--	---	--	--	--	---

Mnr P Abrahams
(HUB)

Senior Bestuur

 <p>Me S Sixubane (Bestuurder: MH)</p>	 <p>Me Y Skepu (Bestuurder: Regsdienste)</p>	 <p>Me Z Siwa (DH: ADFIN/HFB)</p>	 <p>Mnr R Bennett (DH: Regulasiewe Nakoming)</p>	 <p>Me M Basson (DH: Lisensiëring)</p>	 <p>Mnr A Matthews (DH: IKT)</p>
---	---	--	---	--	---

CASINO SLO

**DEEL B:
PRESTASIE-
INLIGTING**

1. OUDITEUR-GENERAAL SE VERSLAG: VOORAFBEPAALE DOELWITTE

1. OUDITEUR-GENERAAL SE VERSLAG: VOORAFBEPAALE DOELWITTE

Die Ouditeur-Generaal van Suid-Afrika voer die nodige ouditprosedures op die prestasie-inligting uit om redelike versekering in die vorm van 'n ouditbevinding te gee. Die ouditbevinding oor prestasie teenoor voorafbepaalde doelwitte word in die verslag aan bestuur ingesluit. Dit verskyn onder die Voorafbepaalde Doelwitte-opskrif in die verslag in die afdeling oor ander regs- en regulatiewe vereistes van die Ouditeursverslag.

Verwys na bladsy 82 van hierdie Verslag vir die Ouditeursverslag, gepubliseer as Deel E: Finansiële Inligting.

2. OORSIG VAN PRESTASIE

2.1 DIENSLEWERINGSOMGEWING

2.1.1 TOESIG OOR DIE RAAD

Die Wes-Kaapse Raad op Dobbelay en Wedrenne (WKRDW) is 'n statutêre liggaam wat ingevolge die Wes-Kaapse Wet op Dobbelay en Wedrenne saamgestel is. Daar is twee vlakke van toesig oor die Raad se sake. Op nasionale vlak doen die NRD toesig-evaluerings en op provinsiale vlak doen die Raad verslag aan die Provinsiale Tesourie en die Wes-Kaapse Minister van Finansies en Ekonomiese Geleenthede. Die Provinsiale Parlementêre Oorsigkomitees is die Staande Komitee oor Finansies, Ekonomiese Geleenthede en Toerisme; en die Komitee oor Openbare Rekeninge.

Die WKRDW is 'n Bylae 3C WOFB provinsiale openbare entiteit en is in die unieke posisie met die Wes-Kaapse Provinsiale Tesourie as sy moederafdeling/verantwoordelike departement. Die reguleerders vir dobbelay in die oorblywende agt provinsies doen verslag aan die Departement van Ekonomiese Ontwikkeling wie se hoofmandaat dit is om ekonomiese ontwikkeling tot openbare voordeel te bevorder en derhalwe ekonomiese geleenthede te skep.

2.1.2 BELANGHEBBENDES

As 'n staatsentiteit het die Raad 'n wye verskeidenheid belanghebbendes. Dit sluit in die Wes-Kaapse Provinsiale Regering, Wes-Kaapse Minister van Finansies en Ekonomiese Geleenthede, die Wes-Kaapse Provinsiale Tesourie, die WKRDW-werkmag, gelisensieerde dobbel- en wedderyentiteite, die Wes-Kaapse bevolking, verskaffers, die omgewing en die media. Minister Mireille Wenger is vanaf 15 Mei 2022 as Provinsiale Minister van Finansies en Ekonomiese Geleenthede aangestel. Die beleid van die WKRDW se belanghebbendes lig die meganisme en prosesse toe om konstruktiewe verbintenisse met belanghebbendes te ondersteun.

Die Nasionale Raad op Dobbelay doen toesig-evaluerings oor Provinsiale Lisensieringsowerhede (PLO) se regulatoriese aangeleenthede soos uiteengesit in Artikel 33 en 34 van die Nasionale Dobbelaywet. Dit word van die Raad verwag om inligting rakende die verskillende kategorieë lisensies soos uiteengesit in Artikel 35 van die Nasionale Dobbelaywet aan die Nasionale Dobbelayraad voor te lê.

Lisensiehouers van die Raad het die geleentheid om komiteevergaderings by te woon, en in sekere gevalle, ad hoc raadsvergaderings waar verhoë aan die Raad oor die betrokke dobbelsektor gerig kan word. Die algemene publiek is welkom om die WKRDW se ope raadsvergaderings by te woon en vrae of bekommernisse by hierdie vergaderings te opper.

Ander belanghebbendes van die Raad wat onwettige dobbelay in die Wes-Kaap hanteer sluit in die Nasionale Dobbelayraad, die Provinsiale Dobbelayrade, Nasionale Tesourie, Departement van die Premier, Departement van Vervoer en Openbare Werke, Departement van Handel, Nywerheid en Mededinging, plaaslike regeringsowerhede (munisipaliteite), asook wetstoepassingsagentskappe soos die Suid-Afrikaanse Polisie diens.

Die Raad werk ook nou saam met die Suid-Afrikaanse Stigting vir Verantwoordelike Dobbelry met opleidingsinisiatiewe wat deur die Stigting aangebied word asook die Raad se eie bewusmakingsprogramme en statistiese inligting vir selfuitsluitingsprogramme.

2.1.3 EKONOMIESE SITUASIE

Die ekonomie sal na verwagting in 2022 en 2023 met 1,9% en 1,4% groei, versterk deur 'n toename in handel, toerisme, mynbou en vervaardiging. Die Inflasiekoers sal na beraming in 2022 tot 5,8% styg as gevolg van stygende oliepryse en waarskynlike stygings in voedselpryse as gevolg van die Rusland-Oekraïense konflik. Volgens beraming sal daar in 2023 'n afname van 4,6% in inflasie wees. Na beraming sal die fiskale tekort ook in 2022 tot 6,2% van die Bruto Binnelandse Produk (BBP) styg voordat dit in 2023 tot 5,1% van BBP sal daal as gevolg van die konsolidasiemaatreëls, wat hoër belastinginkomste en 'n verlaagde loonrekening in sluit. Die tekort op die lopende rekening sal in 2022 na verwagting 1,4% van die BBP wees en sal in 2023 na 'n surplus van 0,1% swaai as gevolg van 'n herstel van die vraag na invoere en verwagte daling in kommoditeitspryse. Afwaartse risiko's sluit in die onsekerheid verbonde aan die COVID-19-pandemie, elektrisiteitsvoorsieningbeperkings en swak bestuur in staatsbeheerde ondernemings en gepaardgaande voorwaardelike aanspreeklikhede.

2.1.4 BREË-BASIS SWART EKONOMIESE BEMAGTIGING

As 'n gereguleerde en lisensie-entiteit, het die WKRDW 'n wetlike mandaat om die beginsels van die B-BSEB in die bedryf wat dit reguleer af te dwing, en om kwalifiserende kriteria vir die lisensies en ander goedkeurings wat uitgereik word, te stel. In die dobbelbedryf word dit deur die oplegging van lisensievoorwaardes aan lisensiehouers gedoen. Die WKRDW het die B-BSEB-doelwitvlakke vir elke lisensiehouer in die verskillende sektore van die dobbelbedryf gestel. Hierdie voorwaardes word jaarliks hersien en verskillende voorwaardes word opgelê soos wat dit nodig, redelik en regverdigbaar is om bemagtiging, transformasie en opheffing van persone wat bedoel is om voordeel te trek uit die regering se transformasiedoelwitte, te maksimaliseer.

Die Raad het 'n mandaat om die dobbelbedryf te reguleer deur geskikte, gekwalifiseerde persone en entiteite om dobbelry en wedrenne in die provinsie aan te bied, te lisensieër en om seker te maak dat die bedryf die nasionale en provinsiale dobbelwetgewing nakom. Die Raad gee deur die lisensieproses uitvoering aan ekonomiese transformasie en breë-basis bemagtiging, wat op beide nasionale en provinsiale vlak, regeringsprioriteite is.

Die sektorkomitees van die Raad wat as toesig- en advieskomitees vir die Raad dien, monitor nakoming van die lisensievoorwaardes wat deur die Raad opgelê word vir die verskillende sektore van die bedryf. Die kwartaallike verslae van lisensiehouers oor die status en planne vir die bereiking, handhawing en verbetering van die B-BSEB-doelwitvlakke soos bepaal, word ook deur die komitees ontleed. Lisensiehouers wat nie vrygestel is van die toepassing van die B-BSEB-kodes nie, moet jaarliks deur 'n geakkrediteerde B-BSEB-graderingsagentskap beoordeel word en sodanige graderingsertifikaat by die Raad indien. Waar die B-BSEB-doelwitte of voorwaardes van lisensiehouers nie nagekom is nie, moet verduidelikende inligting vir die nie-bereiking ingedien asook die maatreëls wat getref sal word om die vereiste vlak of doelwit te bereik.

Die Nasionale Raad op Dobbelry van Suid-Afrika monitor en publiseer data oor die stand van transformasie en ontwikkeling in die dobbelbedryf op nasionale vlak. Gelisensieerde roete-operateurs, casino-operateurs en sekere gekorporeerde beroepswedders het gesofistikeerde bemagtigingsprogramme. Hierdie entiteite presteer ook goed volgens die B-BSEB-vlaksertifisering wat deur die geakkrediteerde verifikasie-agentskappe uitgereik is. Aanduidings is dat die aanvang van die KMB- en bemagtigingsprogramme goed vorder ná die COVID-19-terugslae wat betref inkomste-generering, aangesien gelisensieerde ondernemings hul bedrywighede, soos vereis deur die rampbestuur-wetswysigings wat van tyd tot tyd gepubliseer is, met verskillende tussenposes gestaak het.

Die finansiële belang en aandeelhouding van die bedryf in die Wes-Kaap Provinsie is hoofsaaklik op nasionale vlak, rondom 'n paar belangrike rolspelers met belange in al die sektore van die dobbelbedryf, gesentreer. Dit verskans gesentraliseerde beheer en soortgelyke uitvoering van beleide in alle sektore van die dobbelbedryf eerder as streeksgesentreerde metodologieë. Dit geld vir die belange van die casino en roete-operateur, met wyer ekonomiese deelname aan die BUM-personele en die beroepsweddersbedryf. Deur verdere maniere van

dobbel te lisensieër, sal die Raad, sodra dit goedgekeur is, 'n omgewing skep wat stukrag verleen om nuwe toetreders tot die mark te bemagtig en nuwe ruimte vir breë-basis bemagtiging te skep.

2.1.5 UITBREIDING VAN DOBBELBEDRYF

Die Raad doen interne navorsing oor daardie kategorieë lisensies soos uiteengesit in artikel 27 van die Wet wat tot op hede nog nie in die Wes-Kaap bekendgestel is nie. Dit sluit die lisensiering van byeenkomste, bingo en Tipe B, C en D BUM-aanbiedinge in.

Die Raad het die BUM-operateurs oor die bekendstelling van Tipe B- en C-BUM'e in die provinsie betrek. Tot op hede het die Raad 3 000 BUM'e uitgereik, en aan elke BUM-operateur is 1 500 BUM-masjiene toegeken. Die Nasionale Dobbelwet en gepaardgaande Nasionale Regulasies ken 'n totaal van 9 000 BUM'e toe vir bekendstelling in die Wes-Kaap. Die Raad het 'n bekendstelling van 3 000 BUM'e goedgekeur toe die eerste Versoek vir Voorleggings (VJV) met die ontstaan van die dobbelbedryf in hierdie provinsie uitgereik is.

Die Raad het tot op hede Tipe A BUM-terreinlisensies bekendgestel, wat terreinoperateurs toelaat om tot vyf (5) BUM'e beskikbaar te stel waarop klante in hul gelisensieerde BUM-terreine kan speel. Tipe B BUM-terreinlisensies laat die bekendstelling van tot 20 BUM'e toe en Tipe C BUM-terreinlisensies laat die bekendstelling van tot 40 BUM'e by 'n gelisensieerde BUM-terrein toe. 'n Tipe D BUM-lisensie laat 'n onafhanklike terreinoperateur toe om tot 40 BUM'e vir speel beskikbaar te stel. Hierdie kategorieë BUM-terreinlisensies vereis bykomende regulatoriese goedkeurings en beduidende belegging- en regulatoriese vereistes word voorgeskryf om dit kan te bedryf. Die Raad stel die nodige maatreëls in plek om bekendstelling van die Tipe B en C BUM-terreine te vergemaklik. Die voor-bekendstellingfase behels die inskakeling van die Raad se toesighoudende organisasies, hersiening van die dobbelreëls en beheermaatreëls vir groter finansiële belegging en statutêre foioe.

Die ander belangrike oorwegings om lisensiering van verdere maniere van dobbel te bepaal is:

- (a) Werkskepping; en
- (b) Transformasie en groter ekonomiese geleenthede in die Wes-Kaap.

Die WKPT het navorsing laat doen oor die bekendstelling van groot byeenkomste in die Provinsie asook die lewensvatbaarheid van die perdewedrensektor in verhouding met die totalisator. Die Raad wag op die finale besluit oor hierdie navorsingsinisiatiewe. Die Raad het voorheen 'n sosio-ekonomiese impakstudie gedoen om die trefkrag van huidige dobbelmetodes op huishoudings, die omliggende gemeenskappe en dobbelaars te bepaal. Die Raad het besluit om opvolgnavorsing te doen ten opsigte van probleme in die Provinsie as gevolg van dobbelary asook 'n Verantwoordelike Dobbelmeganisme wat deur lisensiehouers bekendgestel word.

Met inagneming van die sosio-ekonomiese impak van dobbelary op die Provinsie se inwoners, is die Raad verplig om die publiek en belanghebbende partye deur middel van 'n openbare deelnameproses te betrek voordat 'n besluit geneem word oor lisensiering van nuwe dobbelwyses. Die Raad het 'n proses van openbare deelname begin om kommentaar van belanghebbende partye in te win oor die wenslikheid en haalbaarheid om deur die bekendstelling van bykomende kategorieë-lisensies waarvoor die Wet voorsiening maak, die dobbelbedryf uit te brei. Dit sluit in Tipe B, C en D BUM-terreinlisensies en 'n derde Roete-operateurlisensie. Die kommentaar wat ontvang is, het navrae oor die bekendstelling van Bingo in die provinsie ingesluit. Die Raad moet 'n balans skep tussen die mededingende belange en regte wat ter sprake kom waar ekonomiese geleenthede geskep word en 'n streng proses gevolg sal word soos en wanneer die besluit gemaak word om verdere maniere van dobbel te lisensieer soos deur die Wet beoog.

2.1.6 BEDRYFSONTWIKKELING

Alhoewel die COVID-19 ekonomiese beperkings verlig is, het dit besighede aansienlik beïnvloed en die uitwerking daarvan op die ekonomie sal vir 'n geruime tyd op verskillende ekonomiese vlakke ervaar word, soos die Suid-Afrikaanse ekonomie, inflasievlakke, inkomstefondsreserwes, individuele inkomste en besigheidsinkomstevlak.

Tydens die COVID-19-beperkings het individue en sakeondernemings in baie sektore na aanlynhandel en digitalisering migreer. Terwyl verbruikers reeds voor die COVID-19 toenemend 'n aanlynleefstyl gevolg het,

het die pandemie hierdie aanlyn-migrasie selfs in 'n groter mate versnel, aangesien verbruikers gedwing is om hulself sosiaal te distansieer. Baie verslae bevestig dat die pandemie daartoe gelei het dat baie Suid-Afrikaanse verbruikers voortgaan om aanlyntransaksies vir noodsaaklike goedere te doen. Sedert die Nasionale Inperking het die Raad groter belastinginvorderings ten opsigte van weddery op sport deur middel van telefoon, selfoon en aanlynweddery getoon. As in ag geneem word dat klante verkies om tuis te dobbel as gevolg van die gerief wat dit bied en om hulself, volgens regeringsregulasies, sosiaal te distansieer, is dit dus nie verrassend nie.

Die Raad gaan voort om gebeurlikhede wat die aanbieding van weddery aan die publiek op casino-tipe speletjies toelaat, vir beroepswedders goed te keur. Hierdie aanbiedinge bied 'n groter verskeidenheid weddenskappe aan wat beroepswedders kan aanbied en dit dien ook om die afname in die perdewedrensyfers te voorkom.

Perdewedrenne as 'n sport, het beide finansiële en volgens belangstelling in die sport vir weddenskapdoeleindes, swaargekry. Die Raad het die afgelope paar jaar 'n aansienlike afname in weddenskapbelasting vir perdewedrenne opgemerk, beide in totalisator-weddenskappe (oop weddenskappe) en vastekansweddenskappe. Herlewing van perdewedrenne as 'n sport is nodig om dit meer aantreklik vir die jonger geslag te maak. Dit kan help om 'n ommekeer in hierdie bedryf teweeg te bring. Die Provinsiale Tesourie het met navorsing begin wat die versoek vir regeringsbystand wat van die Totalisator ontvang is, ondersoek. 'n Eksterne diensverskaffer is aangestel om die ekonomiese posisie waarin die Totalisator hom bevind te ontleed. Die verslag word afgesluit met aanbevelings aan die provinsiale regering oor die beskikbare moontlikhede. Hierdie verslag is nog nie bekend gemaak nie en die Raad wag op die finale uitslag van die Minister en Provinsie ten opsigte van die navorsing en bevindinge.

Die Raad het die wettiging en regulering van interaktiewe dobbelary bepleit om klante te beskerm wat verkies om by hierdie vorm van dobbel betrokke te raak en dat die toepaslike belasting die Fiskus toeval. Wedders wat aan onwettige aanlyndobbelary deelneem wanneer daar nie wettige alternatiewe beskikbaar is nie, pleeg 'n misdad. Hulle word boonop oorgelaat aan die genade van gewetenlose operateurs wat nie gereguleer word volgens skoon spel, persentasie opbrengs teenoor wedders, eerlikheid, lisensieëring en geskiktheidsvereistes nie. Gelisensieerde operateurs word deur 'n streng lisensieproses gekeur om seker te maak dat die bedryf vry van korrupsie en onwettige aktiwiteite is. Die Raad het voorleggings aan beleidmakers op beide provinsiale en nasionale vlak gedoen en bepleit dat die meganismes ingestel word om interaktiewe dobbel te lisensieer en te reguleer.

Konsepwysigingswetsontwerpe wat voorsiening maak vir die verskuiwing van 'n afgeleë casino na die metropool is vir openbare kommentaar gepubliseer. Hierdie wysigings word nog deur die WKPT oorweeg. Die Raad speel tans geen rol in die hervestigingsproses nie, behalwe om kommentaar te lewer op die voorgestelde wysigings, wat sedertdien vir openbare kommentaar gepubliseer is. Die Hof het uitspraak in die aangeleentheid Garden Route Casino et al teen Premier van die Wes-Kaap et al gelewer. Die uitspraak het klousule 1.1(b) van die 1999 Beleidsbepalings tersyde gestel wat die streekeksklusiwiteit vir die vyf casino's in die Provinsie as ongeldig en van geen krag en effek verklaar. Die Hof het verklaar dat Klousules 1.1(c) en (d), wat die 10-jaar eksklusiwiteitstydperk spesifiseer wat van toepassing is op casino-operateurlisensies, met verloop van tyd verstryk het en nie meer van krag is nie. Die Hof het verder bevestig dat die Raad gemagtig is om aansoeke vir hervestiging van 'n casino ooreenkomstig die Wet te oorweeg. Die ongeldigheidsbevel van die beleidsbepalings is vir 'n tydperk van een jaar opgeskort om voorsiening te maak vir die hersieningsproses oor dobbel wat tans aan die gang is en vir die Kabinet om 'n nuwe Dobbelleid in te stel wat in die toekoms van toepassing sal wees.

2.1.7 DIE RAAD SE BEWUSMAKINGSPROGRAMME

Ingevolge die aanhef van die Wet word erkenning daaraan gegee dat dobbelgeleenthede en wedrenne besondere risiko en gevare vir die inwoners van die Wes-Kaap inhou, wat dus die oplegging van toepaslike beperkings en beheermaatreëls regverdig. Dit is derhalwe belangrik dat die Raad die publiek opvoed oor die gevare van dobbelary en vereis dat lisensiehouers verantwoordelike dobbelmaatreëls tref.

Die Raad gaan voort om bewustheid te skep, nie net oor die doel en funksie van die Raad nie, maar ook wat 'n wettige dobbelomgewing voorstaan. Terwyl die afgelope 24 maande 'n paar uitdagings ingehou het om aangesig-tot-aangesig interaksie te hê, het die Raad se kantoor, in samewerking met die Thusong-program,

vyf (5) bewusmakingsprogramme vir die jaar aangebied. Die bewusmakingsinisiatiewe van die Raad het ten doel om die teikengehoor met die volgende inligting oor die Raad op te voed en in te lig:

- Doel en mandaat van die Raad;
- Wettige maniere om te dobbel en te wed;
- Wie mag wettige dobbel- en weddenskapaktiwiteite aanbied;
- Vereistes van lisensiehouers;
- Monitering van nakoming van lisensiehouers;
- Geskilproses van klante;
- Probleemdobbel en die uitsluitingsproses;
- Onwettige dobbelary en rapportering daarvan.

Dit is noodsaaklik dat die Raad ekonomiese regte en geleenthede toestaan met die nodige toepaslike maatreëls in werking vir regverdigheid en dat enige skade en gevare van dobbelary tot die minimum beperk word. Die Raad gaan dus voort om die bedryf vir enige oorstimulasie en vinnig gevorderde veranderinge te monitor.

Die Raad beoog om groter bewusmakings- en inligtingsveldtogte oor verantwoordelike dobbel te reël. Sulke inisiatiewe sal, waar van toepassing, verskeie formate aanneem, insluitend gemeenskapsbetrokkenheid, mediaveldtogte en skoolbesoeke. As gevolg van die voortdurende ontwikkeling in die bedryf, wat op beide tegnologiese ontwikkeling en die uitwerking van inperkingmaatreëls as gevolg van die COVID-19 gegrond is, het die Raad bepaal dat verantwoordelike dobbelary 'n verbeterde benadering sal vereis. Die Raad het besluit om die Wes-Kaapse Forum vir Verantwoordelike Dobbel te omskep na die Komitee vir Verantwoordelike Dobbel wat lisensiehouers toelaat om vergaderings by te woon. In 'n poging om verantwoordelike dobbel aan te moedig en om probleemdobbel in die bedryf te verlaag is lisensiehouers die geleentheid gebied om kommentaar op regulatoriese maatreëls wat voorgestel word, te lewer.

2.1.8 UITSKAKELING VAN ONWETTIGE DOBBEL

Gedurende die oorsigjaar was daar 68 bewerings van onwettige dobbelary. Besonderhede van die bewerings word hieronder aangedui:

- 67 is binne 30 dae volledig ondersoek;
- 1 was in die proses om ondersoek te word soos op 31 Maart 2022;
- 30 is as positief bevestig;
- 37 is as negatief bevestig.

Die Suid-Afrikaanse Polisie dienste was nog altyd bereid om te help om onwettige dobbelondernemings te sluit.

2.1.9 KORPORATIEWE MAATSKAPLIKE BELEGGING

As 'n WOFB 3C openbare entiteit, het die Raad 'n toelaag van die Wes-Kaapse Regering ontvang en enige surplus kontantsaldo's moet aan die Wes-Kaapse Provinsiale Inkomstefonds betaal word.

Die Raad genereer nie tans genoeg eie inkomste om finansieel onafhanklik te wees nie en moet op die toelaag staatmaak om sy bedrywighede te finansier. Daarom finansier die Raad geen korporatiewe maatskaplike beleggingsinisiatiewe uit eie beweging nie.

Korporatiewe maatskaplike beleggings (KMB) deur lisensiehouers word steeds deur die Raad gemonitor deur gereelde interaksies en besoeke aan diene wat KMB-befondsing ontvang. Die kwantum van die KMB-befondsing is oorwegend 'n persentasie van die omset of winsgewendheid van gelisensieerde operateurs.

Die Raad moedig steeds belegging in die volgende fokusareas aan:

- Opvoeding: ondersteuning van vroeë kinderontwikkeling, verbetering van wiskunde, wetenskap en taalvaardighede, onderwyser- en leerderontwikkeling en ondersteuning van skole vir leerders met spesiale behoeftes;
- Gesondheid: versterking van primêre gesondheidsorg en werk aan die voorkoming van MIV/VIGS;
- Volhoubare gemeenskapsontwikkeling: verskaffing van welsynsondersteuning, werk aan volhoubare lewensbestaan deur vaardighedsopleiding en werkskepping en ondersteuning van kapasiteitsbou vir ondernemingsontwikkeling.

Lede en amptenare van die Raad het vir die jaar onder oorsig toesig oor sewe (7) lisensiehouers se KMB-bydraes gehou en 13 projekte van ontvangers van KMB-befondsing uit die dobbelbedryf hersien. Die Raad se lisensiehouers het 'n bedrag van R17 066 087 ten opsigte van korporatiewe maatskaplike belegging vir die jaar onder oorsig belê.

2.1.10 IMPAK VAN DIE COVID-19 PANDEMIE

Die Raad stel steeds die COVID-19-maatreëls by sy kantore in. Die bedryf het voortgegaan om die voorgeskrewe COVID-19-maatreëls in te stel en die protokolle soos in die regulasies uiteengesit streng nagekom. Werknemers in die bedryf is swaar getref deur verlaagde salarisse en verkorte werksure.

Dobbelbelasting van R777 miljoen is vir die 31 Maart 2022 finansiële jaar in vergelyke met die bedrag van R481 miljoen vir die 31 Maart 2021 finansiële jaar deur die Raad ingevorder. Die jaar-tot-jaar belastinginvorderings het sedert die vorige jaar met 61% toegeneem.

Provinsiale belastings	31-Maart-22	31-Maart-21	R-variensie	% Variensie
Casino	280 224 604	173 574 965	106 649 639	61%
Perdewedrenne en weddery	370 916 322	230 127 374	140 788 948	61%
Beperkte uitbetalingsmasjiene	125 589 575	77 463 014	48 126 561	62%
	776 730 501	481 165 353	295 565 148	61%

Die bogenoemde syfers is 'n duidelike aanduiding dat die gevolge van die COVID-19-regulasies 'n merkbare uitwerking gehad het op die inkomste gegeneer deur die verskillende sektore van die dobbelbedryf. Operateursbelasting van R34 miljoen is vir Desember 2020 ingevorder. Aan die einde van Desember 2020 was Vlak 3-regulasies van die Rampwet van krag. Vir Desember 2021 het die Raad R45 miljoen operateursbelasting ingevorder. 'n Aangepaste risikovlak 1 was gedurende Desember 2021 van toepassing. Dit verteenwoordig 'n toename van R11 miljoen wanneer die belastinginvorderings vir dieselfde tydperk jaar-tot-jaar vergelyk word.

Soos dus hierbo waargeneem kan word het meeste sektore in die dobbelbedryf stadig herstel namate die regulasies verlig en die beperkende maatreëls deur die lisensiehouers dienooreenkomstig verlig is.

2.1.11 TEGNOLOGIE EN INLIGTING

As gevolg van die COVID-19-pandemie het veranderinge vinnig plaasgevind en 'n nuwe norm is in organisasies geskep oor hoe hulle normale sakepraktyke sou benader. Die unieke uitdagings wat organisasies wêreldwyd in die gesig staar, het 'n herevaluering van bestaande strategieë vereis en alternatiewe meganismes moes oorweeg word om besigheidskontinuiteit te bevorder. Organisasies se hoë afhanklikheid van digitale tegnologie, transformasie en konektiwiteit het 'n invloed op hul sterk- en swakpunte, geleenthede en bedreigings gehad. Die Kantoor van die Raad was nie immuun teen hierdie verwickelings nie en moes sy vermoëns evalueer om tydens die pandemie met sy bedrywighede te kon voortgaan.

Die Kantoor van die Raad het werknemers met die nodige toerusting om van die huis af te werk (TW) toegerus, en het virtuele toegang via virtuele privaatnetwerke moontlik gemaak om toegang tot die WKRDW-netwerk, produksiestelsels, samewerkingshulpmiddels en digitale platforms te verkry. Alle WKRDW-werknemers het inligting oor die WKRDW Sekuriteitsbeleide en Geheimhoudingskode, die Gedragskode en Artikels 17 en 19A van die Wes-Kaapse Wet op Dobbely en Wedrenne (WKWDW) ontvang om seker te maak dat inligting en data beskerm word.

Behalwe dat WKRDW-personeel in staat gestel is om virtueel te werk, is die verspreide werkomgewings moontlik gemaak deur die WKRDW-videokonferensies, samewerking en kommunikasievermoë. Dit het voorsiening gemaak vir die voortsetting van die Raad, Komitee en departementele vergaderings, deel van inligting en virtuele ondersteuning. Telefoniese en e-pos kommunikasie sowel as videokonferensievermoëns het kommunikasie met belanghebbendes moontlik gemaak.

PRESTASIE-INLIGTING

Die Finansiële-, Inligtingstechnologie-, Eet- en Ouditkomitees het toesighoudende verantwoordelikheid vir die doeltreffendheid en geskiktheid van die Raad se IKT-hulpbronne. Kwartaalike interne IKT- en ouditverslae is aan die komitees voorgelê om seker te maak dat doeltreffende beheermaatreëls vir die Interne IKT-bestuur en sekuriteit gehandhaaf word. Risiko's en beheermaatreëls verbonde aan die interne IKT-funksie is in die Raad se Risikoregister ingesluit en dien ooreenkomstig bestuur. Die WKRDW se Hulptonbankbestuurstelsel het roetine virtuele instandhouding vir die Raad se IKT-aktiwiteite gedoen asook op hul perseel.

Die Raad se skuif na outomatisering vir hul besigheidsproses was 'n belangrike fokusareas en 'n strategiese instaatsteller vir die besigheid. Genesis, 'n gedigitaliseerde outomatiseringsprojek en -stelsel, het die bedryf in staat gestel om hul aansoeke vir dobbellisensies aanlyn in te dien. Die uiteindelige doel van Genesis is om die lisensie-aansoekbesigheidsprosesse te outomatiseer en 'n groen/papierlose omgewing vir die Raad en die dobbelbedryf te skep. Projek Genesis is in September 2018 begin en in September 2021 vir die Lisensieringsafdeling voltooi en in werking gestel. Lisensie-aansoeke vir die Casino-, BUM-, Totalisator- en Boekmaker-industrie kan aanlyn ingedien word.

Die tegnologiese vooruitgang het nuwe en innoverende metodes vir dobbel ontwikkel en aanlynweddering op sport is as 'n ontwikkelende mark bepaal. In vergelyking met ander vorme van dobbel soos Casino, die BUM en Totalisator het aanlynweddering op groot skaal tydens die pandemie toegeneem. Reguleerders moet seker maak dat hulle voldoende opgelei is om wydverspreide en deurlopende tegnologiese veranderinge te hanteer. Hierdie aspekte moet ook deur wetswysigings opgelos word om ooreenkoms met die tegnologiese veranderinge te verseker.

2.1.12 BYWONING VAN KONFERENSIES

Konferensiebywoning hou onmeetbare voordele vir die Raad in. Dit sluit in blootstelling aan nuwe ontwikkelings in die dobbelbedryf, nuwe uitdagings en oplossings wat deur nasionale en internasionale reguleerders ontwikkel is, asook 'n netwerk van rolspelers in die bedryf wat bystand kan verleen wanneer nodig. Fisiese bywoning van die konferensies was steeds beperk en netwerkgeleenthede as gevolg van die virtuele bywoning van bedryfsrolspelers was derhalwe ook beperk.

Die Raad het die volgende konferensies bygewoon en relevante ondervinding en kennis daardeur opgedoen:

Konferensie	Datum	Voordeel
Internasionale Association of Gaming Regulators – virtuele bywoning	September 2021	<ul style="list-style-type: none"> Die mate waarin die wêreldwye pandemie die bedryf negatief beïnvloed het en regulatoriese maatreëls wat oorweeg moet word om die uitwerking van sulke toekomstige voorvalle te verlig. Die toename van probleemdobbelary tydens toesluitbeperkings in verskeie jurisdiksies en maatreëls wat oorweeg moet word om hierdie onbedoelde gevolg van wettige dobbelary op te los. Die gesofistikeerdheid van die kriminele meesterbreine om die geregleerde dobbelomgewing te gebruik om onwettige aktiwiteite aan te gaan – maatreëls om hierteen te waak. Die verandering in wêreldwye speelgeldeenheid en wat reguleerders oor kriptogeldeenheid moet weet. Hoe kunsmatige intelligensie kan help om probleemdobbelary te verminder. <p>Die verband tussen speletjies en dobbel en waarop reguleerders bedag moet wees.</p>

2.1.13 KORPORATIEWE BESTUUR-OPENBAARMAKINGS WAT DEUR DIE KING IV-KODE VEREIS WORD

Ingevolge die King IV-kode word van die Raad verwag om sekere openbaarmakings te maak wat met korporatiewe bestuur verband hou. Die Raad se King IV-verslag is op die Raad se webwerf by www.wcgrb.co.za beskikbaar.

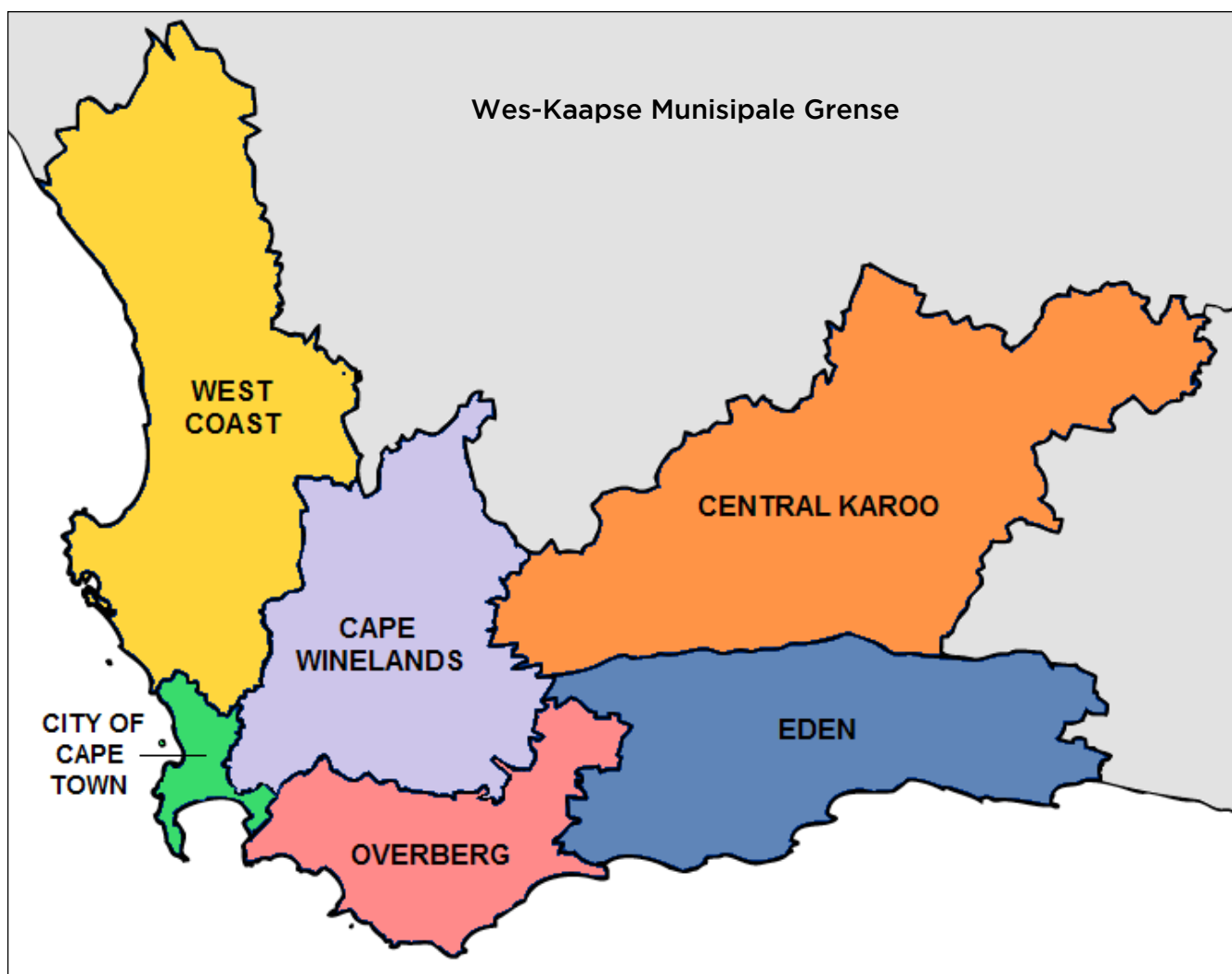
2.1.14 DIENSLEWERINGSOMGEWING

Op 31 Maart 2022 het die wettige dobbel- en resiesbedryf in die Wes-Kaap, wat oor die volle geografiese gebied van die Wes-Kaap strek, bestaan uit:

Lisensie-aktiwiteit	31 Maart 2022	31 Maart 2021
Gelisensieerde casino's	5	5
Gelisensieerde beperkte uitbetalingsmasjien-operateurs	2	2
Gelisensieerde beroepswedders	53	43
Gelisensieerde totalisator	1	1
Gelisensieerde persele	665 (462 BUM'e, 147 beroepswedders, 56 Totalisators)	664 (447 BUM'e, 164 beroepswedders, 53 Totalisators)
Gelisensieerde dobbeltoestelle	6 717	6 940
Werknemerlisensies*	6 392	7 514

* Die Raad reageer slegs op behoorlike aansoeke wat van die bedryf ontvang word.

PRESTASIE-INLIGTING

Geografiese verspreiding van gelisensieerde dobbelbedrywighede

Perseel	1 Stad Kaapstad	2 Eden	3 Kaapse Wynlande	4 Overberg	5 Weskus	6 Sentraal Karoo
Casino's - 5	1	1	1	1	1	0
BUM-terreine - 462	292	52	51	22	44	1
Beroepswedders - 147	127	5	12	1	1	1
Totalisators - 56	44	5	5	0	1	1

2.2 ORGANISATORIESE OMGEWING EN STRUKTUUR

Op 31 Maart 2022 het die Minister van Finansies en Ekonomiese Geleentehede ses (6) lede op die Raad aangestel. Die Raad moes verlief neem met ingrypings en besluitneming van belanghebbendes wat die instelling van sy besluite en navorsingstudies vertraag het. Dit is 'n risiko vir die Raad se reputasie.

Die bestaande organisasiestruktuur het oorwegend dieselfde gebly sedert die stigting van die Raad, hoewel die bedryf waarin die Raad betrokke is jaar na jaar uitbrei. Om 'n optimale organisasiestruktuur te bewerkstellig het die Raad besluit dat sy organisasiestruktuur hersien moet word. Om die doelwit na te kom, het die Raad 'n diensverskaffer aangestel om die beoordeling te doen.

As gevolg van versoeke van die industrie sowel as die behoefte om dubbelaanbiedinge (wat nie tans in die Wes-Kaap aangebied word nie) uit te brei, is voorbereidingswerk gedoen om in die toekoms Tipe B, C en D BUM-terreine, Bingo, sowel as internasionale byeenkomste aan te bied. Die organisatoriese struktuur sal beïnvloed word deur die behoefte om dubbelaanbiedings uit te brei. Die bestaande werksmag is dalk nie voldoende om aan die eise of aantal bykomende aansoeke aandag te gee nie en om die nodige ondersoeke te doen wat nodig sal wees om seker te maak dat die Raad betyds en doeltreffend op lisensie-aansoeke reageer nie.

Om te bepaal watter potensiële bykomende hulpbronne nodig mag wees om uit te brei, is die Raad besig met 'n oorsig vir 'n Organisasies Ontwerp om die vereiste behoeftes vas te stel voordat sulke bykomende aanbiedinge bekendgestel word.

Ten spyte van al die voorgenoemde is dit aangenaam om te weet dat die Raad sy mandaat asook die meerderheid van sy doelwitte vir die jaar onder oorsig suksesvol bereik het. Hierdie prestasie kan aan toewyding en verbondenheid van die Raad, die Uitvoerende Bestuur en werknemers van die Raad toegeskryf word.

2.2.1 AKKOMMODASIE

Die Wes-Kaapse Raad op Dobbelaar en Wedrenne beset tans 'n perseel wat deur die Wes-Kaapse Departement van Vervoer en Openbare Werke gehuur word. Die huurkontrak verstryk op 31 Oktober 2023.

Die WKRDW is in kennis gestel dat dit 'n outonome openbare entiteit is wat buite die regering val en derhalwe nie op staatsdepartementdienste of -strukture kan staatmaak nie. Die Raad sal dus self sy toekomstige verblyfvereistes moet bekom. Die Raad het derhalwe besluit om, in plaas van om te huur, hul eie gebou vir akkommodasie aan te koop aangesien dit dan ook as 'n belegging kan dien.

Die WKRDW het beperkte kundigheid en vaardigheid om kriteria saam te stel vir 'n gebou wat aan die regering se vereistes sal voldoen of om aanbiedinge in daardie opsig te evalueer. Bystand is derhalwe van die Departement van Vervoer en Openbare Werke (DVOW) via die WKPT versoek.

Die WKRDW het ten tye van hierdie skrywe sy protokolle vir werk-van-die-huis teenoor werk-van-die-kantoor en die opvanggebiede van sy werksmag bepaal en het na geskikte geboue gekyk wat prima-facie aan sy akkommodasievereistes sou voldoen. Die markkoste verbonde aan die vereiste akkommodasie is ook ondersoek.

Die WKRDW het tans R16,5 miljoen as 'n goedgekeurde retensie van sy 2020/21-surplus en beoog om die retensie van sy 2021/22-surplus van R15 miljoen te versoek.

Hierdie twee bedrae sal voldoende wees om 'n geskikte gebou wat aan die behoeftes van die WKRDW voldoen, aan te koop en voor te berei.

PRESTASIE-INLIGTING

2.2.2 MAATREËLS VIR BEROEPSGESONDHEID- EN VEILIGHEID

Die Wet op Beroepsgesondheid en Veiligheid (WOBV) plaas die verantwoordelikheid op die werkgever om, sover dit redelik prakties is, 'n gesonde werksomgewing wat veilig en sonder risiko vir die gesondheid van sy werknemers is, te verskaf en in stand te hou. Die Raad beslaan 'n gedeelte van 'n gebou, maar maak seker dat dit aan die WOBV voldoen.

In die lig van die COVID-19-pandemie om die verspreiding van aansteeklike siektes te voorkom word aandag veral aan voorkoming gegee. Dit sluit in instelling van risikobeheermaatreëls van isolasie, higiëne, voldoende ventilasie, voorsiening van ruimte en persoonlike beskermende toerusting.

Die Raad het 'n funksionerende Beroepsgesondheid- en Veiligheidskomitee wat ingevolge die Wet op Beroepsgesondheid- en veiligheid ingestel is. Die WOBV-komitee, wat verteenwoordigers van alle departemente by die Raad het, vergader deur die jaar met vasgestelde kwartaallikse tussenposes om die Gesondheid- en Veiligheidsomgewing by die Raad te beoordeel en om enige kwessies wat mag opduik, op te los.

2.2.3 OPLEIDING EN ONTWIKKELING

Heropleiding en verbetering van vaardighede van personeel bly 'n belangrike prioriteit vir die Raad en sal volgehou word om seker te maak dat die Raad sy menslike kapitaal optimaal benut en ontwikkel.

Die totale belegging vir opleiding in die tydperk onder oorsig het R 585 390 beloop wat 1,23% van die totale indiensnemingkoste verteenwoordig. Opleiding wat gedurende die oorsigjaar aangebied is, was op alle werknemervlakke in die organisasie gerig. 'n Uitgebreide reeks opleidingsgeleenthede het ten doel om voort te bou op werknemers se professionele vaardighede om hul kennis en hul vermoëns te verbeter om tot organisatoriese strategie by te dra.

Met 'n veranderende dobbelomgewing kan daar nie verwag word dat Raadslede vanself die nodige kennisbasis sal hê om besluite oor die veranderende omgewing te neem nie. Dit is dus Raadslede se plig om voldoende opgelei te wees om hul mandaat betekenisvol te kan nakom. Vir hierdie doel is Raadslede by die Instituut van Direkteure geregistreer om seker te maak dat hulle geleenthede het om met enersdenkende professionele persone te netwerk. Die Instituut van Direkteure Suid-Afrika (IvDSA) verskaf praktiese dienste aan Raadslede, met die doel om seker te maak dat ontwikkeling, begrip en toepassing van goeie bestuurspraktyke plaasvind. Daarbenewens word aanlynseminare en konferensies gebruik om op hoogte te bly van huidige dobbel- en regulatoriese neigings asook beste praktyke vir verantwoordelike dobbel.

2.3 BELANGRIKE BELEIDSONTWIKKELINGE EN WETGEWENDE VERANDERINGE

Die dobbelbedryfbedrywighede is ernstig ingekort met vermindering in bedryfskapasiteit en werksure, tesame met lang tye wat dobbelbedrywighede gesluit is as gevolg van die opgelegde Rampbestuurvoorskrifte. Die dobbelbedryf hervat sy bedrywighede ná die COVID-19-beperkings en toon goeie vordering met sy ekonomiese herstel. Tydens die jaar onder oorsig het gelisensieerde operateurs binne die COVID-19-regulasieraamwerk gewerk.

Die Provinsiale Dobbellandskap word tans deur die WKPT hersien en 'n nuwe Dobbelbeleid word tans oorweeg. Sodra dit aanvaar word, sal dit die weg vorentoe baan vir dobbelbedrywighede en lisensiering.

2.3.1 LITIGASIE

Die dobbelbedryf blyk baie prosedeersiek te wees, wat daartoe lei dat die Raad se besluite en optrede dikwels deur lisensiehouers en rolspelers met eie ekonomiese belange betwis word. Sommige sake is suiwer van openbare belang of, in sekere gevalle, bied die uitspraak deur ons howe regsekerheid oor aangeleenthede waar die Raad en lisensiehouers verskillende regsbeskouings het. In sulke gevalle stem die partye gewoonlik

ooreen dat dit toepaslik is om 'n verklarende bevel te verkry. As 'n reguleerder oorweeg die Raad breër kwessies van openbare belang en nie bloot die kommersiële belang nie. Die Raad neem dus nie aan alle litigiese aangeleenthede deel waar hy as 'n belanghebbende party aangehaal word nie, maar baseer sy bepalings op die vraag of hy aan die litigasie moet deelneem na gelang van die aard van die regshulp wat gevra word en die regsimplikasies op die Raad se mandaat en die bedryf wat hy reguleer.

'n Casino-operateur het om 'n verklarende bevel aansoek gedoen wat, onder andere, bevestig dat Freeplay-krediete nie 'n "vermindering" beteken vir die doel van die berekening van aangepaste bruto inkomste nie en nie deel vorm van die belasbare inkomste volgens Artikel 64 van die Wet, gelees saam met Bylae III, met verwysing na die Raad en die Provinsiale Minister van Finansies, Wes-Kaap as Respondente. Verder, dat die Hof gelas, sou dit 'n bepaling maak dat die applikante wel belasting betaal het wat nie ingevolge die regsargument voor die Hof verskuldig is nie, enige oorbetalings van belasting terugbetaal of verreken moet word teen die toekomstige belastingaanspreeklikheid van die applikante. Uitspraak is op 29 April 2020 ten gunste van die Applikant gelewer, waar die Hof beslis het dat Freeplay nie deel uitmaak van die "vermindering" vir doeleindes van die berekening van aangepaste bruto inkomste nie en nie deel vorm van belasbare inkomste ingevolge Artikel 64 van die Wet, saamgelees met Bylae III, nie. Die Raad is beveel om die oorbetalde belasting te verreken teen die applikant se toekomstige belastingverpligtinge wat ingevolge Artikel 64 van die Wet ooploop. Die Raad en die Minister het verlot tot appèl deur die Hooggeregshof toegestaan en die appèl is aan die gang.

Die regsgeeding teen die Raad se gesag om voorwaardes op te lê om breë-basis bemagtiging te bevorder en toe te pas, is in die Wes-Kaapse Hooggeregshof aangevoer en uitspraak is op 11 Desember 2019 ten gunste van die Raad gelewer. Die Hof het bevind dat die Raad by magte is om voorwaardes aan bestaande lisensiehouers op te lê, en het nie sy diskresie ernstig aan bande gelê in sy besluit om die aanvegbare voorwaarde op te lê nie, en die Raad het nie onredelik of irrasioneel opgetree toe dit die aanvegbare voorwaarde gestel het nie. Die hersieningsaansoek is met koste van die hand gewys, maar die applikante het 'n aansoek om verlot tot appèl by die Hooggeregshof ingedien. Die Hooggeregshof het 'n bevel uitgereik wat bevestig dat die Raad die bevoegdheid het om die voorwaarde op te lê, maar dit het die 2017 B-BSEB-voorwaardes wat opgelê is tersyde gestel, aangesien die Hof van mening was dat die Raad nie voldoen het aan die voorvereistes soos deur die bemagtigende bepaling gestel vir die oplegging daarvan nie. Die 2017-voorwaardes is vervang deur voorwaardes wat jaarliks daarna deur die Raad opgelê word.

'n Rolspeler in die dobbelbedryf het aansoek gedoen om 'n hersiening, tesame met 'n Interdik in die Hooggeregshof, waarin die Hof versoek word om te beveel dat die Raad, hangende die uitslag van die Hersieningsaansoek, hom van sy besluit weerhou om die oorblywende 1 000 BUM'e na verhouding aan die bestaande Roete-operateurs toe te ken, in te stel. Dat die Raad se besluit verder, soos vermeld, hersien en tersyde gestel word. Uitspraak is elektronies op 20 April 2021 gelewer. Die hersieningsaansoek was suksesvol en ten gunste van die applikante toegestaan. Die Raad het 'n aansoek om verlot tot appèl ingedien en staan ook die applikant se aansoek om onmiddellike uitvoering van die Hooggeregshof-uitspraak teë. Die applikant het ook 'n teenappèl teen sekere aspekte van die uitspraak ingedien. Die voorsittende regter het, niesteenstaande die hangende appèlle, die partye verlot tot appèl toegestaan en die bevel van krag verklaar.

'n Casino-operateur het aansoek gedoen om 'n Verklarende Bevel dat sekere paragrawe van die Wes-Kaapse Dobbel- en Wedrenbeleidsbepalings ultra vires, ongeldig en van geen krag en effek is nie, en dat die Raad bevoeg is om die wysiging van 'n casinolisensie ingevolge die Wet te oorweeg en te bepaal, met die Premier van die Wes-Kaap, die Provinsiale Minister van Finansies en die Raad as Respondente. Die Hooggeregshof het op 2 Julie 2021 uitspraak ten gunste van die applikant gelewer waar die Hof bevind het dat die aanvegbare polisbepalings wat die eksklusiwiteitsregime skep, ongeldig en nie van krag is nie; dat die Raad nie bevoeg is om ingevolge Artikel 41(2) van die Wet, 'n aansoek deur enige applikant te oorweeg en te bepaal om 'n afgeleë casino na die Kaapse Metropool te hervestig nie, en dat die ongeldigheidsverklaring vir 'n tydperk van een jaar opgeskort word om voorsiening te maak om 'n nuwe regulatoriese beleid vir dobbelary in werking te stel. Koste is ten gunste van die applikant toegeken. Die premier en minister van finansies het 'n aansoek om verlenging van die 12-maande skorsingstydperk ingedien soos gelas deur die hooggeregshof. Hierdie aansoek is nog aan die gang.

2.3.2 HUIDIGE WETGEWENDE OORWEGINGS

Die Wysigingswetsontwerp op Nasionale Dobbelary [B27B-2018] is in 2018 gepubliseer. Die wetsontwerp poog om die Nasionale Dobbelwet (2006) te wysig om die samestelling van die Nasionale Raad op Dobbelary in 'n funksionerende entiteit te verander wat aan die Departement van Handel, Nywerheid en Kompetisie (DHNK) verslag doen, met 'n HUB aan die stuur van die entiteit. Die wetsontwerp poog ook om, onder andere, sekere statutêre fooie in te stel vir gesentraliseerde monitering van provinsiaal-gelisensieerde dobbeloperateurs en om bestuursaangeleenthede met betrekking tot die Nasionale Dobbelbeleidsraad te hanteer. Die Wetsontwerp is deur beide Huise van die Parlement oorweeg en is op 14 Desember 2021 deur die Nasionale Raad van Provinsies verwerp en is ingevolge Gesamentlike Reël 186(1)(a) na die Bemiddelingskomitee verwys.

Die Negentiende Wysigingswet op Dobbelary en Wedrenne (2021) van die Wes-Kaap is op 23 Junie 2021 in die Provinsiale Koerant gepubliseer. Dit dui aan dat die wysigingswet op 'n datum wat deur die Premier in die Staatskoerant geproklameer sal word, in werking sal tree. Die 19e Wysigingswet skryf nuwe Casino-operateurfooie en Roete-operateursfooie voor. Wanneer die 19e Wysiging in werking tree, sal dit die Raad se doelwit, om volgens sy begrotingsvereistes selfversorgend te word, aansienlik versterk. Die WKRDW maak staat op die WKPT om wysiging van wetgewing voor te stel om vir veranderings in sy inkomstestroom voorsiening te maak.

Die Twintigste en Een-en-twintigste Wysigingswetsontwerpe is vir openbare kommentaar gepubliseer. Dit maak voorsiening vir die verskuiwing van 'n casino na die Metropool en maak voorsiening dat, onder andere, die gepaardgaande fooie en wetlike oorwegings deur die Raad in ag geneem moet word. Die wysigings in die Wes-Kaapse Twintigste Wysigingswetsontwerp op Dobbelary en Wedrenne maak hoofsaaklik voorsiening vir die verskuiwing van 'n casino en spreek substantiewe kwessies aan wat met die wysiging van lisensies verband hou. Die wysigings in die Een-en-twintigste Konsepwysigingswetsontwerp op Dobbelary en Wedrenne in die Wes-Kaap stel hoofsaaklik 'n nuwe Casino-eksklusiwiteitsbelasting en ekonomiese geleentheidsfooie vir die hervestiging van 'n casino voor. Die wetsontwerpe word nog deur die departement oorweeg.

Die Wes-Kaapse Dobbel- en wedrenregulasies (Fooie en Koste 2016) is op 9 April 2021 bygewerk en in die Staatskoerant gepubliseer om inflasionêre verhogings tot die statutêre aansoek-, lisensie- en ondersoekfooie te bewerkstellig. Hierdie fooie word jaarliks vir inflasie aangepas en die aangepaste fooie het op 12 April 2021 in werking getree.

Die Wes-Kaapse Dobbel- en wedrenregulasies (Fooie en Koste, 2016) en Tweede Konsepwysiging (2020) is op 8 Mei 2020 vir kommentaar gepubliseer en skryf die aansoekfooie vir die wysiging van 'n casino-operateurlisensie voor vir doeleindes van hervestiging.

3. VORDERING VAN BEREIKING VAN INSTITUSIONELE IMPAKTE EN UITKOMSTE

Impakverklaring: 'n Optimaal-gereguleerde dobbelbedryf.

Uitkomst:

- Strukture, hulpbronne en prosesse deur die Raad aangewend vir effektiewe, doeltreffende en optimale uitvoering van sy mandaat. Hierdie program het al die beplande agt (8) uitsette vir die oorsigjaar behaal.
- Geskikte persone doen sake in die dobbelbedryf. Die program handhaaf die primêre fokus van ondersoek na die geskiktheid van persone (natuurlik en regs kundig) om dobbellisensies te hê terwyl dit ook begin om 'n elektroniese portaal in te stel om lisensie-aansoeke wat daarop gemik is om die proses te verbeter, te ontvang en verwerk. Terwyl daar seker gemaak word dat alle persone wat 'n lisensie nodig het om by die dobbelbedryf betrokke te wees, geskik is, gaan die program voort om alle nuwe en hernude lisensies in ooreenstemming met die jaarlikse doelwitte en dus ook die 5-jaar doelwitte te verwerk.
- Dobbel- en wedderyaktiwiteite in die Wes-Kaap voldoen aan wetgewende bepalinge en regulatoriese vereistes (Hersien). Die program het sy evalueringproses aangepas om afgeleë evalueringe in te sluit

om seker te maak dat in gevalle waar daar nie toegang tot gelisensieerde ondernemings verkry kan word nie, die aktiwiteite en aard van die sakebedrywighede steeds gemonitor en effektief gereguleer kan word. Alhoewel een van die Strategiese Plan se doelwitte weens die nasionale inperkingsbeperkings erg geraak is, is die jaarlikse doelwitte weer op koers. Alhoewel alle gestelde doelwitte nie bereik is nie, is die nie-uitvoering van die bepalings as gevolg daarvan dat die lisensiehouers tot Desember 2021 baie minder produktief kon wees. Daarbenewens het die Raad se Kantoor, voor die wysiging aan die tegniese evalueringskriteria, afgeleë evalueringe uitgevoer.

- Vernuwend, funksionele, betroubare en veilige IKT-oplossings en -stelsels is verskaf. Om die noodsaaklike IKT-prestasies moontlik te maak het die program die nodige operasionele doeltreffendheid, beter bestuur, vaardigheid, goeie leiding en betroubare stelsels vir die WKRDW toegepas wat in ooreenstemming met die beplande impak en uitkomst is.

4. PRESTASIEPROGRAM-INLIGTING

4.1 Program 1: Raad en Administrasie

Doel van Program

Om die Minister by te staan en uitvoering te gee aan die wetgewende mandaat wat aan die Wes-Kaapse Raad op Dobbelay en Wedrenne verleen is.

Uitkomst

Die Raad se strukture, hulpbronne en prosesse is vir effektiewe, doeltreffende en optimale uitvoering van sy mandaat aangewend.

Struktuur van Program

Die goedgekeurde program bestaan uit sewe Raadslede, die Hoof Uitvoerende Beampte, die Regsbestuurder, die Professionele Assistent: Regsdienste, die Hoof Finansiële Beampte, die Senior Finansiële Beampte, die Senior Administrasie Beampte, 'n Menslike Hulpbronbestuurder en 'n Menslike Hulpbonadministrateur, die Raadsekretaris en 10 goedgekeurde ondersteuningspersoneel.

Die program is as volg gestruktureer:

- Raad
- Bestuur
- Regsdienste
- Menslike hulpbronne
- Administrasie en Finansies.

Uitkomst, Uitsette, Uitsetaanwysers, Doelwitte en Werklike Prestasies

Geen veranderinge is tydens die jaar gedurende die 2021/2022 finansiële jaar aangebring nie.

Program 1 Raad en Administrasie						
Uitkoms	Uitset	Uitsetaanwyser	Ge-ouditeerde werklike prestasie 2019/2020	Ge-ouditeerde werklike prestasie 2020/2021	Bepaalde jaarlikse doelwit 2021/2022	Werklike prestasie 2021/2022
Die Raad se strukture, hulpbronne en prosesse aangewend vir effektiewe, doel-treffende en optimale uitvoering van sy mandaat.	Raadsvergaderings waar besluite aangeneem en binne 'n bepaalde tydperk uitgevoer word.	1.1 Aantal kworata vergaderings van Raadslede vir 2021/22 jaar.	16	19	13	19
						+6
						Redes vir afwykings
						<ul style="list-style-type: none"> 15 April 2021: Raad het met Minister vergader. 6 Mei 2021: Raad het met die PTWC vergader. 23 Junie 2021: Verhoor van Beskermheer-geskil. 25 Aug 2021: Verhoor van Beskermheer-geskil. 9 Des 2021: Ad-hoc Raadsvergadering, na aanleiding van die onderhoud vir Ouditkomitee-kandidaat, om kandidaat-aanstelling te bevestig en om reaksie op minister se korrespondensie oor salaris-aangeleenthede te oorweeg. 4 Maart 2022: Ad-hoc raadsvergadering om openbare belang-reaksies op kennisgewings vir uitbreiding van die BUM-dobbelary te hanteer, asook om die JPP en die finale begroting goedkeurings te hanteer.
	Raadsvergaderings waar besluite aangeneem word en binne bepaalde tydperk uitgevoer word.	1.2 Raadbesluite wat in werking gestel word voor volgende raadsvergadering.	97%	94%	95%	95%
						-
						Geen

Program 1 Raad en Administrasie

Uitkoms	Uitset	Uitsetaanwyser	Ge-ouditeerde werklike prestasie 2019/2020	Ge-ouditeerde werklike prestasie 2020/2021	Beplande jaarlikse doelwit 2021/2022	Werklike prestasie 2021/2022	Afwyking van beplande doelwit na werklike prestasie 2021/2022	Redes vir afwykings	
Die Raad se strukture, hulpbronne en prosesse aangewend vir effektiewe, doel-treffende en optimale uitvoering van sy mandaat.	Lisensiehouers se KMB-verbintenisse is nagekom.	1.3 Aantal operateurs se KMB-programme wat deur Raadskomitees bevestig is.	5	5	6	6	-	Geen	
	Openbare bewustheid van die Raad se rol en funksies.	1.4 Aantal bewus-makingsprogramme waaraan deelgeneem is.	4	4	4	6	+2	Bykomende geleentheid vir bewusmakingsprogramme.	
	Regsmenings opgestel om Raad en Kantoor te lei oor regsimplikasies van besluite wat geneem is.	1.5 Aantal regsmenings wat voorberei en ingedien is.	39	36	36	43	+7	Verdere regsmenings is deur die Raad en die Kantoor vereis wat regsdiens moes nagaan en indien.	
	Voldoening aan regulatoriese verslagdoenings-vereistes vir Menslike Hulpbronne.	1.6 Aantal regulatoriese verslae wat betyds by die Departement van Arbeid ingedien is.	1	1	1	1	-	Geen	

PRESTASIE-INLIGTING

Program 1 Raad en Administrasie									
Uitkoms	Uit-set	Uitsetaanwyser	Ge-ouditeerde werklke prestasie 2019/2020	Ge-ouditeerde werklke prestasie 2020/2021	Beplande jaarlikse doelwit 2021/2022	Werklike prestasie 2021/2022	Afwyking van beplande doelwit na werklke prestasie 2021/2022	Redes vir afwykings	
Die Raad se strukture, hulpbronne en prosesse aangewend vir effektiewe, doel-treffende en optimale uitvoering van sy mandaat.	'n Bekwame, gemotiveerde en toegewyde arbeidsmag.	1.7 Aantal verslae oor die instelling van die MH-plan.	3	4	4	4	-	Geen	
	Effektiewe en doeltreffende finansiële administrasie.	1.8 Aantal finansiële verslae aan belang-hebbendes.	33	33	33	33	-	Geen	

Ontleding van prestasie

Die Program het die taak om seker te maak dat die Raad se voorskrifte en besluite uitgevoer word. Die program het sy gestelde doelwitte bereik en sodoende die besluite van die Raad ingestel wat op sy beurt sulke besluite geneem het om uitvoering te gee aan sy wetgewende mandaat. Die Raad as geheel het sy mandaat suksesvol ingestel.

Die Raad het uitvoering gegee aan sy goedgekeurde diensbillikheidsdoelwitte met die aanstelling van sy werknemers en het 'n moeite gedoen om seker te maak dat die diensbillikheidsdoelwitte bereik sal word. Die Raad het die B-BSEB-doelwitte, wat billikheidskriteria insluit, vir die bedryf gestel. Daarbenewens het die Raad opdrag gegee dat die KMB-projekte opheffing van kinders en volhoubare projekte insluit.

Strategie om areas van onderprestasie te verbeter

Daar is geen areas van onderprestasie nie.

Koppel prestasie met begrotings

Program	2021/2022			2020/2021		
	Begroting R	Werklike uitgawes R	(Oor-)/ Onder- besteding R	Begroting R	Werklike uitgawes R	(Oor-)/ Onder- besteding R
Raad en Administrasie	27 057 558	22 677 410	4 380 148	25 852 024	17 280 445	8 571 579

Besparings is ten opsigte van die volgende uitgawe-items gedoen: Regskoste, instandhouding, professionele dienste en auditfooi. Die begroting vir hierdie uitgawe-items is gegrond op beste ramings maar wat nie altyd realiseer nie. Kostebesparings het ook as gevolg van kostebeperkingsmaatreëls plaasgevind.

Program 2: Lisensiëring

Doel van Program

Die Lisensiëringsafdeling is vir die koördinerende van die lisensiëringsproses verantwoordelik. Dit ontvang lisensie-aansoeke en doen eerlikheidsondersoeke van aansoeke wat ontvang is. Op grond van die bevindinge van die ondersoek maak die departement dan aanbevelings vir goed- of afkeuring aan die HUB en/of die Raad.

Uitkomst

Persone wat sake doen in die dobbelbedryf is geskik.

Persone wat sake doen in die dobbelbedryf is geskik

Geen veranderinge is tydens die jaar gedurende die 2021/2022 finansiële jaar aangebring nie.

Program 2 Lisensiëring							
Uitkoms	Uitset	Uitsetaanwyser	Ge-ouditeerde werklike prestasie 2019/2020	Ge-ouditeerde werklike prestasie 2020/2021	Beplande jaarlikse doelwit 2021/2022	Werklike prestasie 2021/2022	Afwyking van beplande doelwit na werklike prestasie 2021/2022
Persone wat sake doen in die dobbelbedryf is geskik.	Nuwe aansoeke verwerk.	2.1 Persentasie nuwe aansoeke ten opsigte van werknemerlisensies (belangrike en dobbelary) ontvang wat binne 30 dae na ontvangs verwerk is.	92%	91%	91%	89%	-2%
	Hernuwings-aansoeke ontvang verwerk.	2.2 Persentasie van hernuwingsaansoeke ontvang wat op of voor die vervaldatum van die lisensie verwerk is.	99%	99%	99%	99%	-
							Redes vir afwykings
							Alle aansoeke vir goedkeuring is betyds gedoen. Ander aansoeke wat aan nuwe operateurslisensies gekoppel is, kon slegs goedgekeur word na die goedkeuring van die operateurslisensies.
							Geen

Ontleding van prestasie

Ten spyte van die uitdagings wat die pandemie gebied het, het die Departement daarin geslaag om dienooreenkomstig te reageer om al die vereiste aansoeke wat ontvang is, te verwerk om operateurs in staat te stel om met hul bedrywighede voort te gaan, al het dit met verskeie beperkings gepaardgegaan. Alhoewel daar 'n aantal dobbelondernemings was wat nie die pandemie kon oorleef nie, was daar ander nuwe besighede wat gestig is en steeds operasioneel is. Alle sulke nuwe besighede is dienooreenkomstig ondersoek en gelisensieer, en het sodoende tot die inkomste van die fiskus bygedra.

Deur op nuwe aansoeke vir werknemers wat aan gelisensieerde operateurs gekoppel is, te reageer, dra die Departement so gou as moontlik by tot die aanvang van indiensneming en dobbelverwante aktiwiteite van persone.

Strategie om gebiede van onderprestasie te verbeter

Met betrekking tot die onderprestasie van lisensiering van nuwe werknemers, moet daarop gelet word dat die doelwit soos gestel, aansoeke ingesluit het wat aan nuwe operateurslisensie-aansoeke gekoppel is. Die doelwit is, byvoorbeeld, dienooreenkomstig aangepas om slegs die aantal aansoeke vir nuwe werknemers te meet wat in die vasgestelde tydraamwerk verwerk is en reeds aan gelisensieerde operateurs gekoppel is.

Koppeling van prestasie met begrotings

Program	2021/2022			2020/2021		
	Begroting R	Werklike uitgawes R	(Oor-)/ Onder- besteding R	Begroting R	Werklike uitgawes R	(Oor-)/ Onder- besteding R
Lisensiering	14 506 095	13 959 272	546 823	15 871 148	12 718 405	3 152 743

Die onderbesteding van die lisensiebegroting hou meestal verband met die koste van indiensneming. Op 31 Maart 2022 het die Departement twee (2) vakatures gehad. Besparings ten opsigte van kommunikasiekoste en konferensiefooe is gedoen.

Program 3: Nakoming van Regulering

Doel van Program

Reguleringsnakoming is verantwoordelik om dubbel en verwante nakoming ten opsigte van wetgewende bepalings en regulatoriese vereistes op alle lisensiehouers wat dobbel- en wedderyaktiwiteite vir pulieke spel blootstel, af te dwing, asook die tydige ondersoek van bewerings van onwettige dobbelaktiwiteite in die Provinsie.

Uitkomst

Dobbel- en wedderyaktiwiteite in die Wes-Kaap voldoen aan wetgewende bepalings en regulatoriese vereistes (Hersien).

Uitkomst, Uitsette, Uitsetaanwysers, Doelwitte en Werklike Prestasies

Geen veranderinge is tydens die jaar vir die 2021/2022 finansiële jaar aangebring nie.

Programme 3 Regulatory Compliance							
Uitkoms	Uitset	Uitsetaanwyser	Ge-ouditeerde werklike prestasie 2019/2020	Ge-ouditeerde werklike prestasie 2020/2021	Beplande jaarlike doelwit 2021/2022	Werklike prestasie 2021/2022	Afwyking van beplande doelwit na werklike prestasie 2021/2022
Dobbel- en weddery-aktiwiteite in die Wes-Kaap voldoen aan wetgewende bepalings en regulatoriese vereistes (Hersien).	Geliseniseerde ondernemings wat dobbel- en weddery-aktiwiteite uitvoer wat in ooreenstemming met wetgewing is.	3.1 Aantal voldoende-beoordelings wat uitgevoer is.	1 138	29	1 300	1 368	+68
			81.4%	40%	100%	100%	-
	Bekende onwettige dobbel-bedrywighede word gesluit.	3.2 Persentasie ondersoekte binne 30 dae geïnisieer na bewerings van onwettige dobbelary wat deur die Raad ontvang is.					
							Geen
							Gesamentlike werksaamhede is nie beplan nie en virtuele evaluerings het die Kantoor van die Raad in staat gestel om meer evaluerings te doen.

Ontleding van prestasie

Die Raad en die Program het virtuele sowel as op-die-terrein evalueringe van die lisensiehouers gedoen. Gedurende die laaste deel van die finansiële jaar was daar 'n skuif na meer ter plaatse evalueringe wat waarskynlik in die volgende finansiële jaar sal voortduur. Aangesien sommige van die evalueringe virtueel plaasgevind het, was dit moontlik om die beplande doelwit te oorskry. Nog 'n bydraende faktor vir die oorskryding van die beplande doelwit was dat die Program gesamentlike inspeksies met ander wetstoepassingsagentskappe, wat ons teenwoordigheid versoek het, by spesifieke gelisensieerde instellings gedoen het.

Deur seker te maak dat alle evalueringe gedoen is, het die Program voldoen aan die Raad se vereiste dat dobbel- en wedderyaktiwiteite wettiglik en binne die grense van die regulatoriese raamwerk uitgevoer word. Alle beweringe van onwettige dobbelary is binne 30 dae volledig ondersoek.

Strategie om areas van onderprestasie te verbeter

Daar is geen areas van onderprestasie nie.

Koppel prestasie aan begrotings

Program	2021/2022			2020/2021		
	Begroting R	Werklike uitgawes R	(Oor-)/ Onder- besteding R	Begroting R	Werklike uitgawes R	(Oor-)/ Onder- besteding R
Wetlike voldoening	18 013 892	17 230 334	783 558	19 621 354	16 024 462	3 596 892

Die onderbesteding van die Voldoeningsbegroting hou meestal verband met die koste van indiensneming. Op 31 Maart 2022 het die Departement drie (3) vakatures gehad. Besparings ten opsigte van kommunikasiekoste, konferensiegelde en reis en verblyf is gedoen.

Program 4: Inligting- en Kommunikasietegnologie

Doel van Program

Hierdie program verskaf en onderhou die IKT-produkte, oplossings en dienste vir die Raad se kantore. Die program het 'n samehangende, ondernemingwye IKT-struktuur gevestig om die Raad se strategiese doelwitte te ondersteun. Die IKT-omgewing het gevorder en ontwikkel ter ondersteuning van die 4IR deur die Raad se besigheidsprosesse te digitaliseer en outomatiseer. Die Departement het 'n bykomende funksie om strategiese en innoverende oplossings vir verskeie van die Raad se programme te verskaf.

Uitkomst

Vernuwend, funksionele, betroubare en veilige IKT-oplossings en -stelsels is voorsien.

Uitkomst, Uitsette, Uitsetaanwysers, Doelwitte en Werklike Prestasies

Geen veranderinge is tydens die jaar gedurende die 2021/22 finansiële jaar is aangebring nie.

Program 4 Inligting- en Kommunikasietegnologie							
Uitkoms	Uitset	Uitsetaanwyser	Ge-ouditeerde werklike prestasie 2019/2020	Ge-ouditeerde werklike prestasie 2020/2021	Bepalende jaarlike doelwit 2021/2022	Werklike prestasie 2021/2022	Afwyking van beplande doelwit na werklike prestasie 2021/2022
Vernuwend, funksionele, betroubare en veilige IKT-oplossings en -stelsels verskaf.	Deurlopende IKT-stelselbestuur vir die organisasie.	4.1 Persentasie IKT-instandhouding wat uitgevoer word om huidige inligtingstegnologie-infrastruktuur in stand te hou en te verbeter.	Nuwe uitset-aanwyser.	98.5%	96%	98%	+2%
	Deurlopende verbetering van kennis en vaardighede.	4.2 Aantal IKT-talentkapasiteit-bevoegdheidsaktiwiteite wat uitgevoer is.	71	99	68	78	+10
	Deurlopende verbetering van kennis en vaardighede.	4.3 Gemiddelde persentasie IKT-inligtingstelsels beskikbaarheid/aanlyn.	99.87%	99.92%	97%	99.96%	+2.96%
							Redes vir afwykings
							Positiewe afwyking as gevolg van konsekwente bestuur en werkverrigting van die WKRDW se rekenaar-, sagteware-, toepassing- en infrastruktuurstelsels.
							<ul style="list-style-type: none"> Die Departement het bykomende aanlyn-opleiding bygewoon en aangebied. Bykomende opleiding aan die bedryf oor die aanlyn-lisensiëringstelsel.
							<ul style="list-style-type: none"> Positiewe afwyking as gevolg van bekwame bestuur van die WKRDW se IKT-infrastruktuur.

Ontleding van prestasie

Ten spyte van nuwe norme het die IKT-departement beduidende bydraes gelewer om die Raad se doelwitte en mandaat te bereik. Aangesien die Raad en die Kantoor van die Raad voortgegaan het om virtueel te werk, was daar voortdurende druk op die IKT se vermoëns.

Ten spyte van uitdagings gedurende die 2021-2022 finansiële jaar, het die IKT-departement sy uitkomst bereik. Dit is gedoen deur volgehoue en professionele leiding, bestuur en beveiliging van die WKRDW-infrastruktuur, insluitend die beskikbaarheid van belangrike IKT-stelsels.

Professionele vermoëns is ontwikkel deur die IKT-departement se beleid van deurlopende opleiding (formeel, informeel, selfstudie) deur middel van bywoning van bykomende aanlynopleiding en die verskaffing van opleiding aan die dobbelbedryf. Toepaslike kennis is sodoende verkry, die waarde van die IKT-oplossings kon toegepas word en die Raad se kantoor is in staat gestel om die waarde van die ingestelde IKT-oplossings te ervaar.

Strategie om areas van onderprestasie te verbeter

Daar is geen areas van onderprestasie nie.

Koppel prestasie aan begrotings

Program	2021/2022		(Oor-)/ Onder- besteding R	2020/2021		(Oor-)/ Onder- besteding R
	Begroting R	Werklike uitgawes R		Begroting R	Werklike uitgawes R	
Inligting en kommunikasie tegnologie.	10 225 338	5 933 845	4 291 493	8 626 012	7 138 349	1 487 663

- Die onderbesteding in die IKT-afdeling hou meestal verband met onderbesteding van kapitaalbates. Weens die voortslepende COVID-19-pandemie het die Raad probleme gehad om kapitaalbates te lewer aangesien die meeste van die IT-hardeware van die buiteland af ingevoer word. Sommige van hierdie items moes gekanselleer word as gevolg van nie-aflewering. Die Raad het ook verdere outomatiseringsprosesse binne die Raad beplan; die beplanningsproses ten opsigte hiervan is egter steeds aan die gang.
- Besparings ten opsigte van kommunikasie, rekenaarsagteware, jaarlikse lisensiefoeie en konsultasiefoeie is gdoen.

Verslagdoening oor die institusionele reaksie op die COVID-19-pandemie

Voldoeningsbeoordelings wat gewoonlik op die perseel van lisensiehouers uitgevoer word, word nou virtueel gedoen.

Vordering met institusionele reaksie op die COVID-19-pandemie

Program	Ingryping	Geografiese ligging	Aantal begunstigdes	Ontbinding van begunstigdes	Totale begrotings-toewysing per intervensie (R'000)	Begroting bestee per intervensie	Bydrae tot die uitsette in die JPP	Onmiddellike uitkomst
Wetlike voldoening	Dobbelpersele inspeksies	Stad Kaapstad Metro-politaan	Nie van toepassing nie	Nie van toepassing nie	Nie van toepassing nie	Nie van toepassing nie	Nie van toepassing nie	Nakomingskontrole het die COVID-19-protokolle gedek. Prosedures vorm nou deel van die voldoeningsbeoordelings vir aanwyser 3.1.

5. INVORDERING VAN INKOMSTE

Inkomstebronne		2020/2021			2019/2020		
		Beraming R	Werklike bedrag ingesamel R	(Oor-)/ Onder versameling R	Beraming R	Werklike bedrag ingesamel R	(Oor-)/ Onder versameling R
a)	Aansoekfooie	1 459 939	3 448 815	(1 988 876)	2 590 236	3 045 130	(454 894)
b)	Ondersoekfooie	33 317 053	33 008 197	308 856	30 112 794	32 850 389	(2 737 595)
c)	Belangstelling	1 056 000	1 465 060	(409 060)	1 120 000	1 126 946	(6 946)
d)	Inspekteurfooie	4 713 890	7 948 369	(3 234 479)	8 403 507	6 109 255	2 294 252
e)	Operateursfooie vir beperkte uitbetaling- smasjien (BUM)	3 000 000	3 000 000	-			
f)	Oordragte	26 256 000	26 256 000	-	27 744 000	27 744 000	-
g)	Dienste in natura	-	4 332 399	(4 332 399)	-	5 067 522	(5 067 522)
h)	Diverse	-	237 235	(237 235)	-	101 009	(101 009)
i)	Behoud van surplusfondse	-	-	-	-	-	-
Totaal		69 802 883	79 696 075	-9 893 192	69 970 537	76 044 251	(6 073 407)

- Die Raad word slegs toegelaat om inkomste en ander gelde van lisensiehouers in te vorder soos deur die wet voorgeskryf. Tensy daar 'n toename in dobbellisensie-aansoeke is, is daar geen ander manier waarop die Raad sy inkomste kan verhoog nie. Dus, wanneer die begroting voorberei word, maak die Raad staat op vorige tendense om die inkomste te bereken wat hy verwag om vir die finansiële jaar in te samel.
- Vrywillige dienste is die voordeel wat verkry word uit die kostelose okkupasie van 'n gebou wat deur die Departement van Vervoer en Openbare Werke bestuur word..

**DEEL C:
BESTUUR**

1. INLEIDING

Die Wes-Kaapse Wet op Dobbelen en Wedrenne sowel as die Wet op Openbare Finansiële Bestuur (WOFB) dien as gids vir die Raad se bestuursraamwerk wat, in samewerking met die Protokol oor Korporatiewe Bestuur soos vervat in die King IV-verslae oor Korporatiewe Bestuur, toegepas word.

2. PORTEFEULJESKOMITEES

Die Staande Komitee oor Finansies, Ekonomiese Geleentehede en Toerisme is verantwoordelik om toesig oor die Wes-Kaapse Raad op Dobbelen en Wedrenne te hou.

Die Raad het, vir die jaar onder oorsig, oor die volgende sake met die Komitee vergader:

- 3 Februarie 2022: Inligting oor die Raad se 2020/21-jaarverslag;
- 11 Februarie 2022: Inligting deur die Raad oor die verskillende sektore in die dobbelbedryf en die voldoeningsvereistes van elk van daardie sektore.

Besluite wat uit daardie vergaderings voortspruit, word op bladsy 62 van hierdie jaarverslag uitgebeeld.

3. UITVOERENDE GESAG

Die Minister van Finansies en Ekonomiese Geleentehede is die aangewese Uitvoerende Gesag vir die Wes-Kaapse Raad op Dobbelen en Wedrenne. Die Uitvoerende Gesag stel die lede van die Raad aan terwyl die Raad aan die Minister verslag doen. Alle verslae wat die Raad moet opstel, word aan die Minister voorgelê. Daarbenewens is die Raad gebonde aan die beleidsbepalings van die Uitvoerende Gesag.

4. REKENINGKUNDIGE GESAG – DIE RAAD

Inleiding

Die Raad, wat bestaan uit ses (6) nie-uitvoerende lede wat deur die Uitvoerende Gesag aangestel is, is die aangewese Rekenpligtige Gesag. Die Raad het verskeie subkomitees uit sy lede saamgestel om oor spesifieke operasionele aktiwiteite van sy kantoor toesig te hou. Daarbenewens stel die Raad drie eksterne lede aan om op sy Ouditkomitee te dien.

Die rol van die Raad

Die Wes-Kaap en Wedrenraad is gestig met die hoofdoel om dobbelen en wedrenne en alle ander gepaardgaande aktiwiteite in die Wes-Kaap te beheer en te reguleer.

Sy funksies en bevoegdhede word in Artikel 12 van die Wet, 1997 uiteengesit. Opsommend is die rol van die Raad om:

- Seker te maak dat nakoming in die gelisensieerde bedryf volgehou word en om administratiewe boetes of sodanige maatreëls vir oortredings van die wet op te lê soos toepaslik geag deur die Raad;
- Aansoeke vir lisensies ingevolge die Wet aan te moedig;
- Aansoeke vir nasionale en provinsiale lisensies te ontvang, ondersoek en te oorweeg;
- Nasionale en provinsiale lisensies, onderworpe aan toepaslike voorwaardes soos deur die Raad bepaal, aan kwalifiserende of geskikte persone uit te reik;
- Die geskiktheid van persone wat 'n belang verkry in 'n lisensiehouer of die besigheid waarop 'n lisensie betrekking het, te ondersoek;
- Verhore te hou en ondersoek te doen met betrekking tot die uitvoering van lisensies of na enige aangeleentheid wat die Raad ingevolge die Wet moet administreer;
- Onwettige dobbelaktiwiteite op te spoor en relevante regeringsinstansies by te staan om dit te vervolg;
- Belasting en heffings verskuldig aan die provinsiale fiskus en alle statutêre gelde, soos deur die Wet voorgeskryf, te administreer;
- Deurlopende navorsing oor dobbelen en wedrenne regdeur die provinsie en elders te doen om op hoogte te bly en om gebreke in die Wet en regulatoriese wanpraktyke van die Raad op te spoor;
- Regulerende forums en konferensies by te woon om op hoogte te bly van die jongste ontwikkelings in die bedryf;
- Oor die algemeen alle bevoegdhede en funksies uit te voer wat in die Wet gespesifiseer word en deur enige ander wet verleen word.

Raad se Handves

Die Raad se bevoegdhede en funksies word in die Wet voorgeskryf. Die Raad het 'n Handves vir elk van die subkomitees aangeneem wat hul mandate uiteensit. Die Raad hersien jaarliks sy korporatiewe bestuur.

Raadslid inligting

Naam	Posbenaming (volgens die Openbare Entiteit se Raadstruktuur)	Datum aangestel	Datum bedank/ Termyn het verstryk	Kwalifikasies	Gebied van kundigheid	Raad Direkteurskappe (Lys die entiteite)	Aantal raadsvergaderings gehou	Aantal raadsvergaderings bygewoon	Ander komitees (bv: ouditkomitee)	Aantal komiteevergaderings gehou	Aantal komiteevergaderings bygewoon	Totale aantal vergaderings bygewoon
Mnr T Arendse	Raadslid	1 April 2020	31 Maart 2023	STR GR(SA)	Oudit- en Rekeningkunde	Raadslid: Wes-Kaapse Raad op Dobbelay- en Wedrenne	19	19	Casinokomitee [*Bywoning as plaasvervangende lid] Finansies, die IT en Eteikomitee Perdewedrenne en Weddery Komitee Menslike Kapitaal Komitee Verantwoordelike Dobbelkomitee Raad se verteenwoordiger (nie stemgeregtig) by die Ouditkomitee.]	[4]	2 van 2	37 van 37

Raadslid inligting

Naam	Posbenaming (volgens die Openbare Entiteit se Raad-struktuur)	Datum aangestel	Datum bedank/ Termyn het verstryk	Kwalifikasies	Gebied van kundigheid	Raad Direkteurskappe (Lys die entiteite)	Aantal raadsvergaderings gehou	Aantal raadsvergaderings bygewoon	Ander komitees (bv: ouditkomitee)	Aantal komiteevergaderings gehou	Aantal komiteevergaderings bygewoon	Totale aantal vergaderings bygewoon
Mnr CA Bassuday	Raadslid	1 April 2016	31 Maart 2019	B.Prok. LLB LLM	Regte	Raadslid: Wes-Kaapse Raad op Dobbelay en Wedrenne	19	19	Casinokomitee	4	4	34
	Bestuurslid-termyn verleng vir 1 jaar	1 April 2019	31 Maart 2020	Nagraadse Diploma in Strafrege en Forensiese Ouditkunde					Finansies, die IT- en Etiekkomitee	[6]	1 van 1	van 34
	Raadslid her aangestel vir 3 jaar	1 April 2020	31 Maart 2023			Direkteur: Regsdienste, Universiteit van Kaapstad			Perdewedrenne en Weddery Komitee	[4]	1 van 1	
	Aanstelling as Voorsitter totdat Raadslid se kontrak verstryk	16 Desember 2021	31 Maart 2023			Nie-uitvoerende direkteur: Johannesburg City Parks en Dieretuin			Laisensierings-komitee	[5]	4 van 4	
									BUM Komitee	[5]	4 van 4	
									Raad se verteenwoordiger (nie stemgeregtig) by die Oudit-komitee.	1	1	

Raadslid inligting

Naam	Posbenaming (volgens die Openbare Entiteit se Raad-struktuur)	Datum aangestel	Datum bedank/Termyn het verstryk	Kwalifikasies	Gebied van kundigheid	Raad Direkteurskappe (Lys die entiteite)	Aantal raadsvergaderings gehou	Aantal raadsvergaderings bygewoon	Ander komitees (bv: ouditkomitee)	Aantal komitee-vergaderings gehou	Aantal komitee-vergaderings bygewoon	Totale aantal vergaderings bygewoon
Me C Fani	Raadslid	17 Mei 2017	16 Mei 2020	B-graad in Openbare Administrasie	B.Admin Honneurs	Raadslid/ Ondervoorsitter: Wes-Kaapse	19	17	Casinokomitee	4	2	29
	Termyn as Raadslid vir 1 jaar verleng	17 Mei 2020	16 Mei 2021	BAdmin Honneurs	Openbare Bestuur, Beleids-analise en	Dobbelary- en Wedrenraad			Menslike kapitaalkomitee	4	4	van 33
	Heraangestel as Vise-voorsitter van die Raad totdat kontrak verstryk	14 Des 2020	16 Mei 2021		Beleids-ontwikkeling	Raadslid/ Ondervoorsitter: William Humphrey's Kunsgallery			Lisensierings-komitee	5	5	
									Die BUM-komitee	[5]	1 of 1	
	Termyn as Vise-voorsitter van die Raad en lid verleng	27 Mei 2021	26 Mei 2024			Raadslid: uMsunduzi Museum KZN						
						Tribunaallid: Wes-Kaapse Drankowerheid						

Raadslid inligting

Naam	Posbenaming (Volgens die Openbare Entiteit se Raad-struktuur)	Datum aangestel	Datum bedank/ Termyn het verstryk	Kwalifikasies	Gebied van kundigheid	Raad Direkteurskappe (Lys die entiteite)	Aantal raadsvergaderings gehou	Aantal raadsvergaderings bygewoon	Ander komitees (bv: ouditkomitee)	Aantal komiteevergaderings gehou	Aantal komiteevergaderings bygewoon	Totale aantal vergaderings bygewoon
Mnr DT Lakay	Raadslid	10 Des 2014	10 Des 2017	B.Com Rekening-kunde	Rekening-kunde en Finansiële Bestuur	Raadslied: Wes-Kaapse Dobbelary- en Wedrenraad	[19]	15 van 15	Casinokomitee	[4]	3 van 3	34 van 34
	Bestuurslid-termyn verleng	10 Des 2017	10 Maart 2018						Finansies, die IT- en Etekkomitee	[6]	5 van 5	34
	Aanstelling as Voorsitter totdat Raadslid-kontrak verstryk	12 Feb 2018	10 Maart 2018			Nie-uitvoerende direkteur: Wes-Kaapse Ekonomiese Ontwikkelings-vennootskap			Perde-wedrenne en weddery-komitee	[4]	1 van 1	
	Raadsvoorsitter en lidtermyn verleng	10 Maart 2018	10 Des 2018						[*Bywoning as plaas-ervangende lid]	[5]	4 van 4	
	Raadsvoorsitter en lidtermyn verleng	11 Des 2018	10 Des 2020						BUM-komitee	[9]	6 van 6	
	Verlengde aanstelling as Voorsitter	16 Des 2020	15 Des 2021						Raad se verteenwoordiger (nie stemgeregtig) by die Ouditkomitee]			

Raadslid inligting

Naam	Posbenaming (volgens die Openbare Entiteit se Raad- struktuur)	Datum aangestel	Datum bedank/ Termyn het verstryk	Kwalifikasies	Gebied van kondigheid	Raad Direkteurskappe (Lys die entiteite)	Aantal raads- vergader- ings gehou	Aantal raads- vergader- ings bygewoon	Ander komitees (bv: auditkomitee)	Aantal komitee- vergader- ings gehou	Aantal komitee- vergader- ings bygewoon	Totale aantal vergader- ings byge- woon
Mnr RG Nicholls	Raadslid	14 Des 2019	13 Des 2022	B.Comm. Rhodes Universiteit GR (SA) IGR Rekenaaroudit- kwalifikasie – NACCA Geregistreeerde Rekenmeester en Ouditeur Mede-lid van die IOD	Finansies Bestuur Vol- doening	Raadslid: Wes-Kaapse Dobbelary- en Wedrenraad Die Suid- Afrikaanse Raad vir die Argitektoniese Beroep Lid: TakeShape Properties BK Lid: Southern Ambition CC	19	17	Finansies, die IT- en Etiekkomitee Perde- wedrenne en Weddery- komitee Lisensierings- komitee BUM-komitee	6 4 [5] 5	6 3 1 van 1 4	31 van 35

Naam	Posbenaming (volgens die Openbare Entiteit se Raadstruktuur)	Datum aangestel	Datum bedank/ Termyn het verstryk	Kwalifikasies	Gebied van kundigheid	Direkteurskappe (Lys die entiteite)	Aantal raadsvergaderings gehou	Aantal raadsvergaderings bygewoon	Ander komitees (bv: ouditkomitee)	Aantal komiteevergaderings gehou	Aantal komiteevergaderings bygewoon	Totale aantal vergaderings bygewoon
Me L Venter	Raadslid	6 Nov 2020	5 Nov 2023	B.Comm (Regte) LL.B.	Regte	Raadslid: Wes-Kaapse Dobbelary- en Wedrenraad Eksterne Kollege-raadslid: Valsbaai TBOO Kollege	19	19	Casinokomitee Perdewedrenne en Weddery Komitee Mensekapitaal-komitee Lisensierings-komitee Verantwoordelike Dobbelary-komitee	[4] [4] 4 5 1	1 van 1 3 van 3 4 5 1	33 van 33
Dr P Voges [Die Raad het kennis geneem van die versoek dat lid nie op enige van die komitees dien nie.]	Raadslid	27 Okt 2021	26 Okt 2024	B Komm, HOD Honneurs Ekonomie M Komm Doktoraal Ekonomie en Beplanning	Ekonomiese Ontwikkeling Strategie Stads-beplanning Projekbestuur Beleggings-bevordering	Raadslid: Wes-Kaapse Raad op Dobbelary en Wedrenne	[19]	4 van 5	-	-	-	4 van 5

[Getal tussen hakies] * Dui totale vergaderings aan wat gehou is, maar nie verpligtend is om by te woon nie, as gevolg van 'n lid se termyn wat gedurende die finansiële jaar begin of eindig

Eksterne Ouditkomiteelede

Naam	Posbenaming (volgens die Openbare Entiteits Raadstruktuur)	Datum aangestel	Datum bedank/ Termyn het verstryk	Kwalifikasies	Gebied van kundigheid	Raad Direkteurskappe (Lys die entiteite)	Ander komitees (bv: ouditkomitee)	Aantal raadsvergaderings gehou	Aantal vergaderings bygewoon
Mnr Burton	Ouditkomitee: Onafhanklike nie-uitvoerende lid en Voorsitter	1 Maart 2019	28 Feb 2022	B. Compt. Hons GR(SA)	Oudit- en Rekeningkunde Bestuur	Raad vir Kaapse Natuurbewaring Cullinan Holdings Bpk	Ouditkomitee	9	9
	Heraanstelling as Voorsitter	1 Maart 2022	28 Feb 2025		Strategiese bestuur Finansies Prestasiebestuur	Burvyn Invoerders en Handelaars BK Rebosis Eiendomsfonds Bpk L&C Messaris (EDMS) Bpk			

Eksterne Ouditkomiteelede

Naam	Posbenaming (volgens die Openbare Entiteit se Raadstruktuur)	Datum aangestel	Datum bedank/ Termyn het verstryk	Kwalifikasies	Gebied van kundigheid	Raad Direkteurskappe (Lys die entiteite)	Ander komitees (bv: ouditkomitee)	Aantal raadsvergaderings gehou	Aantal vergaderings bygewoon
Mnr L Nene	Ouditkomitee; Onafhanklike nie-uitvoerende lid	17 Feb 2021	16 Feb 2024	BCom (Rekeningkunde) Nagraadse Diploma in Bestuur (Spesialisering in Korporatiewe Bestuur) Meester van Internasionale Besigheid CCSA (Sertifisering in Beheer Selfassessering) - 2006 GIA (SA) (Algemene Interne Ouditeur-SA) GIOSA (Genoot van die Instituut van Interne Ouditoure SA) - 2013 Sertifisering in Risikobestuurversekering (CRMA) - 2014 CCP (SA) - Professionele Gesertifiseerde Nakomingslid van die Nakomingsinstituut van Suid-Afrika CPrac (SA) - Nakomingspraktisyen Risikobestuurstrategieë in die Openbare Sektor Bestuursontwikkelingsprogram	Korporatiewe Bestuur Oudit (intern en ekstern) Risikobestuur Besigheid-kontinuiteit-bestuur Nakoming Eriek Verbetering van Besigheids-prosedures DIT	Nie-Uitvoerende Direkteur vir PetroSA Ghana SOC Bpk Nie-Uitvoerende Direkteur vir PetroSA Ekwatoriaal-Guinee SOC Bpk Ouditkomitee van die Stad Kaapstad ETDP Seta Oudit komitee Coega Ontwikkelings-korporasie (EDMS) BPK, Ouditkomitee KVBA (Kommissie vir Versoening, Bemiddeling en Arbitrasie) Ouditkomitee	Oudit-komitee	9	9

Eksterne Ouditkomiteelede

Naam	Posbenaming (volgens die Openbare Entiteit se Raadstruktuur)	Datum aangestel	Datum bedank/ Termyn het verstryk	Kwalifikasies	Gebied van kundigheid	Raad Direkteurskappe (Lys die entiteite)	Ander komitees (bv: ouditkomitee)	Aantal raadsvergaderings gehou	Aantal vergaderings bygewoon
Mnr A Seymour	Ouditkomitee; Onafhanklike nie-uitvoerende lid	1 Maart 2022	28 Feb 2025	B.Comm (Rekeningkunde) Hons B Compt Geoktrooieerde Rekenmeester (Suid-Afrika) Bankraad Leierskap-ontwikkelings-program	Bestuur: Strategiese Beplanning en Bestuur Finansiële verslagdoening en Tesourie Besigheids-oplossings Bestuur Klientbehoud	Direkteur: Boland 90 Interklub Stapkompetisie NPC Direkteur: InnesFree Capital (Edms.) Bpk Direkteur: Caban Capital Partners P\I	Ouditkomitee	[9]	1 van 1
Me J Williams	Ouditkomitee; Onafhanklike nie-uitvoerende lid.	21 Junie 2019	20 Junie 2022 Bedanking vanaf 23 Maart 2022	B.Com Hons GR(SA), B Sc Hons, H Dip Ed.	Ouditkunde en Rekeninge	Raadslid: Mediese Navorsingsraad van Suid-Afrika Raadslid: Boland TVET Kollege Oudit- en Risikokomiteelid: Stellenbosch Munisipaliteit Oudit- en Prestasie-ouditkomiteelid: Breedevallei Munisipaliteit Oudit-, Risiko- en die IT-komiteelid: Robbeneiland Museum	Ouditkomitee	9	9

Lidmaatskap van Raad en Komitees

Raad en komitees	Aantal vergaderings gehou	Aantal lede	Naam van lede
Raad	19	7	<p>Mnr DT Lakay (Voorsitter). [Termyn het op 15 Desember 2021 as Raadslid en Voorsitter verstryk.]</p> <p>Mnr CA Bassuday (Lid). [Heraangestel as Raadslid vanaf 1 April 2020 tot 31 Maart 2023.] [Aangestel as Voorsitter vanaf 16 Desember 2021 totdat termyn op 31 Maart 2023 verstryk.]</p> <p>Me C Fani (Lid). [Termyn verleng vanaf 17 Mei 2020 tot 16 Mei 2021.] [Aangestel as Ondervoorsitter vanaf 14 Desember 2020 totdat termyn op 16 Mei 2021 verstryk.] [Heraangestel as Raadslid en Ondervoorsitter vanaf 27 Mei 2021 totdat termyn op 26 Mei 2024 verstryk.]</p> <p>Mnr T Arendse (Lid). [Aangestel as Raadslid vanaf 1 April 2020 tot 31 Maart 2023.]</p> <p>Mnr RG Nicholls (Lid). [Aangestel op Raad vanaf 14 Desember 2019 tot 13 Desember 2022.]</p> <p>Me L Venter (Lid). [Aangestel op Raad vanaf 6 November 2020 tot 5 November 2023.]</p> <p>Dr P Voges (Lid). [Aangestel op Raad vanaf 27 Oktober 2021 tot 26 Oktober 2024.]</p>
Oudit-komitee	9	4	<p>Mnr M Burton (Voorsitter). [Aangestel as Ouditkomiteelid en Voorsitter vanaf 1 Maart 2019 tot 28 Februarie 2022.] [Heraangestel as lid en Voorsitter vanaf 1 Maart 2022 tot 28 Februarie 2025.]</p> <p>Mnr L Nene (Eksterne nie-uitvoerende lid) [Aangestel op Komitee vanaf 17 Februarie 2021 tot 16 Februarie 2024.]</p> <p>Mnr AC Seymour (Eksterne nie-uitvoerende lid) [Aangestel op komitee vanaf 1 Maart 2022 tot 28 Februarie 2025.]</p> <p>Mev J Williams (Eksterne nie-uitvoerende lid) [Aangestel op komitee vanaf 21 Junie 2019 tot 20 Junie 2022.] [Bedanking effektief vanaf 23 Maart 2022.]</p> <p>Mnr D Lakay (Raadslid). [Raad se verteenwoordiger (sonder stemreg) by die Ouditkomitee.] [Termyn as Raadslid en Voorsitter het op 15 Desember 2021 verstryk.]</p> <p>Mnr T Arendse (Raadslid). [Raad se verteenwoordiger (sonder stemreg) in die Ouditkomitee vanaf 1 Januarie 2022.] [Termyn as Raadslid verstryk op 31 Maart 2023.]</p>
Casino-komitee	4	3	<p>Mnr D Lakay (Voorsitter). [Raadstermyn het 15 Desember 2021 verstryk.]</p> <p>Mnr C Bassuday (Voorsitter). [Aangestel as Voorsitter vanaf 16 Desember 2021.]</p> <p>Me C Fani (Lid).</p> <p>Me L Venter (Lid). [Aangestel as Komiteelid vanaf 1 Januarie 2022.]</p>
Finansies, die IT en Etiek-komitee	6	3	<p>Mnr RG Nicholls (Voorsitter).</p> <p>Mnr T Arendse (Lid).</p> <p>Mnr C Bassuday (Lid). [Aangestel as Komiteelid vanaf 1 Januarie 2022.]</p> <p>Mnr D Lakay (Lid). [Raadstermyn het 15 Desember 2021 verstryk.]</p>
Perde-wedrenne & Weddery-Komitee	4	3	<p>Mnr T Arendse (Voorsitter).</p> <p>Mnr RG Nicholls (Lid).</p> <p>Mnr C Bassuday (Lid). [Aangestel as Komiteelid vanaf 1 Januarie 2022.]</p> <p>Me L Venter (Lid). [Aangestel as Komiteelid vanaf 26 Januarie 2021 tot 1 Januarie 2022.]</p>

Raad en komitees	Aantal vergaderingsgehou	Aantal lede	Naam van lede
Mensekapitaal-komitee	4	3	Me C Fani (Voorsitter). Mnr T Arendse (Lid). Me L Venter (Lid).
Lisensiërings-komitee	5	3	Me L Venter (Voorsitter). Me C Fani (Lid). Mnr RG Nicholls (Lid). [Aangestel as Komiteelid vanaf 1 Januarie 2022.] Mnr C Bassuday (Lid). [Aangestel as Komiteelid vanaf 8 Julie 2019 tot 1 Januarie 2022.]
BUM-Komitee	5	3	Me L Venter (Voorsitter). [Aangestel as Voorsitter vanaf 1 Januarie 2022.] Me C Fani (Lid). [Aangestel as Komiteelid vanaf 1 Januarie 2022.] Mnr RG Nicholls (Lid). Mnr C Bassuday (Voorsitter). [Aangestel as komiteevoorsitter vanaf 30 Junie 2020 tot 1 Januarie 2022.] Mnr D Lakay (Lid). [Raadstermyn het 15 Desember 2021 verstryk.]
Komitee vir verantwoordelike dobbel (KVD)	1	3	Mnr T Arendse (Voorsitter). [Aangestel as Voorsitter vanaf 1 Januarie 2022.] Mnr C Bassuday (Lid). [Aangestel as Komiteelid vanaf 1 Januarie 2022.] Me L Venter (Lid). [Aangestel as Komiteelid vanaf 1 Januarie 2022.]

REËLINGS VIR VERGOEDING VAN DIE RAAD

Raadsvergaderings:

'n Gewone of spesiale vergadering waar die Raad oor sake wat binne sy statutêre bevoegdhede en funksies val, beraadslaag en besluit.

Die vergoeding vir Raadsvergaderings is 'n vaste bedrag van R4 999,36, ongeag die lengte van die vergadering. Dit sluit alle voorbereiding en reistyd in. Die aantal kilometers afgelê word vergoed.

Die vergoeding betaalbaar aan die Voorsitter, Ondervoorsitter en Waarnemende Voorsitter vir die bywoning van 'n Raadsvergadering, word hieronder uiteengesit:

VOORSITTER:

Raadsvergaderings : R6 433,92 per vergadering.

Raadskomitees en ander geleenthede: R804,24 per uur tot 'n maksimum van 8 uur.

ONDERVOORSITTER:

Raadsvergaderings: R4 999,36 per vergadering.

Raadskomitees en ander geleenthede: R624,92 per uur tot 'n maksimum van 8 uur.

WAARNEMENDE VOORSITTER:

Raadsvergaderings: R5 601,52 per vergadering.

Raadskomitees en ander geleenthede: R700,19 per uur tot 'n maksimum van 8 uur.

Raadskomitees en ander geleenthede:

- Die vergoeding vir ander vergaderings en geleenthede, soos komiteevergaderings en openbare verhore, word teen 'n uurlikse tarief bereken. Benewens die tyd wat die vergadering bygewoon is, word reistyd, voorbereidingstyd en vergoeding vir kilometers afgelê ook vergoed.
- Die uurlikse bedrag is R624,92 per uur.
- Hierdie vergoeding is betaalbaar tot die ekwivalent van 'n maksimum van 8 ure, plus kilometers afgelê.
- Daar word van lede verwag om aan die begin van elke vergadering aan die Sekretaris hul voorbereidingstyd vir 'n spesifieke vergadering aan te dui.
- Die kilometers afgelê, in gevalle waar die roetes verskil het van die gewone roete na die kantoor van die Raad, word ook individueel aan die Raadsekretaris aangedui.

Vergoeding van Raadslid

Naam	Vergoeding - Raads- vergaderings	Vergoeding - Komitee- vergaderings en ander*	Vergoeding - Konferensie- bywoning	Verblyftoelae	Ander terugbetalings	Totale lede- vergoeding
	R	R	R	R	R	R
Mnr D Lakay (Voorsitter - Termyn as Raadslid en Voorsitter het op 15 Desember 2021 verstryk).	96 508.80	120 367.92	8 042.40	1 190.21	-	226 109.33
Mnr TC Arendse	94 987.84	83 010.21	6 249.20	459.43	-	184 706.68
Mnr CA Bassuday (Voorsitter met ingang van 16/12/2021)	100 726.08	78 927.17	1 614.36	2 247.79	-	183 515.40
Me C Fani (Termyn as Ondervoorsitter met ingang van 27/05/2021 verleng)	84 989.12	57 336.42	2 010.16	600.25	-	144 935.95
Mnr R Nicholls	79 989.76	62 127.46	1 386.24	-	-	143 503.46
Mns L Venter	94 987.84	62 492.01	5 280.57	2 491.91	-	165 252.33
Dr P Voges**	-	-	-	211.64	-	211.64
Totaal	552 189.44	464 261.19	24 582.93	7 201.23	-	1 048 234.80

* Sluit, byvoorbeeld, ad hoc-vergaderings buite Raads- en Komiteevergaderings in – byvoorbeeld, vergaderings met Provinsiale Tesourie en die Provinsiale Minister van Finansies en Ekonomiese Geleenthede, asook tyd wat aan ander Raadsake bestee word.

**Dr P Voges is 'n werknemer van die Provinsiale Regering van die Wes-Kaap en is dus nie geregtig op bykomende vergoeding as 'n Raadslid van die Wes-Kaapse Raad op Dobbelaar en Wedrenne nie.

BUITELANDSE REISE VAN RAADSLEDE

Daar was geen oorsese reise vir die jaar onder oorsig nie.

BESLUIE VAN STAANDE KOMITEE OP GROND VAN DIE 2020/21 JAARVERSLAG

Daar was geen besluite van die Openbare Rekeningekomitee (ORK) by die vergadering wat op 28 Maart 2022 gehou is nie.

STAANDE KOMITEE VIR FINANSIES, EKONOMIESE GELEENTHEDE EN TOERISME-RESOLUSIES VIR DIE 2020/21 JAARVERSLAG

Datum van besluit	Besonderhede	Implementering vordering
3 Februarie 2022	Die Komitee versoek vriendelik die volgende:	
	<ol style="list-style-type: none"> 'n Verslag wat die verskillende lisensiegelde en verskillende inkomstestrome wat deur die Wes-Kaapse Raad op Dobbelary en Wedrenne ontvang word, vergelyk met dié wat deur die Gautengse Raad op Dobbelary ontvang word; 'n Bygewerkte verslag oor die vulling van die vakatures van die Regulerende Voldoening en Lisensiëring-poste; 'n Afskrif van die jongste uitspraak oor die hofsaak wat deur die Raad geappelleer is (Tsogo Sun and 3 Others v WKRDW & 1 Other, saaknommer: 21344/17); 'n Afskrif van die navorsing waarin opdrag gegee is oor digitale e-handel asook die internasionale navorsing wat afgehandel is. 	Die vereiste inligting is op 21 Julie 2022 by SKFEGT ingedien.

5. RISIKOBESTUUR

Die Raad is daartoe verbind om 'n instelling te vestig wat seker te maak dat risikobestuur 'n integrale deel van al sy aktiwiteite en belangrike vaardighede is. Ondernemingsrisikobestuur (ORB) het ten doel om die voortgesette groei en sukses van die Raad te verseker. Die ORB-funksie help alle vlakke van die administrasie om die Raad se strategiese uitkomst te bereik deur 'n sistematiese benadering vir evaluering en verbetering van doeltreffendheid van risikobestuur en -beheer in te stel.

Die ORB is ontwerp om potensiële gebeure en neigings (as risiko's gedefinieer) te bepaal wat die Raad se vermoë aansienlik kan beïnvloed om sy strategiese uitkomst te bereik, of sy bedrywighede, hetsy positief of negatief, voort te sit. Geïdentifiseerde risiko's word deur die ORB-proses teen die Raad se vlak van risikotoleransie geëvalueer om 'n redelike versekering van die bereiking van die Raad se doelwitte te gee.

Die Raad se doelwitte om risiko te bestuur sluit in:

- Om risikobestuur in die kultuur en strategiese besluitneming van die WKRDW in te sluit;
- Om veranderende maatskaplike, omgewings- en wetgewende toestande te voorsien en daarop te reageer;
- Risikobestuur in ooreenstemming met beste praktyk, en die bewys van omsigtige besluitneming;
- Wetlike nakoming word as 'n minimumstandaard beskou;
- Balansering van die koste van risikobestuur met die verwagte voordele;
- Om bewusmaking te skep vir die behoefte aan risikobestuur.

Dit is die Raad en Uitvoerende Komitee se verantwoordelikheid om toesig te hou oor risikobestuur binne die Raad, met die Uitvoerende Komitee wat bestuursondersteuning verskaf, asook advies oor en instelling van beleide wat deur die Raad goedgekeur is.

As deel van die Raad se jaarlikse strategiese sessie hersien die Raad, saam met die Uitvoerende Komitee, jaarliks sy strategiese risiko's, prestasieplan en doelwitte. Hierdie risiko's word dan op 'n kwartaallikse basis hersien vir suksesvolle instelling van versagtende beheermaatreëls en om seker te maak dat alle risiko's wat bepaal is, binne aanvaarbare toleransievlakke bestuur word.

Die Raad se aangestelde risikobestuursbeampte is gesetel in die senior administratiewe beampte in die kantoor van die Hoof Finansiële Beampte en is vir die administrasie van die risikoregister en kwartaallikse risikoverslae verantwoordelik.

Die Risikobestuurskomitee bestaan uit die volle Uitvoerende Komitee. Die Risikobestuurskomitee vergader kwartaalliks om die Raad se belangrikste strategiese risiko's en enige ontluikende risiko's wat bepaal is, asook die status van versagende aksieplanne ter tafel te lê. Kern strategiese risiko's, versagende aksies, sowel as ontluikende risiko's wat geïdentifiseer is, word kwartaalliks aan die Ouditkomitee en Komitee oor Finansies, Inligtingstegnologie en Etiek (KFIE) gerapporteer. Alle KFIE- en Ouditkomiteevergaderings word bygewoon deur die Hoof Uitvoerende Beampte, die Hoof Finansiële Beampte en die risikobeampte, wat formeel by elke vergadering aan die komitee verslag doen.

Die Raad se subkomitee, KFIE, hersien die risiko's en risikoregister met spesifieke aandag aan ontluikende risiko's. Die Ouditkomitee dien as die Risikokomitee met, oor onder meer, toesig oor die Raad se risiko's. Die Risikokomitee word deur die uitgekontraakteerde Interne Ouditfunksionaris bygestaan wat aan die Raad verslag doen.

Gedurende die finansiële tydperk onder oorsig het die kantoor van die Raad die volgende hersien:

- Die ORB-riksobeleid- en volwaardigheid.
- Die kwartaallikse Risikoregister deur die UBK.
- Kwartaalliks verslag aan die Ouditkomitee en die KFIE.

Hieronder is die belangrikste strategiese risiko's uiteengesit wat die Raad in die gesig staar, en die relevante versagende beheermaatreëls wat ingestel is:

Strategiese risiko's	Versagende maatreëls
<p>SR1: Raad aan bande gelê as gevolg van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verouderde en dubbelsinnige wetgewing en beleid. • Verdragings in wetgewende hervormingsproses. 	<ul style="list-style-type: none"> • Voorlegging aan die PT en Minister wat wysigings aanbeveel soos en wanneer nodig. • Kantoorbetrokkenheid met lisensiehouers. • Komitee-betrokkenheid met lisensiehouers. • Eksterne regsadvies/menings wanneer nodig.
<p>SR2: Raad is nie in staat om sy mandaat uit te voer nie as gevolg van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Onsekerheid oor befondsing van die Raad se bedrywighede. • Afname in statutêre fooie wat van gelisensieerde operateurs ingevorder word (afleggings of skuif na ander provinsies). 	<ul style="list-style-type: none"> • Aanvaarding van die 19de Wysigingswet wat tans oorweeg word om die Raad se finansieringsgaping op te los. • Hersiening van kostestruktuur om kostebesparings te bepaal. • Voldoende begrotingsproses om aandag aan moontlike verskuiwings te gee. • Volg norme en standaarde na wat op die Suid-Afrikaanse industrie van toepassing word.
<p>SR3: Raad is ondoeltreffend as gevolg van verdragings om tydige aanstelling van nuwe raadslede te bewerkstellig.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Die Raad adviseer die Minister betyds oor hangende vakatures op die Raad. • Minister verleng raadslede se termyn. • Raad gebruik herskedulering van vergaderings en in noodgevalle, rondomtalie-prosesse om seker te maak dat die Raad doeltreffend bly. • Voorgestelde wysigings aan die PT en Staande Komitee voorgelê om aandag aan die kworumrisiko te gee.
<p>SR4: Ondoeltreffende en swak benutting van die Raadstrukture en hulpbronne as gevolg van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gebrek aan vaardighede • Organiseriese ontwerp • Hulpbronbeperkings • Onbehoorlike invloed deur belanghebbendes • Lae personeelmoraal en weerstand teen verandering. 	<ul style="list-style-type: none"> • Die WSP, opleiding, konferensies, nasionale fora. • Behoorlike beplanning en metodes vir begrotings. • Verklaring van belangemetodes. • Vergaderings met die LUR, die GLC-vergaderings. • Wysig ingrypings in bestuur. • Gereelde personeelinteraksie.

Strategiese risiko's	Versagende maatreëls
SR5: Verkeerde besluite wat deur die Raad geneem is as gevolg van onvoldoende en/of onakkurate inligting.	<ul style="list-style-type: none"> • Hersieningsproses op vier vlakke. • Deurlopende personeelontwikkeling. • Gesofistikeerde verifikasiesistels en werksywes. • Ondervraging en hersiening van inligting deur verskeie subkomitees van die Raad. • Vergaderings en onderhoude met belanghebbendes waar nodig. • Die UBK-beraadslagings. • Bywoning van nasionale en internasionale regulatoriese konferensies en forums. • Hersiening van die MH-bateregister en relevante plasinge.
SR6: Verlies van vertroue deur belanghebbendes as gevolg van onbehoorlike invloed in die Raad om besluite te neem.	<ul style="list-style-type: none"> • Die Voorsitter gaan voort om die Minister oor die Raad se mandaat en sy onafhanklike gesag soos voorgestaan in die WKGRA te betrek, met nakoming van die skeiding van magte. • Bewusmakingsprogramme en openbare betrokkenheid. • Deurlopende relevante interaksie met lisensiehouers. • Die GLC-ingrypings.
SR7: Aansienlike ontwrigting van belangrike sakebedrywighede as gevolg van enige nadelige gebeurtenisse.	<ul style="list-style-type: none"> • 'n Kontinuiteitsbestuursplan is gereed sodat belangrike besigheidsdienste na 'n ramp of 'n ongunstige gebeurtenis voortgesit kan word. • As gevolg van ontwrigtings word 'n Besigheidskontinuiteitsplan vir alle WKRDW-sakebedrywighede deurlopend hersien. • Uitvoering van die beleidsriglyne vir pandemies.
SR8: Mandaat bedreig weens onbehoorlike invloed deur moederdepartement/ minister.	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering van die kernfunksies van die mandaat. • Een-tot-een vergadering tussen Minister en die WKRDW-voorsitter met die voorneme om beheer oor die mandaat te herwin.
SR9: Verlies van lisensiehouers wat verskuif na ander provinsies wat nuwe dobbelmoontlikhede bied, met die gevolg dat die Raad se eie inkomste daaronder lei.	<ul style="list-style-type: none"> • Hersiening van die aanbiedinge en die HvD van Gereguleerde Nakoming in oorleg met ander PLO's om norme en standaarde vir aanbiedinge te bepaal. • Aanvaar aanbiedings wat aan die standaard van die WKRDW voldoen.
SR10: Nie-nakoming van die POPIA as gevolg van werknemers wat nie betyds en voldoende opgelei is oor die Raad se POPIA-prosedures nie, kan daartoe lei dat die verkeerde aksies geneem word.	<ul style="list-style-type: none"> • Opleiding van werknemers oor die Raad se POPIA-beleid en -praktyke. • 'n Deskundige is aangestel om seker te maak dat die WKRDW se beleide, metode en registrasies vir Administratiewe Nakoming aan die standaard van die POPI-wet voldoen. • Goedkeuring van alle relevante beleide en praktyke deur die Raad. • Beveiliging van 'n POPIA-kultuur deur gereelde bewusmakingsprogramme.
SR11: Oorbenuiting van hulpbronne wat tot substandaard werkverrigting, as gevolg van verhoogde werklading, lei.	<ul style="list-style-type: none"> • Tydelike werknemers in diens geneem om bystand te verleen. • Ontplooie werknemers wat vrye tyd het om bystand te verleen. • Struktureer werklading vir verligting van oorlaaide werkperiodes.

Strategiese risiko's	Versagende maatreëls
<p>SR12: Akkommodasieloggistieke word tot op die laaste minuut gelaat, wat tot onbehoorlike administratiewe stryery oor die onsekerheid van toekomstige akkommodasie vir die Raad lei.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Onderhandel betyds om geskikte akkommodasie te vind. • Bepaal verblyfbehoeftes betyds. • Die UAMP moet betyds voltooi word sodat die DVOW bewus kan wees van die WKRDW se verblyfbehoeftes. • Minister in kennis gestel van huidige situasie en 'n versoek vir bevestiging van hulp van die Minister of sy portefeuljefdeling.
<p>SR13: Nie-nakoming van wetgewende voorskrifte, bv. gebrek aan hersiening van organisatoriese ontwikkeling en ontwerp volgens Openbare Beleidsvoorskrifte.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Toepaslike voorskrifte is hersien om bewustheid te beklemtoon. • Maak seker dat die WKPT die WKRDW by alle korrespondensie waarin voorskrifte aangedui word, insluit.
<p>SR14: Persone wat nie geskik is vir lisensiering nie word aanbeveel as gevolg van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vaardigheidsgaping van ondersoektegnieke • Onvoldoende hulpbronne • Onbehoorlike invloed deur belanghebbendes. 	<ul style="list-style-type: none"> • Verklaring van belangeproses. • Werkvaardigheidsplan bepaal opleidingsbehoeftes vir personeel. • Aanwending van interne en eksterne bronne (Versterk verhouding met die SARS SAPD). • Standaard bedryfsprosedures. • Rotasiebeleid. • Sekonderingsproses. • Drie-vlak hersieningsproses. • Beraadslagings deur sub-komitees.
<p>SR15: Onvermoë om nie-nakoming van wetgewende bepalinge en regulatoriese vereistes op te spoor as gevolg van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oudittegnieke en benadering wat nie geskik is nie • Onbehoorlike invloed deur lisensiehouers • Onvoldoende hulpbronne. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bywoning van bedryfsespesifieke konferensies, werksinkels en opleidingsforums, beide nasionaal en internasionaal. • Verklarings van belang deur personeel. • Voldoening aan die Departementele Strategiese Doelwitbeplanningaanwyser (SDBA). • Gereelde vergaderings na afloop van oudits met hoofde. • Drie-vlak goedkeuringsproses. • Personeelrotasie binne die afdelings van die departement.
<p>SR16: Verspreiding van onwettige dobbelbedrywigheede wat 'n uitwerking op die provinsiale ekonomie het.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gereelde skakeling met toepassingsinstansies. • Bywoning van die Handhawingsforum se vergaderings. • Opleiding verskaf aan toepassingsbeamptes waar nodig. • Netwerk van vertroulike informante. • Opvolg van bewerings van onwettige dobbelary.
<p>SR17: Die IKT-stelsels en -oplossings is nie funksioneel, betroubaar, vernuwend en veilig nie as gevolg van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hulpbronbeperkings, data-oortredings, wanware, krag- of netwerkonderbrekings. 	<ul style="list-style-type: none"> • Behoorlike beplanning, begroting, kapasiteit (aantal personeel) en vaardige hulpbronne. • Sekuriteitskontroles ingestel. • Beleide en prosedures ingestel. • Deurlopende monitering, administrasie en bestuur van die IKT-omgewing. • Die IKT, DRP en UPS is ingestel. • Deurlopende bywoning van opleiding, seminare en vergaderings om talent te ontgin. • Bly op hoogte van die jongste ontwikkelings in die IKT, • Verslagdoening aan oorsigkomitees oor IKT-ontwikkelings.

6. INTERNE BEHEERENHEID

Die Raad het nie 'n interne ouditeenheid nie, maar kontrakteer hierdie funksie uit aan firmas met toepaslike ondervinding en persone met professionele lidmaatskap van die Instituut van Interne Ouditeure of Die Onafhanklike Regulerende Raad vir Ouditeure. Vir die jaar onder oorsig het die Raad SizweNtsalubaGobodo Grant Thornton as sy interne ouditeure aangestel.

7. INTERNE OUDIT EN OUDITKOMITEE

Die Raad se risikobestuurstoeging is aan die Oudit- en Risikokomitee gedelegeer met die doel om die Raad by te staan in die nakoming van sy pligte volgens die WOFB.

Die Oudit- en Risikokomitee hou toesig oor:

- Beleide om risiko's te bepaal, versag en te beheer;
- 'n Geskikte hersieningstelsel van beide risiko's en interne beheerstelsels;
- 'n Stelsel om ontluikende risiko's te bepaal en bestaande beheermaatreëls te beoordeel;
- 'n Werkende effektiewe stelsel van interne beheer;
- Alle onversekerde risiko's wat toepaslik hersien en bestuur word.

Die uitgekonnekteerde Interne Ouditfunksionaris doen administratief verslag aan die HUB en funksioneel aan die Oudit- en Risikokomitee.

Internasionale Standaard vir die Professionele Praktyk van Interne Ouditkunde (IIA) 1312 vereis dat 'n eksterne assessering minstens een keer elke vyf jaar deur 'n gekwalifiseerde, onafhanklike assessor of evalueringspan van buite die organisasie uitgevoer moet word. Die Raad se interne ouditfunksie is gedurende die jaar onder oorsig in ooreenstemming met Standaard 1312 beoordeel.

Die ouditkomiteelede se vergaderinbywoning was:

Naam van lid	Aantal vergaderings bywoord
1. Mnr M Burton [Ouditkomiteevoorsitter]. [Aangestel vanaf 1 Maart 2019 tot 28 Februarie 2022]. [Heraangestel as Voorsitter vanaf 1 Maart 2022 tot 28 Februarie 2025].	9 van 9
2. Mnr L Nene [Aangestel vanaf 17 Februarie 2021 tot 16 Februarie 2024].	9 van 9
3. Me J Williams [Aangestel vanaf 21 Junie 2019 tot 20 Junie 2022].	9 van 9
4. Mnr A Seymour [Aangestel vanaf 1 Maart 2022 tot 28 Februarie 2025].	1 van 1

Naam	Kwalifikasies	Intern of ekstern	Indien intern, pos in die Raad	Datum aangewys	Datum bedank	Aantal vergaderings bygewoon
M Burton	B. Compt. Hons CA(SA)	Ekstern	Nie van toepassing nie	1 Maart 2019	Nie van toepassing nie	9
L Nene	Baccalaureus in Handel – BCom (Rekeningkunde)	Ekstern	Nie van toepassing nie	17 Februarie 2018	Nie van toepassing nie	9
J Williams	B. Com Hons GR(SA), B Sc Hons, H Dip Ed.	Ekstern	Nie van toepassing nie	21 Junie 2019	23 Maart 2022	9
A Seymour	B. Compt. Hons CA(SA)	Ekstern	Nie van toepassing nie	1 Maart 2022	Nie van toepassing nie	1

8. NAKOMING VAN WETTE EN REGULASIES

Die Raad stel beleide en prosesse in om seker te maak dat alle relevante wette en regulasies nagekom word. Die Raad het die wette en regulasies, waaraan hy verplig is om te voldoen, bepaal en 'n raamwerk ingestel om seker te maak dat al sy personeel aan al hierdie wette en regulasies voldoen.

Die Raad se Regsdienste-afdeling is ingeteken op verskeie aanlyn regsdiensinstellings wat kennisgewings oor nuwe of gewysigde wetgewing verskaf en 'n platform bied om uitsprake in verskeie hofsake te bepaal. Die Regsafdeling bepaal veranderings met behulp van hierdie intekeninge en stel werknemers van die veranderinge en enige ontleding daarvan in kennis. Vir die 2021/22 finansiële jaar is die Raad nie vir enige oortredings van enige wette of regulasies beboet nie.

9. BEDROG EN KORRUPISIE

Die Raad het 'n Bedrog- en Anti-korrupsiebeleid ingestel wat jaarliks hersien word. Die prosedures sluit 'n nasionale blitslyn en 'n houer vir anonieme aanmelding in.

Die Raad se Komitee oor Bedrog- en Anti-Korrupsie is ingestel om enige aangemelde voorvalle van bedrog te hersien en die Raad se Oorsigbeampte doen verslag oor enige aangemelde voorvalle aan die Finansiële en Inligtingstegnologiekomitee en die Oudit- en Risikokomitee. Vir die jaar onder oorsig is geen voorvalle van bedrog of korrupsie via enige van die Raad se gevestigde meganismes vir verslagdoening oor bedrog of korrupsie aangemeld nie.

10. MINIMALISERING VAN BOTSING VAN BELANGE

Aan die begin van elke fiskale jaar voltooi en verskaf Die WKRDW-raadslede 'n lys van alle belange wat met hul pligte as Raadslede kan bots. Raadslede is verplig om enige belang wat hulle met enige aangeleentheid op die agenda mag hê voor elke raads- of komiteevergadering te verklaar.

In die geval van enige botsing van belange moet Raadslede die Voorsitter in kennis stel en hulself onttrek aan die bespreking. Indien die Raad van mening is dat daar geen wesenlike konflik is nie kan die raadslid deel hê aan die besprekings. Daar word ook van die WKRDW-werknemers vereis om enige botsing van belange by Raads- en Komiteevergaderings te verklaar sowel as wanneer enige bespreking, onderhoud en besluite wat deur die Kantoor geneem is 'n botsing van belange is.

Die Raad poog steeds om sy onafhanklikheid te behou asook om as onafhanklik beskou te word. Alle transaksies word op armlengte gedoen en die bedryf is ten volle daarvan bewus dat die Raad nie geskenke aanvaar nie. Geskenke word dus nie meer aan die Raad aangebied nie. Raadslede maak aan die begin van elke jaar 'n verklaring van hul finansiële belange en 'n verklaring van geen belang word by elke Raadsverwante vergadering gedoen. Die Ouditeur-Generaal toets ook vir enige botsing van belange met die jaarlikse audit.

11. GEDRAGSKODE

Die Raad se Gedragskode is belangrik in sy missie om openbare vertroue en geloof te kweek en om 'n stabiele, regverdige, bestendige en doeltreffende gekontroleerde omgewing daar te stel. Die Kode vereis hoë standaarde van die Raad se werknemers en Raadslede om beste praktyke en voortgesette verbetering in standaarde te lewer. Nakoming van die Gedragskode word streng toegepas en gemonitor en enige oortredings daarvan word ingevolge die Raad se dissiplinêre kode en prosedure hanteer.

Die Gedragskode is geredelik vir alle werknemers en Raadslede aanlyn beskikbaar via die Raad se intranet, waartoe elke individu toegang het. By die aanvang van diens van 'n nuwe werknemer en die aanstelling van Raadslede vorm die Kode deel van die inlywingspakket, en elke individue moet 'n erkenning van ontvangs onderteken.

12. GESONDHEID-, VEILIGHEID- EN OMGEWINGSKWESSIES

Die Raad het 'n gevestigde Beroepsgesondheid- en Veiligheidskomitee (WOBV) wat ingevolge die Wet op Beroepsgesondheid en -veiligheid, Wet 85 van 1993 ingestel is. Die WOBV-komitee, wat verteenwoordigend van alle departemente by die Raad is, vergader op vasgestelde kwartaallikse tye gedurende die jaar om die Gesondheid- en Veiligheidsstatus van die Raad te beoordeel en om enige kwessies wat mag opduik op te los.

13. MAATSKAPPYSEKRETARIS

Die Raad het nie 'n Maatskappysekretaris soos deur die Wet op Maatskappy bepaal nie. Dit het egter 'n eenheid van vier personeellede binne die Uitvoerende Departement wat as sy sekretariaat dien.

14. MAATSKAPLIKE VERANTWOORDELIKHEID

Terwyl die Raad self geen maatskaplike verantwoordelikhedsprogramme vir die jaar gehad het nie, stel die Raad sekere voorwaardes aan lisensiehouers om seker te maak dat hulle wel hulpbronne toewys om arm gemeenskappe by te staan.

Die Raad het besluit om die Wes-Kaapse Forum vir Verantwoordelike Dobbels te omskep na die Komitee vir Verantwoordelike Dobbels. Die taak van die komitee is om die potensiële sosiale euwels van dobbel op te los.

Die Raad het in vennootskap met verskeie maatskaplike instellings van die regering getree en bied uitreikprogramme aan vir gemeenskappe om hulle oor die Raad asook die sosiale euwels van dobbel in te lig.

15. OUDITKOMITEEVERSLAG

Dit is vir ons aangenaam om ons verslag vir die finansiële jaar geëindig 31 Maart 2022 voor te lê.

Ouditkomiteelede en bywoning

Die Ouditkomitee bestaan uit die lede wat hieronder genoem word en vergader minstens vier keer per jaar volgens sy goedgekeurde opdrag.

Naam van lid	Aantal vergaderings bygewoon
1. Mnr M Burton [Voorsitter van die Ouditkomitee] [Aangestel vanaf 1 Maart 2019 tot 28 Februarie 2022]. [Heraangestel vanaf 1 Maart 2022 tot 28 Februarie 2025].	9 van 9
2. Mnr L Nene [Aangestel vanaf 17 Februarie 2021 tot 16 Februarie 2024].	9 van 9
3. Me J Williams [Aangestel vanaf 21 Junie 2019 tot 24 Maart 2022].	9 van 9
4. Mnr A Seymour [Aangestel vanaf 1 Maart 2022 tot 28 Februarie 2025].	1 van 1

*Mnr M Burton,
Voorsitter van die Ouditkomitee*

Nege vergaderings is in die 2021/22 finansiële jaar gehou en lede se bywoning word hierbo aangedui.

Verantwoordelikheid van Ouditkomitee

Die Ouditkomitee het sy verantwoordelikhede soos vervat in Artikel 51(1)(a)(ii) van die Wet op Openbare Finansiële Bestuur en Tesourieregulasie 27.1.10 nagekom. Die toepaslike formele opdrag is as sy Ouditkomiteehandves aanvaar, sy mandaat is in ooreenstemming met hierdie handves uitgevoer en sy verantwoordelikhede soos daarin vervat, is nagekom.

Die Komitee het 'n jaarlikse selfbeoordeling ten opsigte van sy eie nakoming volgens die vereiste funksies in ooreenstemming met die King IV-verslag oor Korporatiewe Bestuur, sy eie handves en opdrag, die relevante Nasionale Tesourieregulasies en die Wet op Openbare Finansiële Bestuur gedoen. Die vereistes is nagekom.

Vergaderings

Nege (9) vergaderings is gedurende hierdie jaar gehou en lede se bywoning word hierbo aangedui. Die eksterne en interne ouditeure woon komiteevergaderings by, het onbepaalde toegang tot die komitee en sy voorsitter, en het die geleentheid gehad om die komitee toe te spreek sonder die teenwoordigheid van bestuur om sodoende hul onafhanklikheid aan te dui.

Die Komitee het die verslae van die eksterne en interne ouditeure hersien, waarvan die uitkomst gereeld deur hul ex-officio-vertegenwoordiger op die Ouditkomitee en die Voorsitter van die Ouditkomitee jaarliks aan die Raad gerapporteer is.

Die doeltreffendheid van interne beheer

Ons hersiening van die bevindinge van die Interne Ouditwerk, gegrond op die risikobeoordelings wat gedoen is, het sekere swakhede aan die lig gebring. Dit is toe na Bestuur verwys en regstellende stappe is ingestel om sal ingestel word om die risiko's te verlaag.

Die beheermaatstelsel is ontwerp om seker te maak dat die beskerming van bates kostedoeltreffend is en dat laste en bedryfskapitaal doeltreffend bestuur word. Die finansiële risiko- en risikobestuurstelsel wat deur die Raad toegepas word, is effektief, doeltreffend en deursigtig.

Interne Oudit maak seker dat die Ouditkomitee en bestuur se interne beheermaatreëls toepaslik en doeltreffend en in ooreenstemming is met die Wet op Openbare Finansiële Bestuur en die King IV-verslag oor korporatiewe bestuursvereistes is. Dit word gedoen deur middel van die risikobestuursproses, sowel as om regstellende aksies en voorgestelde verbeterings van die kontroles en prosesse te bepaal.

Geen wesenlike tekortkominge in die interne beheerstelsel is in verslae van die interne ouditeure, die Ouditverslag oor die Finansiële Jaarstate en die Bestuursverslag van die Ouditeur-Generaal bepaal nie.

Die Ouditkomitee is tevrede dat die interne ouditfunksie, wat uitgekonnekteer word, doeltreffend is en dat dit die versagtings/beheermaatreëls met betrekking tot die risiko's van toepassing op die Raad in sy oudit gedek het.

Die volgende interne ouditwerk is gedurende die oorsigjaar voltooi:

'n Oorsig van die instelling en doeltreffendheid van interne beheermaatreëls is gedurende die jaar in die volgende fokusareas uitgevoer:

- Hersiening van konsep Finansiële Jaarstate 2021/2022
- Hersiening van prestasie-inligting oor voorafbepaalde doelwitte (PVD)
- Opvolgwerk oor vorige interne en eksterne ouditbevindinge
- Bevestiging van bates
- Hersiening van die IT-afdeling
- Hersiening van die Regulatoriese Voldoeningsafdeling
- Hersiening van die Raad se aktiwiteite
- Hersiening van die Hoof Uitvoerende Beampte se kantoor
- Hersiening van die Lisensiëringsafdeling
- Hersiening van die Departement van Administrasie en Finansies
- Hersiening van die Regsafdeling
- Hersiening van Menslike Hulpbronne-afdeling.

In-Jaar Bestuur en Kwartaallikse Verslag

Die Raad het kwartaallikse verslae aan die Uitvoerende Gesag voorgelê. Die Ouditkomitee is tevrede met die inhoud en kwaliteit van die kwartaallikse verslae wat gedurende die oorsigjaar deur die Raad voorberei en uitgereik is.

Finansiële funksie

Die voorbereiding van die finansiële verslae, insluitend die finansiële jaarstate, is onder toesig van Me Z Siwa GR(SA) voltooi. Die Komitee het dit nagegaan en is tevrede dat die kundigheid en ervaring van Me Siwa, die Hoof Finansiële Beampte, toepaslik is.

Die Komitee het verder die kundigheid en hulpbronne binne die finansiële funksie hersien en was tevrede dat dit toepaslik en doeltreffend was.

Gekombineerde versekering

Versekering word op 'n gekoördineerde wyse van 'n aantal versekeringsverskaffers verkry om duplisering te vermy.

Die interne ouditplan word in oorleg met bestuur volgens 'n risiko-gebaseerde metodologie saamgestel. Daarbenewens werk interne en eksterne ouditeure ook in oorleg met mekaar. Vir die 2021/2022 finansiële jaar het die Komitee die risiko's wat deur bestuur voorgelê is, in oorweging geneem. Die Komitee het die beplanning van die interne ouditfunksie en die eksterne ouditeure, asook die uitkoms van die afgehandelde ouditwerk, beoordeel en goedgekeur.

Die Komitee is tevrede dat die onafhanklike versekeringverskaffers se taak, tesame met die interne beheer wat deur bestuur gedoen is, voldoende is.

Evaluering van Finansiële State

Ons het:

- Die geouditeerde finansiële jaarstate wat deur die Raad voorberei is vir insluiting in die jaarverslag, met die Ouditeur-Generaal van Suid-Afrika, Bestuur en die Raad hersien en bespreek;
- Die Ouditeur-Generaal se bestuursverslag en bestuur se reaksie daarop nagegaan;
- Die Raad se nakoming van wetlike en regulatoriese bepalings hersien;
- Aanpassings voortspruitend uit die oudit hersien.

Interne ouditeure

Die komitee het die onafhanklikheid en doeltreffendheid van die interne ouditfunksie in ag geneem en die interne Oudithandves en interne Ouditplan vir 2022 nagegaan en goedgekeur. Die komitee is tevrede met die verklarings wat deur die interne ouditeure gemaak is, asook dat die versekering wat aan die Komitee verskaf is, in ooreenstemming is met die Etiese Kode van die Instituut van Interne Ouditeure.

Interne ouditverslae word by elke vergadering aan die Komitee voorgelê en is 'n aanduiding van interne beheer. Die Komitee is tevrede met die doeltreffendheid van die Interne oudit.

Eksterne ouditeure

Die Ouditkomitee aanvaar die eksterne ouditeure se onafhanklikheid en objektiwiteit. Die omvang van ander take en die nakoming van kriteria met betrekking tot onafhanklikheid of botsing van belange soos voorgeskryf deur die Onafhanklike Regulerende Raad vir Ouditeure (IRBA) is deel van die beoordeling.

Die Ouditstrategie vir die 2022-oudit is deur die komitee vir goedkeuring deur die Raad aanbeveel. Die Komitee het ook die prestasie en optrede van die eksterne ouditeure vir die verslagdoeningstydperk beoordeel en is tevrede met die gehalte van die eksterne ouditfunksie.

Die Komitee het die Raad se plan om die vorige jaar se ouditkwessies in werking te stel, in oorweging geneem en is tevrede dat die sake voldoende opgelos is.

Die Ouditkomitee stem saam en aanvaar die Ouditeur-Generaal se gevolgtrekkings oor die Finansiële Jaarstate en is van mening dat die geouditeerde Finansiële Jaarstate aanvaar en saam met die verslag van die Ouditeur-Generaal gelees word.

Mervyn Burton

Voorsitter van die Ouditkomitee

Wes-Kaapse Raad op Dobbelary en Wedrenne

Datum: 31 Julie 2022

16. PRESTASIE-INLIGTING VAN B-BSEB NAKOMING

Die volgende tabel is in ooreenstemming en nakoming van die B-BSEB-vereistes van die B-BSEB-wet van 2013, en soos bepaal deur die riglyn van die Departement van Handel, Nywerheid en Mededinging, saamgestel.

Het die Openbare Entiteit enige relevante Kode van Goeie Praktyk (B-BSEB-sertifikaat Vlakke 1-8) met betrekking tot die volgende toegepas:		
Kriteria	Reaksie Ja / Nee	Bespreking
Bepaling van kwalifikasiekriteria om lisensies, konsessies of ander magtigings ten opsigte van ekonomiese aktiwiteit ingevolge enige wet uit te reik?	Ja	Die Raad stel lisensievoorwaardes op die verskillende sektore van die bedryf in, met 'n minimum B-BSEB-voldoeningsvlak wat bereik moet word. Sodanige status moet in 'n verifikasiesertifikaat uitgereik deur 'n geakkrediteerde verifikasie-agentskapbevestig word.
Ontwikkeling en instelling van 'n voorkeurverkrygingsbeleid?	Ja	Die Raad het sy VKB-beleid, met inagneming van die vereistes soos uiteengesit in die Tesourie-regulasies, Tesourie-instruksies, die Voorkeurverkrygingsregulasies en alle relevante wetgewing met betrekking tot voorsieningsketteringbestuur, ingestel.
Bepaling van kriteria om te kwalifiseer om ondernemings in staatsbesit te verkoop?	Nee	Die Raad is nie 'n staatsonderneming nie.
Ontwikkeling van kriteria om vennootskappe met die privaatsektor aan te gaan?	Nee	Die Raad is nie 'n diensleweringentiteit nie. Dit is 'n regulatoriese en lisensie-owerheid.
Bepaling van kriteria vir die toekenning van aansporings, toekennings en beleggingskemas ter ondersteuning van Breë-basis Swart Ekonomiese Bemagtiging?	Nee	Die Raad sal sodanige kriteria bepaal soos en wanneer dit aansporings, toelaes en beleggingskemas ter ondersteuning van Swart Ekonomiese Bemagtiging bied.

DEEL D:
MENSLIKE
HULPBRONBESTUUR

1. INLEIDING

Die Menslike Hulpbronafdeling verskaf dienste en ondersteuning aan die Raad en sy kantoor met werwing, behoud van talent en prestasiebestuur, nywerheidsverhouding, personeelontwikkeling, personeelwelstand en menslike hulpbron-verwante beleidsontwikkeling. Die administratiewe funksie van die betaalstaat berus by die Departement Administrasie en Finansies.

OORSIG VAN MENSLIKE HULPBRON-AANGELEENTHEDE BY DIE RAAD

Die volgende MH-prioriteite is vir die jaar onder oorsig bepaal:

- Om personeel met die nodige bevoegdheid aan te stel, en sodoende die organisasie in staat te stel om sy strategiese en operasionele prioriteite na te kom.
- Die skepping van 'n bevoegde en diverse werksmag om seker te maak dat daar billike verteenwoordiging van aangewese groepe in alle beroepskategorieë en -vlakke in die werksmag is, asook billike behandeling met indiensneming.
- Voortdurende professionele ontwikkeling en opleiding om werknemers toe te rus met die nodige tegniese vaardighede om hul funksies volgens hul persoonlike ontwikkelingsplanne te verrig.
- Die skepping en instandhouding van 'n veilige werksomgewing.
- Die skepping van 'n prestasie-georiënteerde omgewing.
- Die skepping van 'n sorgsame en ondersteunende werksomgewing wat mensgesentreerd en -gedrewe is.
- Dat die MH-beleide voortdurend hersien moet word.
- Posevaluering om seker te maak dat posbeskrywings en titels toepaslik en akkuraat bly.

Raamwerk vir beplanning van 'n werksmag en kernstrategieë om 'n bekwame en vaardige werksmag te lok en te werf

Menslike Hulpbronne volg steeds sy kernstrategieë om die uitdagings van die werksmag op te los. Die Raad se indiensnemingsbehoefte word vervul deur die werwing en keuring van kandidate vir aanstelling volgens hul vermoë, ondervinding en kwalifikasies om aan posvereistes te voldoen.

Om seker te maak dat die grootste moontlike aantal mense binne aangewese groepe bereik word, word alle poste intern sowel as ekstern geadverteer. Geskikte advertensiemedia (insluitend die internet) word op 'n kostedoeltreffende basis gekies met die doel om die spesifieke teikenmark nasionaal te lok.

'n Deursigtige en objektiewe benadering tot aanstellings word tans gevolg waar 'n verteenwoordiger van die Diensbillikheidskomitee vertrouwd is met die kortlysprosedures en as waarnemers na onderhoude genooi word. Die MH-afdeling sien verder toe dat onderhoude regverdig, objektief, konsekwent, deursigtig en nie-diskriminerend is.

Werknemer prestasiebestuursraamwerk

Die Raad het 'n goedgekeurde prestasiebestuursbeleid, wat riglyne verskaf vir bestuursprosesse wat daarop gemik is om werknemer- en organisasieprestasie te meet en te verbeter.

Deurlopende terugvoering oor werkverrigting word aan werknemers gegee, terwyl formele beoordelings elke ses maande gedoen word. Alle werknemers moet elke jaar hul tweede prestasie-oorsig teen 30 Junie voltooi.

Welstandsprogramme vir werknemers

Die Wes-Kaapse Raad op Dobbelaar en Wedrenne erken sy verantwoordelikheid om psigososiale stres en persoonlike uitdagings wat sy werknemers (insluitend hul gesinne) ervaar, te voorkom en/of te verlig en is dus daartoe verbind om gesonde leefstyle te bevorder en te handhaaf. Dit Raad is bewus van die risiko verbonde aan werknemers se persoonlike en werkverwante probleme, beide vir die individuele werknemer en die organisasie. Organisasionele gevolge van sulke probleme hou in verhoogde afwesigheid, verlaagde produktiwiteit en moraal, hoë personeelomset en die risiko vir onbevoegdheid.

Deur die vestiging van die Werknemerwelstandsprogram (EWP) is die organisasie ook daartoe verbind om 'n sorgsame en ondersteunende werksomgewing te skep wat mensgesentreerd en mensgedrewe is. Die program is daarop gemik om werknemers te help om sommige van hul persoonlike, emosionele en sosiale

uitdagings te oorkom wat hul werkverrigting en welstand kan belemmer. Die Program word gemonitor deur kwartaallikse verslae wat 'n tendensontleding van benutting, risiko-identifikasie en die uitwerking daarvan op produktiwiteit verskaf.

Beleidsontwikkeling

Gedurende die oorsigjaar is die Finansiële Bystandsbeleid vir deelytse studies asook die Werwings- en Keuringsbeleid deur die afdeling hersien.

Die Raad kyk deurlopend na die Wes-Kaapse Provinsiale Tesourie-beleide vir enige veranderinge wat aangebring moet word en die verwante wysigings word verwerk om by die Raad se relevante beleide in te pas.

Prestasies

Die afdeling het gedurende die oorsigjaar gehelp met:

- Hersiening van Menslike Hulpbronbeleide.
- Werwing en keuring van bekwame personeel om die organisasie in staat te stel om sy strategiese doelwitte en bedryfsprioriteite te bereik.
- Indiening van die WSP en instelling van die opleidingsverslag volgens die CATHSSETA vereistes.
- Koördineer die instelling van die opleiding- en ontwikkelingsinisiatiewe soos in die WSP vervat.
- Tydige indiening van die vorderingsverslag oor Diensbillikheid aan die DvA ingevolge die EEA.
- Inligtingbestuur van menslike hulpbronne wat tot verbeterde doeltreffendheid van die MHB-prosesse lei.
- Deurlopende bemerking van die Werknembystandsprogram om volgehoue bewustheid en betrokkenheid by die program te bevorder.
- Handhawing van 'n veilige werksomgewing.

Uitdagings

Die COVID-19-pandemie het 'n invloed op sommige van die projekte en beleide gehad wat vir uitvoering gedurende die verslagtydperk beplan was. Dit sluit opleiding en ontwikkeling, die rotasiebeleid sowel as welstandsprogramme in. Die geleidelike verligting van die inperking het egter gehelp om toe te sien dat sommige projekte wel momentum gekry het.

Die Raad se plat hirargie laat nie veel ruimte vir loopbaanontwikkeling nie. Na aansienlike pogings, tyd en hulpbronne wat aan opleiding bestee is om werknemers te ontwikkel, verlaat werknemers die diens van die Raad vir beter geleenthede. Dit lei tot verlies van kundigheid vir die Raad.

Toekomstige MH-planne/doelwitte

Die Raad is daartoe verbind om:

- Vaardige persone wat waarde tot die organisasie kan voeg te lok.
- In ooreenstemming met die nuwe GI-plan, die onderverteenvoordiging van aangewese groepe op te los (waar van toepassing, gegrond op beide provinsiale en nasionale demografiese doelwitte).
- Deurlopende professionele ontwikkeling en opleiding van werknemers om hulle met die nodige tegniese vaardighede toe te rus om hul funksies te verrig.
- 'n Veilige werksomgewing te skep en instand te hou.
- 'n Prestasie-georiënteerde omgewing te skep.
- 'n Sorgsame en ondersteunende werksomgewing wat mensgesentreerd en mensegedrewe is, te skep.
- Doeltreffendheid van die MH-prosesse te verbeter.
- 'n Organisasoriese kultuur te bepaal.
- Die MH-beleide deurlopend te hersien.
- Posevaluering te doen om toe te sien dat posbeskrywings en titels toepaslik en akkuraat bly.

2. OORSIGSTATISTIEKE VAN MENSLIKE HULPBRONNE

2.1 Personeelverwante uitgawes

Personeelkoste volgens program

Program	Totale uitgawes vir die entiteit (R' 000) *	Personeel-uitgawes (R' 000)	Personeel-uitgawes as 'n % van totale uitgawe	Aantal werknemers	Gemiddelde personeelkoste per werknemer (R' 000)
Administrasie **	22 677	14 408	64%	34	424
Lisensiëring	13 959	13 764	99%	22	626
Wetlike voldoening	17 230	16 462	96%	25	658
Die IKT	5 934	2 915	49%	5	583
TOTAAL	59 801	47 549	80%	86	553

** Totale uitgawes sluit waardevermindering en amortisasie, vrywillige dienste en ander nie-kontant-items uit, maar sluit kapitale uitgawes in.

* Administrasieprogram sluit die Raad, Administrasie en die Finansiële Departement, Uitvoerende Bestuur en vier (4) tydelike werkers in.

Personeelkoste volgens salarisgroep

Vlak	**Personeel-uitgawes (R' 000)	% van personeel-uitgawes tot totale personeelkoste	Aantal werknemers	Gemiddelde personeel-koste per werknemer (R' 000)
Topbestuur	1 500	3%	1	1 500
Senior bestuur	7 480	17%	6	1 247
Professioneel gekwalifiseerd	9 870	22%	11	897
Geskoold	21 422	48%	35	612
Half geskoold	4 733	11%	15	316
Ongeskoold	-	0%	0	-
TOTAAL	45 005		68	662

** Sluit Raadslid se vergoeding van R1 048 234, behuisingstoelae van R899 615, vergoeding van tydelike werkers van R515 974 en netto salaristoevallings/voorsienings van R137 630 uit.

Prestasiebelonings

Geen prestasiebonusse is vir die 2021/2022 finansiële jaar betaal nie.

Vlak	Prestasie- belonings (R' 000)	Personeel- uitgawes (R' 000)	% van prestasie- belonings tot totale personeelkoste
Topbestuur	-	-	-
Senior bestuur	-	-	-
Professioneel gekwalifiseerd	-	-	-
Geskoold	-	-	-
Half geskoold	-	-	-
Ongeskoold	-	-	-
TOTAAL	-	-	-

Opleidingskoste

Program	Personeel- uitgawes (R'000)**	Opleidings- uitgawes (R'000)	Opleidings- uitgawes as 'n % van personeelkoste	Aantal werknemers opgelei	Gemiddelde opleidingskoste per werknemer (‘000)
Raad	1 180	14	1.19%	10	1
Uitvoerende	7 519	131	1.74%	25	5
Administrasie & Finansies	5 767	52	0.90%	22	2
Wetlike voldoening	16 462	289	1.76%	67	4
Lisensiëring	13 764	89	0.65%	32	3
Die IKT	2 915	10	0.34%	11	1
TOTAAL	47 607	585	1.23%	167	4

** Personeeluitgawes soos aangedui in Aantekening 21 van die finansiële state.

Die opleidingsuitgawes sluit finansiële bystand vir deelydse studies in.

MENSLIKE HULPBRONBESTUUR

Indiensneming en vakatures

Program	2020/21 Aantal werknemers	2021/22 Goedgekeurde plasinge	2021/22 Aantal werknemers	2021/22 Vakatures	% van vakatures
Administrasie	7	9	8	1	11%
Uitvoerende	7	7	7	-	-
Bestuur	7	7	7	-	-
Wetlike voldoening	22	25	22	3	12%
Lisensiering	19	22	20	2	9%
Die IKT	4	4	4	-	-
TOTAAL	66	74	68	6	8%

Vlak	2020/21 Aantal werknemers	2021/22 Goedgekeurde plasinge	2021/22 Aantal werknemers	2021/22 Vakatures	% van vakatures
Topbestuur	1	1	1	-	-
Senior bestuur	6	6	6	-	-
Professioneel gekwalifiseerd	11	13	11	2	15%
Geskoold	32	36	34	2	6%
Half geskoold	16	18	16	2	11%
Ongeskoold	-	-	-	-	1%
TOTAAL	66	74	68	6	8%

Verandering in indiensneming

Salarisband	Indiensneming aan die begin van periode	Aanstellings	Beëindigings	Indiensneming aan die einde van die tydperk
Topbestuur	1	-	-	1
Senior bestuur	6	-	-	6
Professioneel gekwalifiseerd	11	1	1	11
Geskoold	32	1	-	33
Half geskoold	16	3	2	17
Ongeskoold	-	-	-	-
TOTAAL	66	5	3	68

Redes vir personeel se diensverlating

Rede	Nommer	% van totale nr. van personeel wat vertrek
Dood	-	-
Bedanking	3	100%
Ontslag	-	-
Aftrede	-	-
Swak gesondheid	-	-
Verval van kontrak	-	-
Ander	-	-
TOTAAL	3	100%

Twee amptenare het bedank om ander beroepe na te volg om hul loopbane te bevorder. As gevolg van die Raad se struktuur is vorderingsmoontlikhede beperk; bedankings is derhalwe onvermydelik. Een beampte het as gevolg van persoonlike omstandighede bedank.

Arbeidsverhoudinge: Wangedrag en dissiplinêre optrede

Aard van dissiplinêre optrede	Aantal
Mondelinge waarskuwing	-
Geskrewe waarskuwing	-
Finale geskrewe waarskuwing	1
Ontslag	-
TOTAAL	-

Billikheidsdoelwit en Diensbillikheidstatus

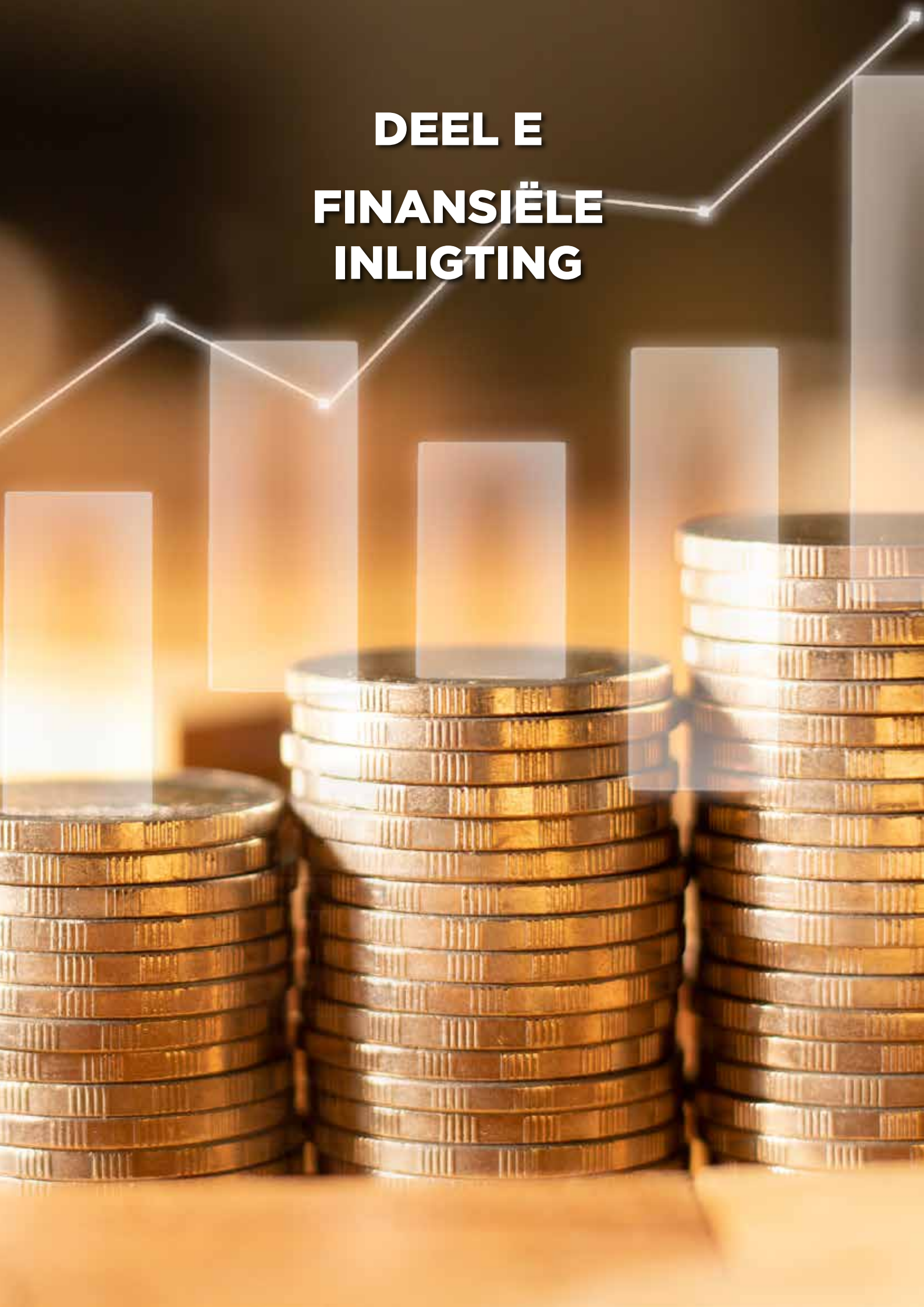
Vlak	Manlik							
	Swart		Kleurling		Indiër		Wit	
	Huidig	Teiken	Huidig	Teiken	Huidig	Teiken	Huidig	Teiken
Topbestuur	-	1	1	-	-	-	-	-
Senior bestuur	-	-	2	2	-	-	-	-
Professioneel gekwalifiseerd	2	2	1	2	1	-	4	1
Geskoold	5	7	11	10	-	-	2	3
Half geskoold	3	2	1	4	-	-	1	1
Ongeskoold	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAAL	10	12	16	18	1	0	7	5

MENSLIKE HULPBRONBESTUUR

Vlak	Vroulik							
	Swart		Kleurling		Indiër		Wit	
	Huidig	Teiken	Huidig	Teiken	Huidig	Teiken	Huidig	Teiken
Topbestuur	-	-	-	-	-	-	-	--
Senior bestuur	1	1	3	2	-	1	-	-
Professioneel gekwalifiseerd	-	1	1	2	-	-	2	-
Geskoold	4	6	12	12	-	1	-	3
Half geskoold	2	3	7	4	1	-	2	2
Ongeskoold	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAAL	7	11	23	20	1	2	4	5

Vlak	Gestremde Personeel			
	Manlik		Vroulik	
	Huidig	Teiken	Huidig	Teiken
Topbestuur	-	-	-	-
Senior bestuur	-	-	-	-
Professioneel gekwalifiseerd	-	-	-	-
Geskoold	-	-	-	-
Half geskoold	1	-	-	1
Ongeskoold	-	-	-	-
TOTAAL	1	-	-	1

DEEL E
FINANSIËLE
INLIGTING

Report of the auditor-general to Western Cape Provincial Parliament on the Western Cape Gambling and Racing Board

Report on the audit of the financial statements

Opinion

1. I have audited the financial statements of the Western Cape Gambling and Racing Board set out on pages 88 to 146, which comprise the statement of financial position as at 31 March 2022, the statement of financial performance, statement of changes in net assets, cash flow statement and statement of comparison of budget information with actual information for the year then ended, as well as notes to the financial statements, including a summary of significant accounting policies.
2. In my opinion, the financial statements present fairly, in all material respects, the financial position of the Western Cape Gambling and Racing board as at 31 March 2022, and its financial performance and cash flows for the year then ended in accordance with Standards of Generally Recognised Accounting Practice (GRAP) and the requirements of the Public Finance Management Act No. 1 of 1999 (PFMA).

Basis for opinion

3. I conducted my audit in accordance with the International Standards on Auditing (ISAs). My responsibilities under those standards are further described in the auditor-general's responsibilities for the audit of the financial statements section of my report.
4. I am independent of the Western Cape Gambling and Racing Board in accordance with the International Ethics Standards Board for Accountants' International code of ethics for professional accountants (including International Independence Standards) (IESBA code) as well as other ethical requirements that are relevant to my audit in South Africa. I have fulfilled my other ethical responsibilities in accordance with these requirements and the IESBA code.
5. I believe that the audit evidence I have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for my opinion.

Emphasis of matters

6. I draw attention to the matters below. My opinion is not modified in respect of these matters.

Restatement of corresponding figures

7. As disclosed in note 41 to the financial statements, the corresponding figures for 31 March 2021 were restated as a result of errors in the financial statements of the entity at, and for the year ended, 31 March 2022.

Underspending of the budget

8. As disclosed in the statement of comparison of budget and actual amounts, the entity materially underspent the budget by R10 002 022 (14%). The underspending is mainly due to the effect of Covid-19 on the operations of the entity and cost saving measures implemented.

Responsibilities of the accounting authority for the financial statements

9. The accounting authority is responsible for the preparation and fair presentation of the financial statements in accordance with the GRAP and the requirements of the PFMA, and for such internal control as the accounting authority determines is necessary to enable the preparation of financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.
10. In preparing the financial statements, the accounting authority is responsible for assessing the entity's ability to continue as a going concern, disclosing, as applicable, matters relating to going concern and using the going concern basis of accounting unless the appropriate governance structure either intends to liquidate the entity or to cease operations, or has no realistic alternative but to do so.

Auditor-general's responsibilities for the audit of the financial statements

11. My objectives are to obtain reasonable assurance about whether the financial statements as a whole are free from material misstatement, whether due to fraud or error, and to issue an auditor's report that includes my opinion. Reasonable assurance is a high level of assurance but is not a guarantee that an audit conducted in accordance with the ISAs will always detect a material misstatement when it exists. Misstatements can arise from fraud or error and are considered material if, individually or in aggregate, they could reasonably be expected to influence the economic decisions of users taken on the basis of these financial statements.
12. A further description of my responsibilities for the audit of the financial statements is included in the annexure to this auditor's report.

Report on the audit of the annual performance report

Introduction and scope

13. In accordance with the Public Audit Act 25 of 2004 (PAA) and the general notice issued in terms thereof, I have a responsibility to report on the usefulness and reliability of the reported performance information against predetermined objectives for the selected programme presented in the annual performance report. I performed procedures to identify material findings but not to gather evidence to express assurance.
14. My procedures address the usefulness and reliability of the reported performance information, which must be based on the entity's approved performance planning documents. I have not evaluated the completeness and appropriateness of the performance indicators included in the planning documents. My procedures do not examine whether the actions taken by the entity enabled service delivery. My procedures do not extend to any disclosures or assertions relating to the extent of achievements in the current year or planned performance strategies and information in respect of future periods that may be included as part of the reported performance information. Accordingly, my findings do not extend to these matters.
15. I evaluated the usefulness and reliability of the reported performance information in accordance with the criteria developed from the performance management and reporting framework, as defined in the general notice, for the following selected programme presented in the entity's annual performance report for the year ended 31 March 2022:

Programme	Page in the annual performance report
Programme 2 – licensing	38

16. I performed procedures to determine whether the reported performance information was properly presented and whether performance was consistent with the approved performance planning documents. I performed further procedures to determine whether the indicators and related targets were measurable and relevant, and assessed the reliability of the reported performance information to determine whether it was valid, accurate and complete.
17. I did not identify any material findings on the usefulness and reliability of the reported performance information for this programme:
  - Programme 2 – licensing

Other matter

18. I draw attention to the matter below.

Achievement of planned targets

19. Refer to the annual performance report on page 38 for information on the achievement of planned targets for the year and management’s explanations provided for the under achievement of targets.

Report on the audit of compliance with legislation

Introduction and scope

20. In accordance with the PAA and the general notice issued in terms thereof, I have a responsibility to report material findings on the entity’s compliance with specific matters in key legislation. I performed procedures to identify findings but not to gather evidence to express assurance.
21. I did not identify any material findings on compliance with the specific matters in key legislation set out in the general notice issued in terms of the PAA.

Other information

22. The accounting authority is responsible for the other information. The other information comprises the information included in the annual report. The other information does not include the financial statements, the auditor’s report and the selected programme presented in the annual performance report that have been specifically reported in this auditor’s report.
23. My opinion on the financial statements and findings on the reported performance information and compliance with legislation do not cover the other information and I do not express an audit opinion or any form of assurance conclusion on it.
24. In connection with my audit, my responsibility is to read the other information and, in doing so, consider whether the other information is materially inconsistent with the financial statements and the selected programme presented in the annual performance report, or my knowledge obtained in the audit, or otherwise appears to be materially misstated.
25. I did not receive the other information prior to the date of this auditor’s report. When I do receive and read this information, if I conclude that there is a material misstatement therein, I am required to communicate the matter to those charged with governance and request that the other information be corrected. If the other information is not corrected, I may have to retract this auditor’s report and re-issue an amended report as appropriate. However, if it is corrected this will not be necessary.

Internal control deficiencies

26. I considered internal control relevant to my audit of the financial statements, reported performance information and compliance with applicable legislation; however, my objective was not to express any form of assurance on it. I did not identify any significant deficiencies in internal control.

Auditor-General

Cape Town
31 July 2022

AUDITOR-GENERAL
SOUTH AFRICA

Auditing to build public confidence

Country of incorporation and domicile	South Africa
Nature of business and principal activities	Regulating gaming industry
Board members	Mr DT Lakay (Term expired: 15 December 2021) Mr CA Bassuday Ms C Fani Mr RG Nicholls Mr TC Arendse Ms L Venter Mr P Voges (Appointed: 27 October 2021)
Business address	100 Fairway Close Parow Cape Town Republic of South Africa 7500
Postal address	PO Box 8175 Roggebaai 8012
Bankers	Nedbank
Auditors	Auditor General (SA)
Secretary	Heinrich Brink

The reports and statements set out below comprise the annual financial statements presented to the provincial legislature:

	Page
Statement of Financial Position	88
Statement of Financial Performance for the year ended 31 March 2022	89
Statement of Changes in Net Assets	90
Cash Flow Statement for the year ended 31 March 2022	91
Statement of Comparison of Budget and Actual Amounts	92
Accounting Policies	94
Notes to the Annual Financial Statements	113

PA Abrahams
Chief Executive Officer

Statement of Financial Position as at 31 March 2022

Figures in Rand	Note(s)	2022	2021 Restated*
Assets			
Current Assets			
Cash and cash equivalents	3	42 789 780	26 997 794
Inventories	4	67 987	60 896
Prepayments	5	698 611	804 478
Receivables from exchange transactions	6	1 291 508	662 063
Receivables from non-exchange transactions	7	42 498 618	36 700 622
Cash and cash equivalents - Trust funds (securities)	8	18 317 883	15 901 272
Cash and cash equivalents - Trust funds (trust)	8	11 440 412	12 720 791
Cash and cash equivalents - ILSF Housing Fund	9	531 451	426 343
		117 636 250	94 274 259
Non-Current Assets			
Property, plant and equipment	10	3 586 316	3 551 690
Intangible assets	11	4 969 282	4 688 680
Prepayments	5	136 792	247 102
		8 692 390	8 487 472
Total Assets		126 328 640	102 761 731
Liabilities			
Current Liabilities			
Trust creditors (securities)	8	18 317 883	15 901 272
Trust creditors (probity costs)	8	9 954 302	10 222 891
Payables from exchange transactions	12	2 165 964	1 207 777
Taxes and transfers payable	13	64 242 054	60 909 562
Provisions	14	900 000	300 000
Employee Benefits	15	4 716 242	4 867 383
		100 296 445	93 408 885
Non-Current Liabilities			
Employee Benefits	15	4 973 000	4 268 000
Total Liabilities		105 269 445	97 676 885
Net Assets		21 059 195	5 084 846

* See note 37

Statement of Financial Performance for the year ended 31 March 2022

Figures in Rand	Note(s)	2022	2021 Restated*
Revenue			
Revenue from exchange transactions			
Interest income	16	1 465 060	1 126 946
Operating revenue	17	47 405 381	42 004 774
Sundry income	18	237 235	101 009
Total revenue from exchange transactions		49 107 676	43 232 729
Revenue from non-exchange transactions			
Transfer revenue			
Government grants	19	26 256 000	27 744 000
Services in-kind	20	4 332 399	5 067 522
Total revenue from non-exchange transactions		30 588 399	32 811 522
Total revenue	18	79 696 075	76 044 251
Expenditure			
Amortisation: Intangible assets	11	391 522	291 715
Depreciation: Property, plant and equipment	10	1 200 790	1 349 384
Elimination of illegal gambling operations		19 200	2 800
Employee related costs	21	47 606 791	46 249 891
Finance costs	15	606 000	441 271
General expenses	22	13 368 133	12 653 297
Legal fees		1 359 160	772 771
Rental expenses		259 599	264 880
Travel and subsistence		633 963	51 409
Total expenditure		(65 445 158)	(62 077 418)
Operating surplus		14 250 917	13 966 833
(Gain)/Loss on disposal of assets		7 969	(14 889)
Actuarial (gains)/losses	15	(109 782)	(105 757)
		101 813	120 646
Surplus for the year		14 352 730	14 087 480

* See note 37

FINANSIËLE INLIGTING

Statement of Changes in Net Assets

Western Cape Gambling and Racing Board
Annual Financial Statements for the year ended 31 March 2022

Figures in Rand

	Accumulated surplus	Total net assets
Balance at 01 April 2020	7 570 573	7 570 573
Surplus for the year	14 087 480	14 087 480
Surplus paid to the Provincial Revenue Fund	(16 573 207)	(16 573 207)
Total changes	(2 485 727)	(2 485 727)
Balance at 31 March 2021	5 084 846	5 084 846
Surplus for the year	14 352 730	14 352 730
Retention of surplus funds approved: 31 March 2021	16 573 207	16 573 207
Surplus payable to the Provincial Revenue Fund: 31 March 2022	(14 951 588)	(14 951 588)
Total changes	15 974 349	15 974 349
Balance at 31 March 2022	21 059 195	21 059 195

FINANSIËLE INLIGTING

Cash Flow Statement

Western Cape Gambling and Racing Board
Annual Financial Statements for the year ended 31 March 2022

E

Figures in Rand	Note(s)	2022	2021 Restated*
Cash flows from operating activities			
Receipts			
Taxes and levies collected		780 262 439	484 480 218
Operating revenue		46 727 816	43 967 519
Government grant		26 256 000	27 744 000
Interest income		1 465 060	1 126 946
Sundry Income		237 235	101 009
		854 948 550	557 419 692
Payments			
Employee costs		(47 549 150)	(44 537 853)
Suppliers		(9 488 513)	(10 027 139)
Finance costs		-	(2 560)
Taxes and levies distributed		(781 110 074)	(481 823 178)
		(838 147 737)	(536 390 730)
Net cash flows from operating activities	27	16 800 813	21 028 962
Cash flows from investing activities			
Purchase of property, plant and equipment	10	(1 243 439)	(75 044)
Proceeds from sale of property, plant and equipment		54	37 892
Capitalised development IT costs	11	(672 124)	(1 176 105)
Net cash flows from investing activities		(1 915 509)	(1 213 257)
Cash flows from financing activities			
Surplus paid to the Provincial Revenue Fund		-	(13 413 532)
Net receipts and payments for trust funds		2 148 023	3 583 910
Net cash flows from financing activities		2 148 023	(9 829 622)
Net increase in cash and cash equivalents		17 033 326	9 986 083
Cash and cash equivalents at the beginning of the year		56 046 200	46 060 117
Cash and cash equivalents at the end of the year	3	73 079 526	56 046 200

* See note 41

Statement of Comparison of Budget and Actual Amounts

Budget on Cash Basis

Figures in Rand

	Approved budget	Adjustment	Final Budget	Actual amounts on comparable basis	Difference between final budget and actual	Reference
--	-----------------	------------	--------------	------------------------------------	--	-----------

Statement of Financial Performance

Revenue

Non-tax revenue

Sale of goods and services other than capital assets	38 374 883	4 116 000	42 490 883	46 727 816	46 727 816	(1)
Entity revenue other than sales	1 056 000	-	1 056 000	1 702 295	646 295	(2)
Transfers received Departmental transfers	30 372 000	(4 116 000)	26 256 000	26 256 000	-	
Total revenue	69 802 883	-	69 802 883	74 686 111	4 883 228	

Expenses

Compensation of employees	(47 740 398)	(945 107)	(48 685 505)	(47 549 150)	1 136 355	(3)
Goods and services	(18 931 485)	1 245 107	(17 686 378)	(10 336 148)	7 350 230	(4)
Payments for capital assets	(3 131 000)	(300 000)	(3 431 000)	(1 915 563)	1 515 437	(5)
Total expenditure	(69 802 883)	-	(69 802 883)	(59 800 861)	10 002 022	
Surplus / (Deficit)	-	-	-	14 885 250	14 885 250	
Actual Amount on Comparable Basis as Presented in the Budget and Actual Comparative Statement	-	-	-	14 885 250	14 885 250	

Statement of Comparison of Budget and Actual Amounts

The budget is approved on a cash basis by functional classification. The approved budget covers the period from 1 April 2021 to 31 March 2022.

The budget and the accounting basis differ. The financial statements are prepared on the accrual basis using a classification on the nature of the expenses in the statement of financial performance. The financial statements differ from the budget, which is approved on the cash basis. Refer to note 35 for the reconciliation between budget and statement of financial performance.

Refer to note 36 for the differences between budget and actual amounts of preparation and presentation as well as explanations regarding the changes between approved and final adjusted budget, where applicable.

In terms of paragraph 12(c) of GRAP 24, the comparison of budget and actual amounts shall be presented separately, by way of note disclosure, an explanation of material differences between the budget for which the entity is held publicly accountable and actual amounts. For this purpose, all differences exceeding 0.5% of total expenditure were deemed to be material and therefore explanations have only been provided for those differences exceeding the threshold.

Explanations for variances:

1. It is difficult to accurately budget for the Board's own revenue as applications are based on industry demands. New licence applications received and processed exceeded industry demands. Board inspector fees are based on the number of new applications as well as licence renewals in a particular year. Provision is made for an annual inflationary adjustment which comes into effect in April of each year.
2. The Minister of Finance and Economic Opportunities approved the retention of cash surplus to the amount of R16.5 million. This amount was deposited into the Board's primary bank account from September to March 2022 and earned interest which was not budgeted for. The Board also earned interest on the surplus funds deposited into an investment account until September 2021.
3. The underspending in compensation of employees is due to vacancies during the year. Recruitment takes significant time and as such, the Board was unable to fill all vacancies at year end.
4. The underspending in goods and services is due to the following: The Board is unable to accurately budget for expenditure items such as legal fees, maintenance, professional services and audit fees. The budget for these expenditure items is based on best estimates which are not always realised. Cost savings were also realized due to cost containment measures.
5. The underspending in capital assets is due to the following: Due to the ongoing COVID-19 pandemic, the Board had issues with the delivery of capital assets as most of the IT hardware is imported from abroad. Some of the procurement of these items had to be cancelled as a result of non delivery. The Board also planned further automation processes within the Board however the planning process in respect of this is still ongoing.

1. Presentation of Annual Financial Statements

The annual financial statements have been prepared in accordance with the Standards of Generally Recognised Accounting Practice (GRAP), issued by the Accounting Standards Board in accordance with Section 91(1) of the Public Finance Management Act (Act 1 of 1999).

These annual financial statements have been prepared on an accrual basis of accounting and are in accordance with historical cost convention as the basis of measurement, unless specified otherwise. They are presented in South African Rand.

Assets, liabilities, revenues and expenses were not offset, except where offsetting is either required or permitted by a Standard of GRAP.

All amounts disclosed in the financial statements and notes have been rounded off to the nearest rand currency units unless otherwise stated.

1.1 Presentation currency

These annual financial statements are presented in South African Rand, which is the functional currency of the entity.

1.2 Going concern assumption

These annual financial statements have been prepared based on the expectation that the entity will continue to operate as a going concern for at least the next 12 months.

1.3 Significant judgements and sources of estimation uncertainty

In preparing the annual financial statements, management is required to make estimates and assumptions that affect the amounts represented in the annual financial statements and related disclosures. Use of available information and the application of judgement is inherent in the formation of estimates. Actual results in the future could differ from these estimates which may be material to the annual financial statements. Significant judgements include:

Receivables from exchange transactions

The entity assesses its debtors for impairment at the end of each reporting period. In determining whether an impairment loss should be recorded in surplus or deficit, the entity makes judgements as to whether there is observable data indicating a measurable decrease in the estimated future cash flows from a financial asset. Indicators such as significant difficulty of debtors and adverse change in local economic conditions, amongst others, are considered when assessing whether an impairment loss should be recognised.

Fair value estimation

The carrying value less impairment provision of receivables from exchange transactions and payables from exchange transactions are assumed to approximate their fair values due to the short term nature of these assets and liabilities.

Provisions

Provisions were recognised based on management's best estimate based on the information available. Contingent liabilities are disclosed on the same principle. Provisions are discounted where the time value effect is material.

Property, plant and equipment and intangible assets

The Board assesses the useful life and residual values of these assets based on the condition of the assets and the replacement policy of the Board. Management also considers the impact of technology, availability of capital funding and service requirements to determine the optimum useful life expectation, where appropriate.

Post-retirement benefits

The present value of the post retirement obligation depends on a number of factors that are determined on an actuarial basis using a number of assumptions. The assumptions used in determining the net cost (income) include the discount rate. Any changes in these assumptions will impact on the carrying amount of post retirement obligations.

The entity determines the appropriate discount rate at the end of each year. This is the interest rate that should be used to determine the present value of estimated future cash outflows expected to be required to settle the pension obligations. In determining the appropriate discount rate, the entity considers the interest rates of high quality corporate bonds that are denominated in the currency in which the benefits will be paid, and that have terms to maturity approximating the terms of the related pension liability.

Other key assumptions for post retirement benefits, such as future salary increases, mortality rates and future pension increases, are based on current market conditions. Additional information is disclosed in Note 15. Due to the long term nature of the plans, there is significant uncertainty.

Other long term employee benefits

The present value of other long term employee benefits depends on a number of factors that are determined on an actuarial basis using a number of assumptions. The assumptions used in determining the net cost (income) include the discount rate. Any changes in these assumptions will impact on the carrying amount other long term employee benefits.

The entity determines the appropriate discount rate at the end of each year. This is the interest rate that should be used to determine the present value of estimated future cash outflows expected to be required to settle other long term employee benefits. In determining the appropriate discount rate, the entity considers the interest rates of high quality corporate bonds that are denominated in the currency in which the benefits will be paid, and that have terms to maturity approximating the terms of the related long service awards.

Other key assumptions for long service awards, such as future salary increase, mortality rates, etc. are based on current market conditions. Additional information is disclosed in Note 15. Due to the long term nature of long service awards, there is significant uncertainty.

Impairment of statutory receivables

If there is an indication that a statutory receivable, or a group of statutory receivables, may be impaired, the entity measures and impairment loss.

In estimating the future cash flows, the entity considers both the amount and timing of the cash flows that it will receive in future. Consequently, where the effect of the time value of money is material, the entity discounts the estimated future cash flows using a rate that reflects the current risk free rate and, if applicable, any risks specific to the statutory receivable, or group of statutory receivables, for which the future cash flow estimates have not been adjusted.

Management uses the aging of outstanding statutory receivables to make a determination as to whether statutory receivables may be impaired. Statutory receivables with long outstanding balances (debtors with financial difficulty) are assessed for impairment.

Current employee benefits

Staff leave is accrued to employees according to the Board's leave policy. Provision is made for the full cost of accrued leave at the reporting date. This accrual will be realised as employees take leave or terminate employment.

1.4 Property, plant and equipment

Property, plant and equipment are tangible non-current assets (including infrastructure assets) that are held for use in the production or supply of goods or services, rental to others, or for administrative purposes, and are expected to be used during more than one period.

The cost of an item of property, plant and equipment is recognised as an asset when:

- it is probable that future economic benefits or service potential associated with the item will flow to the entity; and
- the cost of the item can be measured reliably.

Property, plant and equipment is initially measured at cost.

The cost of an item of property, plant and equipment is the purchase price and other costs attributable to bring the asset to the location and condition necessary for it to be capable of operating in the manner intended by management. Trade discounts and rebates are deducted in arriving at the cost.

Where an asset is acquired through a non exchange transaction, its cost is its fair value as at date of acquisition.

Where an item of property, plant and equipment is acquired in exchange for a non monetary asset or monetary assets, or a combination of monetary and non monetary assets, the asset acquired is initially measured at fair value (the cost). If the acquired item's fair value was not determinable, it's deemed cost is the carrying amount of the asset(s) given up.

When significant components of an item of property, plant and equipment have different useful lives, they are accounted for as separate items (major components) of property, plant and equipment.

Costs include costs incurred initially to acquire or construct an item of property, plant and equipment and costs incurred subsequently to add to, replace part of, or service it. If a replacement cost is recognised in the carrying amount of an item of property, plant and equipment, the carrying amount of the replaced part is derecognised.

Recognition of costs in the carrying amount of an item of property, plant and equipment ceases when the item is in the location and condition necessary for it to be capable of operating in the manner intended by management.

Items such as spare parts, standby equipment and servicing equipment are recognised when they meet the definition of property, plant and equipment.

Property, plant and equipment is carried at cost less accumulated depreciation and any impairment losses.

Property, plant and equipment are depreciated on the straight line basis over their expected useful lives to their estimated residual value.

The average useful lives of items of property, plant and equipment have been assessed as follows:

Item	Depreciation method	Average useful life
Motor vehicles	Straight line	4 - 20 Years
Equipment and furniture	Straight line	2 - 30 Years
Computers	Straight line	3 - 25 Years
Computer accessories	Straight line	2 - 25 Years

The depreciation method used reflects the pattern in which the asset's future economic benefits or service potential are expected to be consumed by the entity. The depreciation method applied to an asset is reviewed at least at each reporting date and, if there has been a significant change in the expected pattern of consumption of the future economic benefits or service potential embodied in the asset, the

method is changed to reflect the changed pattern. Such a change is accounted for as a change in an accounting estimate.

The entity assesses at each reporting date whether there is any indication that the entity expectations about the residual value and the useful life of an asset have changed since the preceding reporting date. If any such indication exists, the entity revises the expected useful life and/or residual value accordingly. The change is accounted for as a change in an accounting estimate.

The depreciation charge for each period is recognised in surplus or deficit unless it is included in the carrying amount of another asset.

Items of property, plant and equipment are derecognised when the asset is disposed of or when there are no further economic benefits or service potential expected from the use of the asset.

The gain or loss arising from the derecognition of an item of property, plant and equipment is included in surplus or deficit when the item is derecognised. The gain or loss arising from the derecognition of an item of property, plant and equipment is determined as the difference between the net disposal proceeds, if any, and the carrying amount of the item.

The entity separately discloses expenditure to repair and maintain property, plant and equipment in the notes to the financial statements (see note 31).

1.5 Intangible assets

An intangible asset is an identifiable non monetary asset without physical substance.

Intangible assets shall be measured initially at cost.

An asset is identifiable if it either:

- is separable, i.e. is capable of being separated or divided from an entity and sold, transferred, licensed, rented or exchanged, either individually or together with a related contract, identifiable assets or liability, regardless of whether the entity intends to do so; or
- arises from binding arrangements (including rights from contracts), regardless of whether those rights are transferable or separable from the entity or from other rights and obligations.

A binding arrangement describes an arrangement that confers similar rights and obligations on the parties to it as if it were in the form of a contract.

An intangible asset is recognised when:

- it is probable that the expected future economic benefits or service potential that are attributable to the asset will flow to the entity; and
- the cost or fair value of the asset can be measured reliably.

The entity assesses the probability of expected future economic benefits or service potential using reasonable and supportable assumptions that represent management's best estimate of the set of economic conditions that will exist over the useful life of the asset.

Where an intangible asset is acquired through a non exchange transaction, its initial cost at the date of acquisition is measured at its fair value as at that date.

Expenditure on research (or on the research phase of an internal project) is recognised as an expense when it is incurred.

An intangible asset arising from development (or from the development phase of an internal project) is recognised when:

- it is technically feasible to complete the asset so that it will be available for use or sale.
- there is an intention to complete and use or sell it.
- there is an ability to use or sell it.
- it will generate probable future economic benefits or service potential.

- there are available technical, financial and other resources to complete the development and to use or sell the asset.
- the expenditure attributable to the asset during its development can be measured reliably.

Intangible assets are carried at cost less any accumulated amortisation and any impairment losses.

The amortisation period and the amortisation method (useful lives and residual value) for intangible assets are reviewed at each reporting period. The change will be accounted for as a change in estimate.

Reassessing the useful life of an intangible asset with a finite useful life after it was classified as indefinite is an indicator that the asset may be impaired. As a result the asset is tested for impairment and the remaining carrying amount is amortised over its useful life.

Amortisation is provided to write down the intangible assets, on a straight line basis, to their residual values as follows:

Item	Depreciation method	Average useful life
WCGRB Database Software	Straight line	10 Years
Licensing Automation Project	Straight line	15 Years

The entity discloses relevant information relating to assets under construction or development, in the notes to the financial statements (see note 11).

Intangible assets are derecognised:

- on disposal; or
- when no future economic benefits or service potential are expected from its use or disposal.

The gain or loss arising from the derecognition of intangible assets is included in surplus or deficit when the asset is derecognised (unless the Standard of GRAP on leases requires otherwise on a sale and leaseback).

1.6 Financial instruments

A financial instrument is any contract that gives rise to a financial asset of one entity and a financial liability of another entity. A financial instrument is any contract that gives rise to a financial asset of one entity and a financial liability or a residual interest of another entity.

Credit risk is the risk that one party to a financial instrument will cause a financial loss for the other party by failing to discharge an obligation.

A financial asset is:

- cash;
- a residual interest of another entity; or
- a contractual right to:
  - receive cash or another financial asset from another entity; or
  - exchange financial assets or financial liabilities with another entity under conditions that are potentially favourable to the entity.

A financial liability is any liability that is a contractual obligation to:

- deliver cash or another financial asset to another entity; or
- exchange financial assets or financial liabilities under conditions that are potentially unfavourable to the entity.

Liquidity risk is the risk encountered by an entity in the event of difficulty in meeting obligations associated with financial liabilities that are settled by delivering cash or another financial asset.

A financial asset is past due when a counterparty has failed to make a payment when contractually due.

Financial instruments at amortised cost are non derivative financial assets or non derivative financial liabilities that have fixed or determinable payments, excluding those instruments that:

- the entity designates at fair value at initial recognition; or
- are held for trading.

Classification

The entity has the following types of financial assets (classes and category) as reflected on the face of the statement of financial position or in the notes thereto:

Class	Category
Cash and cash equivalents	Financial asset measured at amortised cost
Receivables from exchange transactions	Financial asset measured at amortised cost
Cash and cash equivalents: Trust funds (securities)	Financial asset measured at amortised cost
Cash and cash equivalents: Trust funds (trust)	Financial asset measured at amortised cost
Cash and cash equivalents: ILSF Housing Fund	Financial asset measured at amortised cost.

The entity has the following types of financial liabilities (classes and category) as reflected on the face of the statement of financial position or in the notes thereto:

Class	Category
Payables from exchange transactions	Financial liability measured at amortised cost

Classification depends on the purpose for which the financial instruments were obtained/incurred and takes place at initial recognition. Classification is re assessed on an annual basis, except for derivatives and financial assets designated as at fair value through surplus and deficit, which shall not be classified out of the fair value through surplus or deficit category.

Initial recognition and measurement

Financial instruments are recognised initially when the Board becomes a party to the contractual provisions of the instruments. The Board classifies financial instruments, or their component parts, on initial recognition as a financial asset, a financial liability or an equity instrument in accordance with the substance of the contractual arrangement.

The Board measures a financial asset and financial liability initially at its fair value.

For financial instruments which are not at fair value through surplus or deficit, transaction costs are included in the initial measurement of the instrument.

Subsequent measurement of financial assets and financial liabilities

The entity measures all financial instruments after initial recognition using the following categories:

- Financial assets at amortised cost, using the effective interest method, less accumulated impairment losses.
- Financial liabilities at amortised cost, using the effective interest method.

Impairment of financial assets

The entity assesses at the end of each reporting period whether there is any objective evidence that a financial asset or group of financial assets are impaired.

A financial asset is considered impaired if objective evidence indicates that one or more events have had a negative effect on the estimated future cash flows of that asset. If there is evidence, then the recoverable amount is estimated and an impairment loss is recognised.

For amounts due to the Board, significant financial difficulties of the debtor, probability that the debtor will enter bankruptcy and default of payments are all considered indicators of impairment.

All impairment losses are recognised in surplus or deficit.

Impairment losses are reversed when an increase in the financial asset's recoverable amount can be related objectively to an event occurring after the impairment was recognised, subject to the restriction that the carrying amount of the financial asset at the date that the impairment is reversed shall not exceed what the carrying amount would have been had the impairment not been recognised.

Reversals of impairment losses are recognised in surplus or deficit.

De-recognition

The Board de-recognises a financial assets only when:

- the contractual rights to the cash flows from the financial asset expire, are settled or waived;
- the Board transfers to another party substantially all of the risks and rewards of ownership of the financial asset; or
- the Board, despite having retained some significant risks and rewards of ownership of the financial asset, has transferred control of the asset to another party and the other party has the practical ability to sell the asset in its entirety to an unrelated third party, and is able to exercise that ability unilaterally and without needing to impose additional restrictions on the transfer. In this case the Board shall derecognise the asset and recognise separately any rights and obligations created or retained in the transfer.

On derecognition of a financial asset in its entirety, the difference between the carrying amount and the sum of the consideration received (including any new asset obtained less any new liability assumed) shall be recognised in surplus or deficit.

Any liabilities that are waived, forgiven or assumed by another entity by way of non exchange transaction, are accounted for in accordance with GRAP 23.

Receivables from exchange transactions

The allowance recognised is measured as the difference between the asset's carrying amount and the present value of estimated future cash flows discounted at the effective interest rate computed at initial recognition.

The carrying amount of the asset is reduced through the use of a provision account, and the amount of the loss is recognised in surplus or deficit within operating expenses.

When receivables from exchange transactions are uncollectable, it is written off against the provision account for receivables from exchange transactions. Subsequent recoveries of amounts previously written off are credited against operating expenses in surplus or deficit.

Cash and cash equivalents

Cash and cash equivalents comprise cash at bank, in hand and short term fixed deposits.

1.7 Statutory receivables

Identification

Statutory receivables are receivables that arise from legislation, supporting regulations, or similar means, and require settlement by another entity in cash or another financial asset.

Recognition

The entity recognises statutory receivables as follows:

- if the transaction is an exchange transaction, using the policy on Revenue from exchange transactions;
- if the transaction is a non exchange transaction, using the policy on Revenue from non exchange transactions (Taxes and transfers); or
- if the transaction is not within the scope of the policies listed in the above or another Standard of GRAP, the receivable is recognised when the definition of an asset is met and, when it is probable that the future economic benefits or service potential associated with the asset will flow to the entity and the transaction amount can be measured reliably.

Initial measurement

The entity initially measures statutory receivables at their transaction amount.

Subsequent measurement

The entity measures statutory receivables after initial recognition using the cost method. Under the cost method, the initial measurement of the receivable is changed subsequent to initial recognition to reflect any:

- interest or other charges that may have accrued on the receivable (where applicable);
- impairment losses; and
- amounts derecognised.

Accrued interest

Where the entity levies interest on the outstanding balance of statutory receivables, it adjusts the transaction amount after initial recognition to reflect any accrued interest. Accrued interest is calculated using the nominal interest rate.

Interest on statutory receivables is recognised as revenue in accordance with the policy on Revenue from exchange transactions or the policy on Revenue from non exchange transactions (Taxes and transfers), whichever is applicable.

Impairment losses

The entity assesses at each reporting date whether there is any indication that a statutory receivable, or a group of statutory receivables, may be impaired.

In assessing whether there is any indication that a statutory receivable, or group of statutory receivables, may be impaired, the entity considers, as a minimum, the following indicators:

- Significant financial difficulty of the debtor, which may be evidenced by an application for debt counselling, business rescue or an equivalent.
- It is probable that the debtor will enter sequestration, liquidation or other financial re organisation.
- A breach of the terms of the transaction, such as default or delinquency in principal or interest payments (where levied).
- Adverse changes in international, national or local economic conditions, such as a decline in growth, an increase in debt levels and unemployment, or changes in migration rates and patterns.

If there is an indication that a statutory receivable, or a group of statutory receivables, may be impaired, the entity measures the impairment loss as the difference between the estimated future cash flows and the carrying amount. Where the carrying amount is higher than the estimated future cash flows, the carrying amount of the statutory receivable, or group of statutory receivables, is reduced, either directly or through the use of an allowance account. The amount of the losses is recognised in surplus or deficit.

In estimating the future cash flows, an entity considers both the amount and timing of the cash flows that it will receive in future. Consequently, where the effect of the time value of money is material, the entity discounts the estimated future cash flows using a rate that reflects the current risk free rate and, if applicable, any risks specific to the statutory receivable, or group of statutory receivables, for which the future cash flow estimates have not been adjusted.

An impairment loss recognised in prior periods for a statutory receivable is revised if there has been a change in the estimates used since the last impairment loss was recognised, or to reflect the effect of discounting the estimated cash flows.

Any previously recognised impairment loss is adjusted either directly or by adjusting the allowance account. The adjustment does not result in the carrying amount of the statutory receivable or group of statutory receivables exceeding what the carrying amount of the receivable(s) would have been had the impairment loss not been recognised at the date the impairment is revised. The amount of any adjustment is recognised in surplus or deficit.

De-recognition

The entity derecognises a statutory receivable, or a part thereof, when:

- the rights to the cash flows from the receivable are settled, expire or are waived;
- the entity transfers to another party substantially all of the risks and rewards of ownership of the receivable; or
- the entity, despite having retained some significant risks and rewards of ownership of the receivable, has transferred control of the receivable to another party and the other party has the practical ability to sell the receivable in its entirety to an unrelated third party, and is able to exercise that ability unilaterally and without needing to impose additional restrictions on the transfer. In this case, the entity:
  - derecognise the receivable; and
  - recognise separately any rights and obligations created or retained in the transfer.

Any difference between the consideration received and the amounts derecognised and, those amounts recognised, are recognised in surplus or deficit in the period of the transfer

1.8 Taxation

The Board's income is exempt from taxation in terms of Section 10(1)(cA) (i) of the Income Tax Act, 1962.

1.9 Leases

A lease is classified as a finance lease if it transfers substantially all the risks and rewards incidental to ownership. A lease is classified as an operating lease if it does not transfer substantially all the risks and rewards incidental to ownership.

When a lease includes both land and buildings elements, the entity assesses the classification of each element separately.

Operating leases - lessee

Operating lease payments are recognised as an expense on a straight line basis over the lease term. The difference between the amounts recognised as an expense and the contractual payments are recognised as an operating lease asset or liability.

1.10 Inventories

Inventories are assets in the form of materials or supplies to be consumed or distributed in the rendering of services or distribution in the ordinary course of business.

Inventories are recognised as an asset if it is probable that future economic benefits or service potential associated with the item will flow to the entity and the cost of the inventories can be measured reliably.

Inventories are initially measured at cost.

Where inventories are acquired through a non exchange transaction, their cost shall be measured at their fair value as at the date of acquisition.

Subsequently inventories are measured at the lower of cost and net realisable value.

Inventories are measured at the lower of cost and net realisable value where they are held for;

- distribution at no charge or for a nominal charge; or
- consumption in the production process of goods to be distributed at no charge or for a nominal charge.

Net realisable value is the estimated selling price in the ordinary course of operations less the estimated costs of completion and the estimated costs necessary to make the sale, exchange or distribution.

Redundant and slow moving inventories are identified and written down. The amount of any reversal of any write down or inventories arising from an increase in net realisable value or current replacement cost

is recognised as a reduction in the amount of inventories recognised as an expense in the period in which the reversal occurs.

Inventory comprise of stationery and computer consumables that shall be consumed within a short term period in the normal business of the board and not held for sale.

1.11 Impairment of cash generating assets

Cash generating assets are assets used with the objective of generating a commercial return. Commercial return means that positive cash flows are expected to be significantly higher than the cost of the asset.

Recoverable amount of an asset or a cash generating unit is the higher its fair value less costs to sell and its value in use.

Identification

When the carrying amount of a cash generating asset exceeds its recoverable amount, it is impaired.

The entity assesses at each reporting date whether there is any indication that a cash generating asset may be impaired. If any such indication exists, the entity estimates the recoverable amount of the asset.

Recognition and measurement

If the recoverable amount of a cash generating asset is less than its carrying amount, the carrying amount of the asset is reduced to its recoverable amount. This reduction is an impairment loss.

An impairment loss is recognised immediately in surplus or deficit.

When the amount estimated for an impairment loss is greater than the carrying amount of the cash generating asset to which it relates, the entity recognises a liability only to the extent that is a requirement in the Standard of GRAP.

After the recognition of an impairment loss, the depreciation (amortisation) charge for the cash generating asset is adjusted in future periods to allocate the cash generating asset's revised carrying amount, less its residual value (if any), on a systematic basis over its remaining useful life.

Reversal of impairment loss

The entity assesses at each reporting date whether there is any indication that an impairment loss recognised in prior periods for a cash generating asset may no longer exist or may have decreased. If any such indication exists, the entity estimates the recoverable amount of that asset.

An impairment loss recognised in prior periods for a cash generating asset is reversed if there has been a change in the estimates used to determine the asset's recoverable amount since the last impairment loss was recognised. The carrying amount of the asset is increased to its recoverable amount. The increase is a reversal of an impairment loss. The increased carrying amount of an asset attributable to a reversal of an impairment loss does not exceed the carrying amount that would have been determined (net of depreciation or amortisation) had no impairment loss been recognised for the asset in prior periods.

A reversal of an impairment loss for a cash generating asset is recognised immediately in surplus or deficit.

After a reversal of an impairment loss is recognised, the depreciation (amortisation) charge for the cash generating asset is adjusted in future periods to allocate the cash generating asset's revised carrying amount, less its residual value (if any), on a systematic basis over its remaining useful life.

Re-designation

The redesignation of assets from a cash generating asset to a non cash generating asset or from a non cash generating asset to a cash generating asset only occur when there is clear evidence that such a redesignation is appropriate.

1.12 Employee benefits

Employee benefits are all forms of consideration given by an entity in exchange for service rendered by employees.

Other long term employee benefits are employee benefits (other than post employment benefits and termination benefits) that are not due to be settled within twelve months after the end of the period in which the employees render the related service.

Short-term employee benefits

Short term employee benefits are employee benefits (other than termination benefits) that are due to be settled within twelve months after the end of the period in which the employees render the related service.

Short term employee benefits include items such as:

- wages, salaries and social security contributions;
- short term compensated absences (such as paid annual leave and paid sick leave) where the compensation for the absences is due to be settled within twelve months after the end of the reporting period in which the employees render the related employee service;
- bonus, incentive and performance related payments payable within twelve months after the end of the reporting period in which the employees render the related service; and
- non monetary benefits (for example, medical care, and free or subsidised goods or services such as housing, cars and cellphones) for current employees.

When an employee has rendered service to the entity during a reporting period, the entity recognises the undiscounted amount of short term employee benefits expected to be paid in exchange for that service:

- as a liability (accrued expense), after deducting any amount already paid. If the amount already paid exceeds the undiscounted amount of the benefits, the entity recognises that excess as an asset (prepaid expense) to the extent that the prepayment will lead to, for example, a reduction in future payments or a cash refund; and
- as an expense, unless another Standard requires or permits the inclusion of the benefits in the cost of an asset.

The expected cost of compensated absences is recognised as an expense as the employees render services that increase their entitlement or, in the case of non accumulating absences, when the absence occurs. The entity measures the expected cost of accumulating compensated absences as the additional amount that the entity expects to pay as a result of the unused entitlement that has accumulated at the reporting date.

The entity recognises the expected cost of bonus, incentive and performance related payments when the entity has a present legal or constructive obligation to make such payments as a result of past events and a reliable estimate of the obligation can be made. A present obligation exists when the entity has no realistic alternative but to make the payments.

The accruals for employee entitlements to salaries and annual leave represents the amount which the Board has a present obligation to pay as a result of employees' service provided for at the reporting date. The accruals have been calculated at undiscounted amounts based on current salary rates.

Post-employment benefits

Post employment benefits are employee benefits (other than termination benefits) which are payable after the completion of employment.

Post employment benefit plans are formal or informal arrangements under which an entity provides post employment benefits for one or more employees.

Post-employment benefits: Defined contribution plans

Defined contribution plans are post employment benefit plans under which an entity pays fixed contributions into a separate entity (a fund) and will have no legal or constructive obligation to pay further contributions if the fund does not hold sufficient assets to pay all employee benefits relating to employee service in the current and prior periods.

When an employee has rendered service to the entity during a reporting period, the entity recognises the contribution payable to a defined contribution plan in exchange for that service:

- as a liability (accrued expense), after deducting any contribution already paid. If the contribution already paid exceeds the contribution due for service before the reporting date, an entity recognises that excess as an asset (prepaid expense) to the extent that the prepayment will lead to, for example, a reduction in future payments or a cash refund; and
- as an expense, unless another Standard requires or permits the inclusion of the contribution in the cost of an asset.

Where contributions to a defined contribution plan do not fall due wholly within twelve months after the end of the reporting period in which the employees render the related service, they are discounted. The rate used to discount reflects the time value of money. The currency and term of the financial instrument selected to reflect the time value of money is consistent with the currency and estimated term of the obligation.

Post-employment benefits: Defined benefit plans

Defined benefit plans are post employment benefit plans other than defined contribution plans.

The amount recognised as a defined benefit liability is the net total of the following amounts:

- the present value of the defined benefit obligation at the reporting date;
- minus the fair value at the reporting date of plan assets (if any) out of which the obligations are to be settled directly;
- plus any liability that may arise as a result of a minimum funding requirement

The entity determines the present value of defined benefit obligations and the fair value of any plan assets with sufficient regularity such that the amounts recognised in the annual financial statements do not differ materially from the amounts that would be determined at the reporting date.

The entity recognises the net total of the following amounts in surplus or deficit, except to the extent that another Standard requires or permits their inclusion in the cost of an asset:

- current service cost;
- interest cost;
- the expected return on any plan assets and on any reimbursement rights;
- actuarial gains and losses;
- past service cost;
- the effect of any curtailments or settlements; and
- the effect of applying the limit on a defined benefit asset (negative defined benefit liability).

The entity uses the Projected Unit Credit Method to determine the present value of its defined benefit obligations and the related current service cost and, where applicable, past service cost.

Actuarial valuations are conducted on an annual basis by independent actuaries separately for each plan. The results of the valuation are updated for any material transactions and other material changes in circumstances (including changes in market prices and interest rates) up to the reporting date.

The entity recognises gains or losses on the curtailment or settlement of a defined benefit plan when the curtailment or settlement occurs. The gain or loss on a curtailment or settlement comprises:

- any resulting change in the present value of the defined benefit obligation; and
- any resulting change in the fair value of the plan assets.

Actuarial assumptions

Actuarial assumptions are unbiased and mutually compatible.

Financial assumptions are based on market expectations, at the reporting date, for the period over which the obligations are to be settled.

The rate used to discount post employment benefit obligations (both funded and unfunded) reflect the time value of money. The currency and term of the financial instrument selected to reflect the time value of money is consistent with the currency and estimated term of the post employment benefit obligations.

Assumptions about medical costs take account of estimated future changes in the cost of medical services, resulting from both inflation and specific changes in medical costs.

Other long term employee benefits

Long service awards are provided to employees who achieve certain pre determined milestones of service within the Board. The expected costs of these benefits are accrued over the period of employment. The Board's obligation in respect of this benefit is valued by independent actuaries annually and the corresponding liability is raised.

The amount recognised as a liability for long service awards is the net total of the following amounts:

- the present value of the defined benefit obligation at the reporting date;
- minus the fair value at the reporting date of plan assets (if any) out of which the obligations are to be settled directly.

The Board recognises the net total of the following amounts in surplus or deficit, except to the extent that another Standard requires or permits their inclusion in the cost of an asset:

- current service cost;
- interest cost;
- the expected return on any plan assets and on any reimbursement right;
- actuarial gains and losses;
- past service cost;
- the effect of any curtailments or settlements; and
- the effect of applying the limit on a defined benefit asset.

The Board uses the Projected Unit Credit Method to determine the present value of its long service awards obligation and the related current service cost, and where applicable, past service cost.

Actuarial gains and losses arising from the experience adjustments and changes in actuarial assumptions, are recognised in the Statement of Financial Performance in the period that it occurs

1.13 Provisions and contingencies

Provisions are recognised when:

- the entity has a present obligation as a result of a past event;
- it is probable that an outflow of resources embodying economic benefits or service potential will be required to settle the obligation; and
- a reliable estimate can be made of the obligation.

The amount of a provision is the best estimate of the expenditure expected to be required to settle the present obligation at the reporting date.

Where the effect of time value of money is material, the amount of a provision is the present value of the expenditures expected to be required to settle the obligation. The discount rate is a pre tax rate that reflects current market assessments of the time value of money and the risks specific to the liability.

Provisions are reviewed at each reporting date and adjusted to reflect the current best estimate. Provisions are reversed if it is no longer probable that an outflow of resources embodying economic benefits or service potential will be required, to settle the obligation.

Provisions are not recognised for future operating surplus (deficit).

Contingent assets and contingent liabilities are not recognised. A contingent liability is disclosed unless the probability of an outflow of resources embodying economic benefits or service potential is remote. A contingent asset is disclosed where an inflow of economic benefits or service potential is probable. Contingencies are disclosed in note 34.

1.14 Commitments

Items are classified as commitments when an entity has committed itself to future transactions that will normally result in the outflow of cash.

Disclosures are required in respect of unrecognised contractual commitments.

Commitments for which disclosure is necessary to achieve a fair presentation should be disclosed in a note to the financial statements, if both the following criteria are met:

- Contracts should be non cancellable or only cancellable at significant cost (for example, contracts for computer or building maintenance services); and
- Contracts should relate to something other than the routine, steady, state business of the entity - therefore salary commitments relating to employment contracts or social security benefit commitments are excluded.

1.15 Revenue from exchange transactions

Revenue is the gross inflow of economic benefits or service potential during the reporting period when those inflows result in an increase in net assets, other than increases relating to contributions from owners.

Revenue from exchange transactions refer to revenue that accrued to the Board directly in return for services rendered, the value of which approximates the consideration received or receivable.

Measurement

Revenue is measured at the fair value of the consideration received or receivable, net of trade discounts and volume rebates.

The amount of revenue arising on a transaction which is statutory (non contractual) in nature is usually measured by reference to the relevant legislation, regulation or similar means. The fee structure, tariffs or calculation basis specified in legislation, regulation or similar means is used to determine the amount of revenue that should be recognised. This amount represents the fair value, on initial measurement, of the consideration received or receivable for revenue that arises from a statutory (non contractual) arrangement (see the accounting policy on Statutory Receivables).

Operating revenue consists of:

Board Inspectors' Charge Out Fees

This represents the hourly charge out rate for board inspectors performing probities and application investigations.

The revenue is recognised on invoice for the hours the inspectors performed the duties of probity and investigations.

Investigation fees

This represents fees paid by licensed operators in terms of section 44 of the Western Cape Gambling and Racing Act (Act 4 of 1996) as amended. The revenue is recognised on invoice at the granting or renewal of an operator licence.

Licence application fees

This represents a fee payable in terms of section 44 of the Western Cape Gambling and Racing Act (Act 4 of 1996) as amended. The Board also collects national application fees in terms of section 28(1)(a) (b) of the National Gambling Regulations. The revenue is recognised on invoice at time of application.

LPM Operator fees

This represents a fee payable in terms of section 44C of the Western Cape Gambling and Racing Board (Act 4 of 1996) as amended. The revenue is recognised on invoice at the granting or renewal of an operator licence.

1.16 Revenue from non-exchange transactions

Revenue comprises gross inflows of economic benefits or service potential received and receivable by an entity, which represents an increase in net assets, other than increases relating to contributions from owners.

Non-exchange transactions are transactions that are not exchange transactions. In a non-exchange transaction, an entity either receives value from another entity without directly giving approximately equal value in exchange, or gives value to another entity without directly receiving approximately equal value in exchange.

Government grants

Government grants without conditions attached to it, are recognised as revenue when the asset is recognised.

Services in-kind

Except for financial guarantee contracts, the entity recognise services in kind that are significant to its operations and/or service delivery objectives as assets and recognise the related revenue when it is probable that the future economic benefits or service potential will flow to the entity and the fair value of the assets can be measured reliably.

Where services in kind are not significant to the entity's operations and/or service delivery objectives and/or do not satisfy the criteria for recognition, the entity disclose the nature and type of services in kind received during the reporting period.

1.17 Interest income

Interest income is recognised on a time proportion basis using the effective interest method.

1.18 Accounting by principals and agents

Identification

A principal agent arrangement results from a binding arrangement in which one entity (an agent), undertakes transactions with third parties on behalf, and for the benefit of, another entity (the principal).

Binding arrangement

The entity assesses whether it is an agent or a principal by assessing the rights and obligations of the various parties established in the binding arrangement.

Assessing which entity benefits from the transactions with third parties

When the entity in a principal agent arrangement concludes that it undertakes transactions with third parties for the benefit of another entity, then it is the agent. If the entity concludes that it is not the agent, then it is the principal in the transactions.

The entity is an agent when, in relation to transactions with third parties, all three of the following criteria are present:

- It does not have the power to determine the significant terms and conditions of the transaction.
- It does not have the ability to use all, or substantially all, of the resources that result from the transaction for its own benefit.
- It is not exposed to variability in the results of the transaction.

Where the entity has been granted specific powers in terms of legislation to direct the terms and conditions of particular transactions, it is not required to consider the criteria of whether it does not have the power to determine the significant terms and conditions of the transaction, to conclude that it is an agent. The entity applies judgement in determining whether such powers exist and whether they are relevant in assessing whether the entity is an agent.

Recognition

The entity, as an agent, recognises only that portion of the revenue and expenses it receives or incurs in executing the transactions on behalf of the principal in accordance with the requirements of the relevant Standards of GRAP.

The entity recognises assets and liabilities arising from principal agent arrangements in accordance with the requirements of the relevant Standards of GRAP.

1.19 Trust funds

Trust funds represent deposits by gaming enterprises for the purposes of covering costs and defaults incurred in terms of section 34 and section 39 of the Western Cape Gambling and Racing Act, 1996 (Act 4 of 1996), as amended.

1.20 Comparative figures

Where necessary, comparative figures have been reclassified to conform to changes in presentation in the current year.

When the presentation or classification of items in the annual financial statements is amended, prior period comparative amounts are restated, unless a standard of GRAP does not require the restatements or comparative information. Where accounting errors have been identified in the current year, the correction is made retrospectively as far as practicable, and the prior year comparatives are restated accordingly. Where there has been a change in accounting policy in the current year, the adjustment is made retrospectively as far as practicable, and the prior year comparatives are restated accordingly.

1.21 Fruitless and wasteful expenditure

Fruitless expenditure means expenditure which was made in vain and would have been avoided had reasonable care been exercised.

All expenditure relating to fruitless and wasteful expenditure is recognised as an expense in the statement of financial performance in the year that the expenditure was incurred. The expenditure is classified in accordance with the nature of the expense, and where recovered, it is subsequently accounted for as revenue in the statement of financial performance.

1.22 Irregular expenditure

Irregular expenditure as defined in section 1 of the PFMA is expenditure other than unauthorised expenditure, incurred in contravention of or that is not in accordance with a requirement of any applicable legislation, including

- (a) this Act; or
- (b) the State Tender Board Act, 1968 (Act No. 86 of 1968), or any regulations made in terms of the Act; or
- (c) any provincial legislation providing for procurement procedures in that provincial government.

National Treasury practice note no. 4 of 2008/2009 which was issued in terms of sections 76(1) to 76(4) of the PFMA requires the following (effective from 1 April 2008):

Irregular expenditure that was incurred and identified during the current financial and which was condoned before year end and/or before finalisation of the financial statements must also be recorded

appropriately in the irregular expenditure register. In such an instance, no further action is also required with the exception of updating the note to the financial statements.

Irregular expenditure that was incurred and identified during the current financial year and for which condonement is being awaited at year end must be recorded in the irregular expenditure register. No further action is required with the exception of updating the note to the financial statements.

Where irregular expenditure was incurred in the previous financial year and is only condoned in the following financial year, the register and the disclosure note to the financial statements must be updated with the amount condoned.

Irregular expenditure that was incurred and identified during the current financial year and which was not condoned by the National Treasury or the relevant authority must be recorded appropriately in the irregular expenditure register. If liability for the irregular expenditure can be attributed to a person, a debt account must be created if such a person is liable in law. Immediate steps must thereafter be taken to recover the amount from the person concerned. If recovery is not possible, the accounting officer or accounting authority may write off the amount as debt impairment and disclose such in the relevant note to the financial statements. The irregular expenditure register must also be updated accordingly. If the irregular expenditure has not been condoned and no person is liable in law, the expenditure related thereto must remain against the relevant programme/expenditure item, be disclosed as such in the note to the financial statements and updated accordingly in the irregular expenditure register.

Irregular expenditure recovered is recognised as revenue in the Statement of Financial Performance.

1.23 Segment information

A segment is an activity of an entity:

- that generates economic benefits or service potential (including economic benefits or service potential relating to transactions between activities of the same entity);
- whose results are regularly reviewed by management to make decisions about resources to be allocated to that activity and in assessing its performance; and
- for which separate financial information is available.

Reportable segments are the actual segments which are reported on in the segment report. They are the segments identified above or alternatively an aggregation of two or more of those segments where the aggregation criteria are met.

It is management's view that the Board do not have segments as the programmes are support functions and do not generate economic benefits or service potential.

1.24 Budget information

The approved budget covers the fiscal period from 2021/04/01 to 2022/03/31.

The annual financial statements and the budget are not on the same basis of accounting therefore a reconciliation between the statement of financial performance and the budget have been included in the annual financial statements. Refer to note 35.

Comparative information is not required.

1.25 Related parties

A related party is a person or an entity with the ability to control or jointly control the other party, or exercise significant influence over the other party, or vice versa, or an entity that is subject to common control, or joint control.

Control is the power to govern the financial and operating policies of an entity so as to obtain benefits from its activities.

Joint control is the agreed sharing of control over an activity by a binding arrangement, and exists only when the strategic financial and operating decisions relating to the activity require the unanimous consent of the parties sharing control (the venturers).

Related party transaction is a transfer of resources, services or obligations between the reporting entity and a related party, regardless of whether a price is charged.

Significant influence is the power to participate in the financial and operating policy decisions of an entity, but is not control over those policies.

Management are those persons responsible for planning, directing and controlling the activities of the entity, including those charged with the governance of the entity in accordance with legislation, in instances where they are required to perform such functions.

Close members of the family of a person are those family members who may be expected to influence, or be influenced by that person in their dealings with the entity. A person is considered to be a close member of the family of another person if they:

- are married or live together in a relationship similar to a marriage; or
- are separated by no more than two degrees of natural or legal consanguinity or affinity.

The entity is exempt from disclosure requirements in relation to related party transactions if that transaction occurs within normal supplier and/or client/recipient relationships on terms and conditions no more or less favourable than those which it is reasonable to expect the entity to have adopted if dealing with that individual entity or person in the same circumstances and terms and conditions are within the normal operating parameters established by that reporting entity's legal mandate.

Where the entity is exempt from the disclosures in accordance with the above, the entity discloses narrative information about the nature of the transactions and the related outstanding balances, to enable users of the entity's financial statements to understand the effect of related party transactions on its annual financial statements.

Remuneration of management includes remuneration derived for services provided to the entity in their capacity as members of the management team or employees. Benefits derived directly or indirectly from the entity for services in any capacity other than as an employee or a member of management do not satisfy the definition of remuneration. Remuneration of management excludes any consideration provided solely as reimbursement for expenditure incurred by those persons for the benefit of the reporting entity, such as the reimbursement of accommodation costs associated with work related travel.

1.26 Events after reporting date

Events after reporting date are those events, both favourable and unfavourable, that occur between the reporting date and the date when the financial statements are authorised for issue. Two types of events can be identified:

- those that provide evidence of conditions that existed at the reporting date (adjusting events after the reporting date); and
- those that are indicative of conditions that arose after the reporting date (non adjusting events after the reporting date).

The entity will adjust the amount recognised in the financial statements to reflect adjusting events after the reporting date once the event occurred.

The entity will disclose the nature of the event and an estimate of its financial effect or a statement that such estimate cannot be made in respect of all material non adjusting events, where non disclosure could influence the economic decisions of users taken on the basis of the financial statements.

1.27 Materiality

Material omissions or misstatements of items are material if they could, individually or collectively, influence the decision or assessments of users made on the basis of the financial statements. Materiality depends on the nature or size of the omission or misstatements judged in the surrounding circumstances. The nature or size of the information item, or a combination of both, could be the determining factor. Materiality is determined as 0.5% of total operating expenditure. This materiality is from management's perspective and does not correlate with the auditor's materiality.

1.28 Tax and levies collection

The Western Cape Gambling and Racing Act, 1996 (Act 4 of 1996) provides for the imposition of statutory taxes and fees payable by licence holders, as well as administrative penalties for non compliance. The Board collects gambling taxes and levies on gambling transactions on behalf of the Provincial Revenue Fund and other beneficiaries. Taxes and levies are collected based on the tax arrangements as set out in the Western Cape Gambling and Racing Act. Taxes and levies collected are disclosed in Note 26 and Note 37 to the financial statements.

2. New standards and interpretations

2.1 Standards and interpretations effective and adopted in the current year

In the current year, there were no new standards and interpretations that are effective for the current financial year and that are relevant to the Board's operations.

2.2 Standards and interpretations issued, but not yet effective

The Guideline for Accounting for Landfill Sites has been approved but is not yet effective as the Minister of Finance has not yet determined an effective date. This guideline is not applicable to the Board as no such transactions are expected in the foreseeable future.

Figures in Rand

2022

2021

3. Cash and cash equivalents

Cash and cash equivalents consist of:

Bank balances

42 789 780

26 997 794

The Board's bank balances are held at Nedbank. The interest rate for funds held in the primary bank account is 3.65% as at 31 March 2022.

The bank balance of R42 789 780 include an amount of R16 573 207 which represent the cash surplus which was approved for retention by the Provincial Treasury. The cash surplus is to assist the Board to fund its accommodation needs when the current lease agreement comes to an end.

Cash and cash equivalents in the cash flow statement consist of:

Trust funds (securities) - Refer to Note 8

18 317 883

15 901 272

Trust funds (trusts) - Refer to Note 8

11 440 412

12 720 791

ILSF Housing Fund - Refer to Note 9

531 451

426 343

Cash and cash equivalents (as per above)

42 789 780

26 997 794

73 079 526

56 046 200

Monies held in trust funds (trust and securities) are held in terms of section 34 and 39 of the Western Cape Gambling and Racing Act (the "Act").

In terms of section 34 of the Act, any person who submits an application under this Act and any licence holder which is the subject of a hearing, an investigation or enquiry under this Act, shall be liable and pay to the Board in the prescribed manner all costs reasonably incurred by on behalf of the Board in conducting any hearing, investigations or enquiries provided for in this Act.

In terms of section 39 of the Act, the Board may require any applicant for a licence, before commencing or, in the case of a holder of such a licence, continuing to carry on the business authorised under that licence, to give security for the payment of all taxes, fees and gambling obligations due, or which may become due, under this Act in such amount and form as the Board may determine.

4. Inventories

Stationery and computer consumables on hand

67 987

60 896

Inventories recognised as an expense during the year

45 567

72 717

There were no write-downs or reversal of write-down of inventories to net realizable value for the year under review. No inventory was pledged as security for liabilities.

Figures in Rand

2022	2021
------	------

5. Prepayments

Annual licence fees: software	739 755	1 020 250
Membership fees	12 122	5 831
Subscription fees	22 064	25 279
Travel and accommodation	61 241	-
TV Licence fees	221	220
	835 403	1 051 580

As disclosed in the statement of financial position

Current assets	698 611	804 478
Non-current assets	136 792	247 102
	835 403	1 051 580

6. Trade and other receivables

Amounts due in respect of regulation operations	1 258 931	592 471
Amounts due in respect of other activities	32 577	69 592
	1 291 508	662 063

Statutory receivables included in receivables from exchange transactions are as follows:

Licence application fees	82 746	84 138
Board Inspector's Charge out fees	583 717	148 945
Investigation fees	558 740	355 347
	1 225 203	588 430

Financial asset receivables included in receivables from exchange transactions above

	66 305	73 633
Total receivables	1 291 508	662 063

Statutory receivables general information

Transaction(s) arising from statute

Licence application fees: In terms of section 44(1) of the Act (Western Cape Gambling and Racing Act, Act 4 of 1996), the prescribed new licence application fee shall be paid by every applicant for a licence on submission of a new licence application.

Board Inspector's Charge out Fees: In terms of section 34(1) of the Act, any person who submits an application under this Act shall be liable for and pay to the Board in the prescribed manner all costs reasonably incurred by or on behalf of the Board in conducting any hearings, investigations or enquiries provided for in this Act.

Investigation fees: In terms of section 44(2) of the Act, the prescribed annual investigation fees shall be paid by a licence holder upon issue of the licence and thereafter annually upon renewal thereof.

Determination of transaction amount

Licence application fees: New licence application fees are set out in "Annexure B: New Licence Application Fees" in the Western Cape Gambling and Racing Regulations (Fees and Costs), 2016: Amendment, 2021

Figures in Rand

2022

2021

6. Trade and other receivables (continued)

Board Inspector's Charge out Fees: Board Inspectors Charge Out Fees represent the hourly charge out rates for board inspectors performing probities and application investigations. The Board also charged flat rates for key employee and gambling employee licence applications.

Annual investigation fees: Annual investigation and licence fees are set out in "Annexure C: Annual Licence and Investigation Fees" in the Western Cape Gambling and Racing Regulations (Fees and Costs), 2016: Amendment, 2021.

Interest or other charges levied/charged

No interest was levied/charged for statutory receivables for the year under review.

Discount rate applied to the estimated future cash flows

Statutory receivables are not discounted.

Main events and circumstances that led to the recognition or reversal of impairment losses on statutory receivables

Significant impairment losses recognised or reversed

There were no impairment losses recognised or reversed for the year under review (2021: nil).

Other impairment losses recognised or reversed

There were no other impairment losses recognised or reversed for the year under review (2021: nil).

Receivables past due but not impaired

Relating specifically to Statutory Receivables

Statutory Receivables outstanding for more than 30 days are considered as past due but not impaired. At 31 March 2022, statutory receivables of R59 031 (2021: R122 732) were past due but not impaired. These relate to existing licence holders with no defaults in the past. All amounts were subsequently recovered.

The ageing of amounts past due but not impaired is as follows:

31 - 60 days past due	38 926	122 732
61 - 90 days past due	18 805	-
91 and over past due	1 300	-
	59 031	122 732

Credit quality of trade and other receivables

The credit quality of trade and other receivables that are neither past nor due nor impaired can be assessed by reference to external credit ratings (if available) or to historical information about counterparty default rates:

Counterparties without external credit rating

Group 1	66 305	73 633
---------	--------	--------

Group 1 - new customer (less 6 months).

None of the financial assets that are fully performing have been renegotiated in the last year.

Trade and other receivables neither past due nor impaired

Trade and other receivables, which do not represent statutory receivables at year-end, were neither past due nor impaired.

Figures in Rand

2022	2021
------	------

7. Receivables from non exchange transactions

Statutory Receivables from non-exchange transactions	42 498 618	36 700 622
--	------------	------------

Statutory receivables included in receivables from non exchange transactions above are as follows:

Annual Licence Fees	136 981	120 061
Gambling Taxes	42 330 437	36 580 561
Penalties	31 200	-
	42 498 618	36 700 622

Financial asset receivables included in receivables from non exchange transactions above	-	-
---	---	---

Total receivables from non exchange transactions	42 498 618	36 700 622
---	------------	------------

Statutory receivables general information

Transaction(s) arising from statute

Annual licence fees: In terms of section 44(2) of the Act, the prescribed annual licence fees shall be paid by a licence holder upon issue of the licence and thereafter annually upon renewal thereof.

Gambling Taxes: In terms of section 64(1) of the Act, from time to time and in the manner prescribed there shall be paid to the Board gambling and betting taxes by the holders of licences as provided for in Schedules III and IV.

Penalties: In terms of section 75A of the Act, if the Board is satisfied, on a balance of probabilities, from evidence adduced at any hearing conducted in terms of this Act or produced as a result of any investigation or enquiry pursuant to this Act, that a provision of the Act has been contravened or has not been complied with, the Board may hold any or all such licence holders liable for such contravention as the case may be, and impose a penalty contemplated in subsection (2).

Determination of transaction amount

Annual licence fees: Annual licence fees are set out in "Annexure C: Annual Licence and Investigation Fees" in the Western Cape Gambling and Racing Regulations (Fees and Costs), 2016: Amendment, 2021.

Gambling Taxes: The determination of amounts payable for taxes on gambling activities is provided for in Schedules III and IV to the Western Cape Gambling and Racing Act.

Penalties: The Board may impose penalties in terms of section 75(A)(2) of the Act.

Interest or other charges levied/charged

No interest was levied/charged for statutory receivables for the year under review.

Discount rate applied to the estimated future cash flows

Statutory receivables are not discounted.

Statutory receivables past due but not impaired

Statutory receivables outstanding for more than 30 days are considered as past due but not impaired. As 31 March 2022, there were no statutory receivables outstanding for more than 30 days (2021: Nil).

Figures in Rand

2022

2021

8. Trust Funds

Trust funds (securities)	18 317 883	15 901 272
Trust funds (trusts)	11 213 675	11 567 873
Total	29 531 558	27 469 145
Add: Amount (payable) / receivable to/from current account		
Trusts	226 737	1 152 918
	29 758 295	28 622 063

Currently disclosed in the financial statements

Current assets

Trust funds (securities) - Refer to Note 3	18 317 883	15 901 272
Trust funds (trust) - Refer to Note 3	11 440 412	12 720 791
Total	29 758 295	28 622 063

Current liabilities

Trust creditors (securities)	18 317 883	15 901 272
Trust creditors (probity costs)	9 954 302	10 222 891
Total	28 272 185	26 124 163

Variance: trust assets and trust liabilities	1 486 110	2 497 900
--	-----------	-----------

The variance as indicated above is due to the settlement of outstanding amounts payable by licence holders from monies held in trust for respective licence holders as at 31 March each year.

9. Cash and cash equivalents - Individual-Linked Savings Facility

ILSF Housing Fund	531 451	426 343
-------------------	---------	---------

The individual linked savings facility is established in terms of clauses 4.5.6.3 and 4.5.6.4 of the Public Service Co-ordinating Bargaining Council Resolution 7 of 2016.

Accumulated savings shall only be accessed for the purpose of acquiring homeownership, building and/or improving a home acquired for ownership.

Refer to Note 3 - Cash and cash equivalents.

Figures in Rand

10. Property, plant and equipment

	2022			2021		
	Cost / Valuation	Accumulated depreciation and accumulated impairment	Carrying value	Cost / Valuation	Accumulated depreciation and accumulated impairment	Carrying value
Motor vehicles	1 772 406	(1 148 035)	624 371	1 772 406	(835 406)	937 000
Equipment & furniture	3 563 352	(2 086 001)	1 477 351	3 512 816	(1 693 811)	1 819 005
Computers	4 463 670	(3 088 901)	1 374 769	3 806 021	(3 092 910)	713 111
Computer accessories	886 966	(777 141)	109 825	840 683	(758 109)	82 574
Total	10 686 394	(7 100 078)	3 586 316	9 931 926	(6 380 236)	3 551 690

Reconciliation of property, plant and equipment: 2022

	Opening balance	Additions	Disposals	Depreciation	Total
Motor vehicles	937 000	-	-	(312 629)	624 371
Equipment & furniture	1 819 005	66 661	(3 346)	(404 969)	1 477 351
Computers	713 111	1 116 335	(2 349)	(452 328)	1 374 769
Computer accessories	82 574	60 443	(2 328)	(30 864)	109 825
	3 551 690	1 243 439	(8 023)	(1 200 790)	3 586 316

Reconciliation of property, plant and equipment: 2021

	Opening balance	Additions	Disposals	Depreciation	Total
Motor vehicles	1 249 627	-	-	(312 627)	937 000
Equipment & furniture	2 203 114	41 981	(4 790)	(421 300)	1 819 005
Computers	1 280 385	31 108	(17 799)	(580 583)	713 111
Computer accessories	115 906	1 955	(414)	(34 873)	82 574
	4 849 032	75 044	(23 003)	(1 349 384)	3 551 690

Pledged as security

None of the property, plant and equipment have been provided as guarantee for liabilities.

Restricted title

As at 31 March 2022, the Board did not have property, plant and equipment whose title is restricted.

Compensation received for losses on property, plant and equipment – included in operating profit.

The Board did not receive any compensation from third parties for items of property, plant and equipment that were impaired, lost or given up.

Other information

Refer to Note 30 for capital commitments in respect of property, plant and equipment.

Property, plant and equipment in the process of being constructed or developed

For the year under review, the Board did not have property, plant and equipment which is in the process of being constructed or developed.

Expenditure incurred to repair and maintain property, plant and equipment

Expenditure incurred to maintain property, plant and equipment is disclosed in note 31 to the financial statements.

Figures in Rand

11. Intangible assets

	2022			2021		
	Cost / Valuation	Accumulated amortisation and accumulated impairment	Carrying value	Cost / Valuation	Accumulated amortisation and accumulated impairment	Carrying value
Computer software	111 437	(84 490)	26 947	111 437	(73 608)	37 829
Internally generated computer software	5 738 574	(796 239)	4 942 335	4 896 824	(415 599)	4 481 226
Intangible assets under development	-	-	-	169 625	-	169 625
Total	5 850 011	(880 729)	4 969 282	5 177 886	(489 207)	4 688 680

Reconciliation of intangible assets - 2022

	Opening balance	Additions	Transfers	Amortisation	Total
Computer software	37 829	-	-	(10 882)	26 947
Internally generated computer software	4 481 226	841 749	-	(380 640)	4 942 335
Intangible assets under development	169 625	672 124	(841 749)	-	-
Total	4 688 680	1 513 873	(841 749)	(391 522)	4 969 282

Reconciliation of intangible assets - 2021

	Opening balance	Additions	Transfers	Amortisation	Total
Computer software	49 111	-	-	(11 282)	37 829
Internally generated computer software	2 870 089	1 006 480	885 090	(280 433)	4 481 226
Intangible assets under development	885 090	169 625	(885 090)	-	169 625
Total	3 804 290	1 176 105	-	(291 715)	4 688 680

2022

2021

Intangible assets in the process of being constructed or developed

Cumulative expenditure recognised in the carrying value of Intangible assets

Computer software, internally generated	-	169 625
---	---	---------

Figures in Rand

2022

2021

11. Intangible assets (continued)

The Licensing Automation Project was completed in September 2021 and therefore all development costs have been transferred to the cost of the project.

As at 31 March 2022, the Board had no intangible assets which are in the process of being developed.

None of the intangible assets have been provided as a guarantee for liabilities.

Restricted title

As at 31 March 2022, the Board did not have intangible assets whose title is restricted.

Other information

As at 31 March 2022, the Board did not have any contractual commitments for the acquisition of intangible assets.

Material individual intangible asset

The Licensing Automation Project is an individual asset which is material to the Board's financial statements.

The carrying value of the capitalised development costs for the Licensing Automation Project amounted to R 4 942 335 as at 31 March 2022.

The remaining amortization period of the Licensing Automation Project is 12 years.

12. Payables from exchange transactions

Accounts payable

2 165 964

1 207 777

13. Taxes and transfers payable (non-exchange)

Provincial Revenue Fund (see note 25)

63 865 841

60 031 134

Kenilworth Racing (Betting Levy)

376 213

878 428

64 242 054

60 909 562

Figures in Rand

2022

2021

14. Provisions

Reconciliation of provisions - 2022

	Opening Balance	Additions	Total
Legal proceedings	300 000	600 000	900 000

Reconciliation of provisions - 2021

	Opening Balance	Additions	Total
Legal proceedings	-	300 000	300 000

Legal proceedings provision

A licence holder issued papers on 23 January 2020, for the review and setting aside of the Board's decision, taken on 10 October 2019, that dismissed the Applicant's appeal against the decision in relation to a dispute pertaining the pay out of winnings. The matter was heard on 10 November 2020 and judgement was delivered on 22 February 2021. The Court reviewed and set aside the decision of the Board and replaced it with a decision of dismissing the patron's claim for payment against the defendant. Cost was awarded in favour of the Applicant. The cost estimate for the applicant's legal fees is R300 000. The amount of R300 000 is based on the Board's average costs incurred in a High Court matter. The Board awaits the Bill of Cost to be set down for taxation.

Three licence holders commenced review proceedings on 22 November 2017. The Applicants applied to the Western Cape High Court, Cape Town for the review, setting aside and declaring unlawful and invalid the Board's decision to impose BBBEE conditions of licence on the Applicants as licence holders. Further, that the Court award costs against any party opposing the Application. Judgement was delivered on 11 December 2019, in favour of the Board. The licence holders applied for Leave to Appeal to the Supreme Court of Appeal, on 30 January 2020. The Applicant's leave to appeal was granted on 15 December 2020. The matter was argued before the Supreme Court of Appeal on 24 May 2022. Judgement was delivered on 24 June 2022. The Appeal was upheld with cost and the order of the Court a quo was set aside. The cost estimate for the applicants' legal fees is R600 000.

Figures in Rand

2022

2021

15. Employee benefit obligations

Employee Benefits

Current Liabilities	4 716 242	4 867 383
Non-Current Liabilities	4 973 000	4 268 000
	9 689 242	9 135 383

Current Liabilities - Employee Benefits

Accrual for leave pay	3 464 232	3 670 226
Accrual for bonus	584 559	580 814
Subtotal	4 048 791	4 251 040
Current portion of Post Retirement Medical Aid	77 000	37 000
Current portion of Long Service Awards	59 000	153 000
ILSF: Housing allowance	531 451	426 343
	4 716 242	4 867 383

The COVID-19 pandemic delayed the taking of leave which resulted in a significant leave accrual as at 31 March each year. Employees who do not take their leave by 30 June 2022, will forfeit their leave.

Non-Current Employee Benefits

Long Service Awards	828 000	823 000
Post-Retirement Medical Aid	4 281 000	3 635 000
Subtotal	5 109 000	4 458 000
Less: Current Liability	(136 000)	(190 000)
	4 973 000	4 268 000

Long service awards

The Board offers employees Long Service Awards for every ten (10) years of unbroken service completed, from ten years of service to forty (40) years of service, inclusive.

The table below sets out the Long Service Award policy:

Completed Service (in years)	Employed before 23 March 2017	Employed after 23 March 2017
10 years	A cash amount equal to the monthly benefit salary of the employee at his/her 10 year anniversary	None
20 years	R 10 899	R 10 899
30 years	R 21 797	R 21 797
40 years	R 29 064	R 29 064

Figures in Rand

2022

2021

15. Employee benefit obligations (continued)

Valuation of assets

The long service awards liability for the Board is provided for. However, no dedicated assets have been set aside to meet this liability.

Post-retirement medical aid plan

Employees of the Board participate on a medical scheme of their choosing. The Board shall continue to provide a medical assistance subsidy of 75% of medical scheme contributions if an employee:

- Exited or exits the service of the Board because of retirement (including early retirement), death or dismissal on account of incapacity due to ill health or injury;
- Has attained at least fifty (50) years of age;
- Has remained a principal member of a registered medical scheme for twelve (12) months immediately before the date he/she exited the service of the Board;
- If an employee or former employee die(s) and his or her spouse becomes the principal member of a registered medical scheme, then the spouse becomes eligible to receive the subsidy.

The subsidy as at 1 April 2022 was R3 248 per month (R3 052 per month on 1 April 2021) and is expected to increase by 8.63% on 1 January 2023.

Changes in the present value of the defined benefit obligation are as follows:

Opening balance	4 458 000	3 893 128
Net expense recognised in the statement of financial performance	651 000	564 872
The amounts recognised in the statement of financial position	5 109 000	4 458 000

Accrued Liability

Long Service Award

Current liability	59 000	153 000
Non-current liability	769 000	670 000

Post-Retirement Medical Aid

Current liability	77 000	37 000
Non-current liability	4 204 000	3 598 000
	5 109 000	4 458 000

Net expense recognised in the statement of financial performance

Current service cost: Long Service Awards*	(10 218)	15 617
Current service cost: Medical Aid Benefit*	165 000	216 301
Interest cost: Long Service Awards	57 000	66 793
Interest cost: Medical Aid Benefit	549 000	371 918
Actuarial loss/(gain): Long Service Awards	(41 782)	(43 692)
Actuarial loss/(gain): Medical Aid Benefit	(68 000)	(62 065)
	651 000	564 872

*These items are included in the information disclosed in Note 21 to the financial statements.

15. Employee benefit obligations (continued)

Key assumptions used

Assumptions used at the reporting date:

Long Service Awards	31 March 2022	31 March 2021
Discount rate	6.18%	6.83%
CPI (Consumer Price Inflation)	4.92%	4.26%
Normal Salary Increase Rate	5.92%	5.26%
Net Effective Discount Rate	0.25%	1.49%
Pre retirement mortality	SA 85 90 (light)	SA 85 90 (light)

Post-Retirement Medical Aid	31 March 2022	31 March 2021
Discount rate	11.84%	14.36%
Medical CPI (Consumer Price Inflation)	7.63%	9.90%
Medical Aid Contribution Inflation	8.63%	10.90%
Net Effective Discount Rate	2.96%	3.12%

Demographic Assumptions	31 March 2022	31 March 2021
Pre-retirement Mortality	SA 85 90 (light)	SA 85 90 (light)
Post-retirement Mortality	PA (90) rated down 2 years and 1% annual improvement from 2006	PA (90) rated down 2 years and 1% annual improvement from 2006 (PRMA)
Average retirement age	65	65
Proportion with spouse dependent at retirement	85%	85%
Continuation of membership at retirement	80%	80%

15. Employee benefit obligations (continued)

Refer to the table below for more information regarding key assumptions:

Discount Rate	GRAP 25 defines the determination of the Discount Rate assumption to be used as follows: The discount rate that reflects the time value of money is best approximated by reference to market yields at the reporting date on government bonds. Where there is no deep market in government bonds with a sufficiently long maturity to match the estimated maturity of all the benefit payments, an entity uses current market rates of the appropriate term to discount shorter term payments and estimates the discount rate for longer maturities by extrapolating current market rates along the yield curve.
Normal Salary Inflation Rate	The underlying future rate of consumer price index inflation (CPI inflation) was derived from the relationship between the (yield curve based) Conventional Bond Rate and the (yield curve based) Inflation linked Bond rate for the time period indicated by the valuation's implied duration. The assumed rate of salary inflation was set as the assumed value of CPI plus 1%.
Medical Aid Inflation	The Medical Aid Contribution Inflation rate was set with reference to the past relationship between the (yield curve based) Discount Rate for each relevant time period and the (yield curve based) Medical Aid Contribution Inflation for each relevant time period. South Africa has experienced high health care cost inflation in recent years. The annualised compound rates of increase for the last ten years show that registered medical aid schemes contribution inflation outstripped general CPI by almost 3% year on year. These increases are not considered to be sustainable and it was assumed that medical aid contribution increases would out strip general inflation by 1% per annum over the foreseeable future.
Average Retirement Age	The average retirement age for all active employees was assumed to be 65 years. This assumption implicitly allows for ill health and early retirements.
Mortality Rates	Mortality before retirement has been based on the SA 85 90 mortality tables. These are the most commonly used tables in the industry. Mortality post employment (for pensioners) has been based on the PA (90) ultimate mortality tables. No explicit assumption was made about additional mortality or health care costs due to AIDS.

Promotional Salary Increase Rates

The following promotional salary increases were assumed:

Age Band	Promotional Increase
20 - 24	5%
25 - 29	4%
30 - 34	3%
35 - 39	2%
40 - 44	1%
45 and over	0%

15. Employee benefit obligations (continued)

Withdrawal Decrements: Long Service Awards

Allowance for withdrawals was made based on age, as summarised in the table below:

Age Band	Withdrawal Rate - Males	Withdrawal Rate - Females
20 - 24	16%	24%
25 - 29	12%	18%
30 - 34	10%	15%
35 - 39	8%	10%
40 - 44	6%	6%
45 - 49	4%	4%
50 - 54	2%	2%
55 - 59	1%	1%
60+	0%	0%

Withdrawal Decrements: Post-Retirement Medical Aid

Allowance for withdrawals was made based on age, as summarised in the table below:

Age Band	Withdrawal Rate - Males	Withdrawal Rate - Females
20 - 24	15%	15%
25 - 29	10%	10%
30 - 34	7%	7%
35 - 39	4%	4%
40 - 44	2%	2%
45 +	0%	0%

Early Retirement: Long Service Awards

The assumed rates of early retirement is set out below:

Age Band	Decrement for Males - NRA 65	Decrement for Females - NRA 65
20 - 54	0%	0%
55 - 59	5%	10%
60 - 64	5%	10%
65	100%	100%

Sensitivity Analysis

The results of the valuation are dependent on the assumptions used. The tables below outline firstly how the accrued liability as at 31 March 2022 is impacted by changes in the assumptions and secondly how the income statement expenses (interest and service cost) are impacted by changes in assumptions.

15. Employee benefit obligations (continued)

Post-Retirement Medical Aid

Mortality Rate

Deviations from the assumed level of mortality experience of the current employees and the continuation members (pensioners) will have a large impact on the actual cost to the organisation. If the actual rates of mortality turn out higher than the rates assumed in the valuation basis, the cost to the organisation in the form of subsidies will reduce and vice versa.

The table below illustrates the effect of higher and lower mortality rates by increasing and decreasing the mortality rates by 20%. The effect is as follows:

	-20% Mortality Rate	Valuation Assumption	+20% Mortality Rate
Total Accrued Liability	R 4 659 000	R 4 281 000	R 3 963 000
Interest Cost	R 572 000	R 524 000	R 484 000
Service Cost	R 244 000	R 221 000	R 201 000

Medical aid inflation

The cost of the subsidy after retirement is dependent on the increase in the contributions to the medical aid scheme before and after retirement. The rate at which these contributions increase will thus have a direct effect on the liability of future retirees.

The table below illustrates the effect of a 1% p.a. change in the medical aid inflation assumption. The effect is as follows:

	-1% Medical Aid inflation	Valuation Assumption	+1% Medical Aid inflation
Total Accrued Liability	R 3 976 000	R 4 281 000	R 4 498 000
Interest Cost	R 486 000	R 524 000	R 551 000
Service Cost	R 202 000	R 221 000	R 233 000

Long Service Awards

Withdrawal rate

Deviations from the assumed level of withdrawal experience of the eligible employees will have a large impact on the actual cost to the organisation. If the actual rate of withdrawal turns out to be higher than the rates assumed in the valuation basis, then the cost to the organisation in the form of benefits will reduce and vice versa.

The table below illustrates the effect of higher and lower withdrawal rates by increasing and decreasing the withdrawal rates by 20%. The effect is as follows:

	-20% Withdrawal Rate	Valuation Assumption	+20% Withdrawal Rate
Total Accrued Liability	R 857 000	R 828 000	R 800 000
Current Service Cost	R 90 000	R 86 000	R 83 000
Interest Cost	R 52 000	R 50 000	R 49 000

15. Employee benefit obligations (continued)

Normal salary inflation

The cost of the long service awards is dependent on the increase in the annual salaries paid to the employees. The rate at which salaries increase will thus have a direct effect on the liability of future employees.

The table below illustrate the effect of a 1% p.a. change in the Normal Salary inflation assumption. The effect is as follows:

	1% Normal salary inflation	Valuation Assumption	+1% Normal salary inflation
Total Accrued Liability	R 818 000	R 828 000	R 837 000
Current Service Cost	R 85 000	R 86 000	R 88 000
Interest Cost	R 50 000	R 50 000	R 51 000

Post-retirement benefit plan

The Board operates a single retirement benefit plan domiciled in the Republic of South Africa and is governed by the Pension Funds Act, 1956 (Act no. 24 of 1956). All permanent staff are covered by the retirement benefit plan.

The Board operates a defined contribution retirement plan for all permanent staff. The assets of the fund are held separate from those of the board, in funds under the control of trustees.

The total cost charged to income of R4 530 166 (2021: R4 327 395) represents contributions payable to the fund as specified in the rules of the fund (as disclosed Note 21 to the financial statements).

Other disclosures

Amounts for the current and previous four years are as follows:

	2022	2021	2020	2019	2018
Defined benefit obligation	5 109 000	4 458 000	3 893 128	3 758 000	3 783 000
Experience adjustments on plan liabilities	(109 782)	(105 757)	(531 771)	(559 000)	120 000
Experience adjustments on plan assets	(311 782)	(250 426)	1 530 521	(8 000)	25 000

Figures in Rand

2022	2021
------	------

16. Interest income

Interest revenue

Bank	1 320 156	846 878
Other Financial Institutions	144 904	280 068
	1 465 060	1 126 946

17. Operating Revenue

Board Inspector Charge Out Fees	7 948 369	6 109 255
Investigation Fees	33 008 197	32 850 389
Licence application fees	3 448 815	3 045 130
Limited Pay-out Machine Operator Fees	3 000 000	-
	47 405 381	42 004 774

Figures in Rand

2022

2021

18. Sundry Income

Other miscellaneous income

237 235

101 009

Miscellaneous income

Miscellaneous income represents mostly withdrawals from the Individual Linked Savings Account (ILSF) and refunds in respect of study fees, Skills Development Levies, employees' taxes and legal fees.

19. Government Grant

Provincial Revenue Fund

26 256 000

27 744 000

The grant is to assist in funding the loss of the Casino Exclusivity Fee and had no conditions attached to it. The grant is recognised in surplus/deficit on receipt thereof.

20. Services in-kind

Services in-kind benefit revenue

4 332 399

5 067 522

The Board occupies a building at no cost managed by the Department of Transport and Public Works. This building is located at 100 Fairway Close, Parow, Cape Town.

The amount disclosed is based on the rental amounts paid by the Department of Transport and Public Works as well as payments made by the Department in respect of utilities.

The Board recognises the corresponding amount as an expense for the consumption of services in kind as disclosed in Note 22 to the financial statements.

21. Employee related costs

Basic salary

34 717 076

33 530 419

Bonus

2 499 132

2 412 647

Medical aid company contributions

2 770 190

2 724 359

UIF

144 805

122 519

Leave pay

675 752

2 019 036

Non pensionable cash allowance

1 207 018

-

Defined contribution plans

4 530 166

4 327 395

Car allowances

23 230

25 770

Overtime payments

1 133

-

Long service awards

104 000

98 281

Acting allowances

34 674

61 521

Housing benefits and allowances

899 615

927 944

47 606 791

46 249 891

Remuneration of executive management

The emoluments of the executive management, as disclosed in Note 23 to the financial statements, are included in the employee related costs as disclosed in this note.

Remuneration of Board Members

Fees paid to the members of the Board, as disclosed in Note 23 to the financial statements, are included in the employee related costs as disclosed in this note.

FINANSIËLE INLIGTING

Notes to the Annual Financial Statements

Western Cape Gambling and Racing Board
Annual Financial Statements for the year ended 31 March 2022

Figures in Rand

22. Other expenses

	2022	2021
Advertising	112 083	250
Auditors remuneration	2 317 976	1 758 820
Bank charges	16 219	13 050
Cleaning	309 947	323 328
Computer software annual licences	1 839 685	2 142 874
Conferences and membership fees	207 766	98 370
Consulting and professional fees	1 011 063	498 888
Consumables	66 579	70 818
Entertainment	24 652	1 201
Insurance	323 442	325 741
Levies	424 285	273 681
Postage	2 703	1 965
Printing and stationery	148 012	217 826
Recruitment costs	65 171	126 679
Rental of equipment	227 457	243 357
Repairs and maintenance (see note 31)	277 204	286 495
Responsible Gambling Awareness	206 995	2 022
Security services	32 334	211 962
Services in kind (see note 20)	4 332 399	5 067 522
Services: Translations/Subscriptions/Transcriptions	144 163	101 603
Staff welfare	51 525	69 413
Telephone and communications	641 083	579 789
Staff development and training	585 390	237 643
	13 368 133	12 653 297

Figures in Rand

23. Emoluments

Executive

2022	Emoluments	Retirement Fund	Bonus	Other	Total
Chief Executive Officer	1 316 128	73 301	79 976	28 140	1 497 545
Manager: Legal services	1 135 581	62 873	68 599	53 400	1 320 453
HOD: Admin & Finance	1 008 069	55 813	61 121	43 818	1 168 821
HOD: Licensing	1 318 614	62 873	68 599	66 623	1 516 709
HOD: Compliance	1 135 581	62 873	80 032	86 459	1 364 945
HOD: Information Technology	1 038 537	57 500	62 736	20 340	1 179 113
Manager: Human Resources	804 202	44 526	48 581	20 340	917 649
	7 756 712	419 759	469 644	319 120	8 965 235

*Other benefits comprise of leave paid out and cash allowances.

2021	Emoluments	Retirement Fund	Bonus	Other	Total
Chief Executive Officer	1 295 086	70 391	78 795	78 795	1 528 019
Manager: Legal services	1 117 533	60 377	67 585	67 585	1 278 970
HOD: Admin & Finance	992 048	53 597	60 218	60 218	1 128 994
HOD: Licensing	1 118 883	61 727	67 585	67 585	1 248 195
HOD: Compliance	1 117 084	60 827	56 321	56 321	1 234 404
HOD: Information Technology	1 022 031	55 217	61 809	61 809	1 140 131
Manager: Human Resources	788 343	42 758	47 864	47 864	878 965
	7 451 008	404 894	440 177	440 177	8 437 678

Board members

2022	Members' fees	Other fees	Total
Mr DT Lakay	224 919	1 190	226 109
Mr CA Bassuday	181 268	2 248	183 516
Ms C Fani	144 336	600	144 936
Mr RG Nicholls	142 117	1 386	143 503
Mr TC Arendse	184 247	459	184 706
Ms L Venter	162 760	2 492	165 252
Dr P Voges (See note 1 below)	-	212	212
	1 039 647	8 587	1 048 234

Note 1

Dr. P Voges is an employee of the Provincial Government of the Western Cape and is therefore not entitled to additional remuneration as a Board Member of the Western Cape Gambling and Racing Board.

Figures in Rand

23. Emoluments (continued)

Board members

2021

	Members' fees	Other fees	Total
Mr DT Lakay	270 962	275	271 237
Mr CA Bassuday	161 802	166	161 968
Ms C Fani	144 617	-	144 617
Ms N Magazi	22 081	-	22 081
Mr RG Nicholls	167 062	-	167 062
Ms L Nyati	-	351	351
Mr TC Arendse	183 310	-	183 310
Ms L Venter	70 564	381	70 945
	1 020 398	1 173	1 021 571

2022

2021

24. Operating leases

Minimum lease payments due

- within one year	52 343	99 716
- in second to fifth year inclusive	20 951	71 235
Present value of minimum lease payments	73 294	170 951

Operating lease payments represent rentals payable by the Board for equipment hire.

25. Related parties

Relationships

Executive Authority Western Cape Provincial Treasury: Mr D Maynier	No direct transactions
Western Cape Provincial Head Official: Mr D Savage	No direct transactions
Provincial Revenue Fund	Government grant as disclosed in Note 19.
Western Cape Provincial Treasury	Taxes and levies as disclosed in Note 26.
Non Executive Members of the Board	Fees for attendance of meetings as disclosed in Note 23.
Executive Management of the Board	Remuneration of Executive Management as disclosed in Note 23.
The Department of Transport and Public Works	The Board occupies a building at no cost managed by the Department of Public Works as disclosed in Note 20.
Department of the Premier	The Board has access to corporate services free of charge from the Department of the Premier. The Board did not utilise any corporate services from the Department of the Premier for the year under review.

Figures in Rand

2022

2021

25. Related parties (continued)

Related party balances

Amounts payable to related parties

Western Cape Provincial Treasury (see note 13)	48 914 253	43 457 927
Provincial Revenue Fund - Cash Surplus (see note 13)	14 951 588	16 573 207

Amounts payable to Provincial Treasury relate to taxes and levies payable as at 31 March each year. Payments in respect of taxes and levies are paid to the Provincial Treasury as Provincial Treasury is a conduit for the taxes and levies collected by the Board to the Provincial Revenue Fund.

Amounts included in Trade receivables regarding related parties

Western Cape Provincial Treasury (See note 37)	42 478 399	36 301 338
--	------------	------------

Amounts due to the Board on 31 March 2022 included Annual Licence Fees, Gambling Taxes and Penalties, which is payable to the Provincial Revenue Fund.

Key management information

Class	Description	Number
Non-executive Board Members	The Board consist of Members appointed on a part time basis by the Executive Council.	Six (6) Members were appointed to the Board as at 31 March 2022.
Executive management	The Executive Committee consist of the Chief Executive Officer, the Head of Departments of the Licensing, Regulatory Compliance, Administration and Finance and ICT as well as the Legal and Human Resources Managers.	Seven (7) Senior Managers were appointed to the Executive Committee as at 31 March 2022.

26. Taxes and levies collected during the year

Provincial taxes

Casino	280 224 604	173 574 965
Horse Racing and Betting	370 916 322	230 127 374
Limited Pay Out Machines	125 589 575	77 463 014
	776 730 501	481 165 353

Levies

Casino	2 183 329	2 075 742
Horse Racing and Betting	331 082	336 172
Limited Pay Out Machines	931 576	885 138
	3 445 987	3 297 052

Interest, fines and penalties

Casino	15 000	-
Horse Racing and Betting	70 951	17 813
	85 951	17 813

Total collected

	780 262 439	484 480 218
--	--------------------	--------------------

Figures in Rand

2022

2021

26. Taxes and levies collected during the year (continued)

Distributable to:

Provincial Revenue Fund	758 888 673	461 847 287
South African Responsible Gambling Foundation	-	61 350
Kenilworth Racing	21 373 766	22 571 581
	780 262 439	484 480 218

The Western Cape Gambling and Racing Act (Act 4 of 1996, as amended) provides for the imposition of statutory taxes and fees payable by licence holders, as well as administrative penalties for non-compliance. The Board collects gambling taxes and levies on gambling transactions on behalf of the Provincial Revenue Fund and other beneficiaries.

The Board is party to a principal agent arrangement with the Provincial Revenue Fund. Information regarding this agreement is disclosed in Note 37 to the financial statements.

27. Cash generated from operations

Surplus	14 352 730	14 087 480
Adjustments for:		
Depreciation - tangible assets	1 200 790	1 349 384
Amortisation - intangible assets	391 522	291 715
Movements in provisions	600 000	300 000
Loss/(Gain) on sale of assets	7 969	(14 889)
Changes in working capital:		
Inventories	(7 091)	873
Receivables	(677 565)	1 962 745
Prepayments	216 177	328 061
Payables	162 422	678 601
Employee benefits	553 859	2 044 992
	16 800 813	21 028 962

Figures in Rand

2022

2021

28. Risk management

Financial risk management

The Board's activities expose it to a variety of financial risks: credit risk and liquidity risk.

Liquidity risk

The Board's risk to liquidity is a result of the funds available to cover future commitments. The Board manages liquidity risk through an ongoing review of future commitments and credit facilities.

The Board's financial liabilities are payable within a period of twelve (12) months.

The Board has minimised its liquidity risk by ensuring that it has adequate banking facilities and funds in trust for any claim against its trade receivables. As at 31 March 2022, management did not consider there to be any significant concentration of risk which had not been adequately provided for.

The Board's maximum exposure to liquidity risk at reporting date is disclosed below:

Payables from exchange transactions	2 050 392	1 193 899
-------------------------------------	-----------	-----------

Credit risk management

Credit risk is managed on a group basis.

Credit risk consists mainly of cash deposits, cash equivalents and receivables from exchange transactions. The Board only deposits cash with major banks with high quality credit standing and limits exposure to any one counter party.

Receivables from exchange transactions comprise a widespread customer base. Management evaluated credit risk relating to customers on an ongoing basis. If customers are independently rated, these ratings are used. Otherwise, if there is no independent rating, risk control assesses the credit quality of the customer, taking into account its financial position, past experience and other factors. Individual risk limits are set based on internal or external ratings in accordance with limits set by the Board.

The amount presented in the statement of financial position is net of allowances for doubtful debt receivables, estimated by management based on prior experience and the current economic environment.

The amount outstanding in respect of receivables from exchange transactions, which do not represent statutory receivables, amounts to R66 305 (2021: R73 633) at year end. The Board holds no specific collateral for this balance. Management considers the amount of R66 305 to be fully recoverable as no impairment indicators exist for this balance.

The Board holds no specific collateral for its credit risk exposure other than the trust accounts. For the year under review the Board has not renegotiated the credit terms of any of its debtors. As at 31 March 2022, management did not consider there to be any significant concentration of risk which had not been adequately provided for.

Refer to Note 6 to the financial statements where an analysis of the age of financial statements that are past due but not impaired, is disclosed.

Financial assets exposed to credit risk at 31 March end were as follows:

Cash and cash equivalents	42 789 780	26 997 794
Receivables from exchange transactions	66 305	73 633
Trust funds (securities)	18 317 883	15 901 272
Trust funds (trust)	11 440 412	12 720 791
ILSF Housing Fund	531 451	426 343

Figures in Rand

28. Risk management (continued)

Interest rate management

The Board does not pay any material amounts of interest and as a consequence, the Board is not exposed to any material interest risk.

Cash funds are managed to daily operational needs and surplus funds are placed at favourable rates with reputable financial institutions in South Africa.

Fair value of financial instruments

The carrying amounts reported in the statement of financial position for receivables from exchange transactions, cash and cash equivalents, payables from exchange transactions and other financial liabilities approximate fair value.

29. Financial instruments

Categories of financial instruments

2022

Financial assets

Cash and cash equivalents	
Receivables from exchange transactions	
Trust funds (securities)	
Trust funds (trust)	
ILSF Housing Fund	

At amortised cost	Total
42 789 780	42 789 780
66 305	66 305
18 317 883	18 317 883
11 440 412	11 440 412
531 451	531 451
73 145 831	73 145 831

Financial liabilities

Payables from exchange transactions	
-------------------------------------	--

2 050 392	2 050 392
-----------	-----------

2021

Financial assets

Cash and cash equivalents	
Receivables from exchange transactions	
Trust funds (securities)	
Trust funds (trust)	
ILSF Housing Fund	

At amortised cost	Total
26 997 794	26 997 794
73 633	73 633
15 901 272	15 901 272
12 720 791	12 720 791
426 343	426 343
56 119 833	56 119 833

Financial liabilities

Payables from exchange transactions	
-------------------------------------	--

1 193 899	1 193 899
-----------	-----------

Figures in Rand

2022

2021

30. Commitments

Authorised capital expenditure

Already contracted for but not provided for

Property, plant and equipment

261 248

29 999

Intangible assets

-

668 444

261 248

698 443

Total capital commitments

Already contracted for but not provided for

261 248

698 443

Authorised operational expenditure

Already contracted for but not provided for

ICT

1 243 405

2 528 243

Pest control services

432

3 298

Cleaning services

309 027

117 748

Internal audit services

122 882

460 633

Employee wellness

62 952

106 920

Security services

5 321

5 039

Training services

36 312

60 400

Professional services

1 043 657

17 250

Travel and accommodation

18 376

-

Rental of equipment

255 044

-

Responsible gambling awareness

58 523

-

3 155 931

3 299 531

Total commitments

Total commitments

Authorised capital expenditure

261 248

698 443

Authorised operational expenditure

3 155 931

3 299 531

3 417 179

3 997 974

Contractual operating commitments are included to provide meaningful information to users.

31. Repairs and maintenance

Repairs and maintenance: Building

139 429

143 597

Repairs and maintenance: Equipment

97 588

128 337

Repairs and maintenance: Vehicles

40 187

14 561

277 204

286 495

Refer to Note 22 to the financial statements where repairs and maintenance has been disclosed.

32. Segment information

General information

Identification of segments

It is the view of management that the programmes of the WCGRB are not segments in terms of the definition in GRAP 18 and therefore segment reporting is not required.

Management has considered the definition of a segment in terms of GRAP 18 to consider whether segments exist.

In terms of par 5 of GRAP 18, a segment is defined “as an activity of an entity that generates economic benefits or service potential (including economic benefits or service potential relating to transactions between activities of the same entity) and whose results are regularly reviewed by management to make decisions about resources to be allocated to that activity and in assessing its performance; and for which separate financial information is available”.

Taking the Board’s programmes into consideration and the types of internal management reports as well as the annual financial statements, the following can be deduced when assessed against the definition of segment reporting:

- Administration and ICT Programmes are support functions to the entity that do not generate economic benefits and therefore these programmes cannot be seen as segments.
- Licensing and Regulatory Compliance do generate economic benefits, but reporting is done on an aggregated economic reporting level. Programmes are based on the Board’s functional activities of Licensing and Regulatory Compliance with support service departments bearing the cost of a general nature. Accordingly, data is not analysed for allocation to individual departments.

33. Events after the reporting date

The national state of disaster has been extended until 4 April 2022. The Board has determined that the national disaster is a non-adjusting subsequent event. Accordingly, the financial position and financial performance as of and for the year ended 31 March 2022 have not been adjusted to reflect the impact of COVID-19. The National State of Disaster has been lifted as from 5 April 2022.

Judgement in respect of one litigation matter was delivered on 24 June 2022. Cost was awarded against the Board. On submission of the financial statements this matter was disclosed as a contingent liability. The contingent liability was subsequently removed and a provision in terms of GRAP 19 was recognised. Disclosure in respect of Provisions is made in Note 14 to the financial statements.

34. Contingencies

On 8 February 2018, two licence holders applied for a declaratory order in the Western Cape High Court, for an order in the following terms: (a) Declaring that Freeplay credits do not constitute a “drop” for the purpose of the computation of adjusted gross revenue and does not form part of the taxable revenue per Section 64 of the Act read with Schedule III; (b) Ordering that the Minister For Finance, in his capacity as the custodian of the provincial revenue fund, refund the Applicants R44 570 465 and R1 763 983, respectively in relation to taxes paid; (c) Alternatively that the Board offset the referenced amounts against the Applicants’ future liability to pay gambling tax. Judgement was delivered on 29 April 2020 in favour of the Applicants. The Board resolved to appeal the judgement, after having obtained legal advice on the prospects of success on appeal. The Applicants were granted leave to Appeal to the SCA against the whole judgment and the order was made by the Full Court; cost of the application is to be costs in the Appeal. The Board’s Notice of Appeal was filed at the SCA on 28 October 2021. The Board’s Heads of Argument was filed on 6 April 2022. The matter is still ongoing. The Board and the Applicants agreed that each party will be liable for their own legal costs in the review application. The Court will therefore not impute liability on the Board to pay the costs of the other Applicants should they succeed and vice versa.

Interdict proceedings were launched on 25 March 2019. The Applicant seeks an Interdict, directing that the Board refrains from implementing its decision to allocate the remaining 1000 LPMs to the existing two Route Operators proportionately, pending the outcome of the Review Application. Furthermore, the Applicant seeks an order that the Board’s decision as aforementioned be reviewed and set aside. Further that the Board and any other opposing party pays the costs of the Applicant. The Applicant subsequently abandoned the interdict aspect of its application. Judgement was electronically handed down on 20 April 2021. The review application was successful and granted in favour of the Applicants, with costs awarded against the Respondents that opposed the application. The Board resolved to appeal the judgement. The Board’s attorneys filed a Notice to Oppose the Application for Leave to Cross Appeal. The Board’s Answering Affidavit in the Section 18(3) Application was filed on 11 June 2021. The Board’s Application for Leave to Appeal, the Applicant’s Cross Appeal and Section 18(3) Application was heard on 25 November 2021, where judgement was reserved. Should the Board not be successful in these proceedings, the likely estimate for the applicant’s legal costs is R300 000.

Figures in Rand

2022

2021

35. Reconciliation between budget and statement of financial performance

Reconciliation of budget surplus/deficit with the surplus/deficit in the statement of financial performance:

Net surplus per the statement of financial performance	14 352 730	14 087 480
Adjusted for:		
Depreciation: tangible assets	1 200 790	1 349 384
Amortisation: intangible assets	391 522	291 715
Services in kind revenue	4 332 399	(5 067 522)
Services in kind expense	(4 332 399)	5 067 522
Loss/(Gain) on the sale of assets	7 969	(14 889)
Movement in inventories	(7 091)	873
Movement in receivables	(677 565)	1 962 745
Movement in prepayments	216 177	328 061
Movement in payables	162 422	678 601
Movement in employee benefits	553 859	2 044 992
Movement in provisions	600 000	300 000
Net surplus per approved budget	16 800 813	21 028 962

36. Budget differences

Differences between budget and actual amounts basis of preparation and presentation

The budget and the accounting bases differ. The amounts in the annual financial statements were recast from the accrual basis to the cash basis and reclassified by functional classification to be on the same basis as the final approved budget. Adjustments to amounts in the annual financial statements were made to express the actual amounts on a comparable basis to the final approved budget. Refer to the Statement of Comparison of Budget and Actual Amounts where the amounts based on the comparable basis (cash) have been disclosed.

The amounts of these adjustments are identified in the table below.

	Actual (accrual basis)	Adjust- ments	Adjusted to comparable basis (cash)	Notes on adjustments
Sale of goods and services other than capital assets	47 405 381	(677 565)	46 727 816	Movement in accounts receivable
Entity revenue other than sales	6 034 694	(4 332 399)	1 702 295	Non cash item
Departmental transfers	26 256 000	-	26 256 000	
Total revenue	79 696 075	(5 009 964)	74 686 111	
Compensation of employees	(47 606 791)	57 641	(47 549 150)	
Goods and services	(17 736 554)	7 400 406	(10 336 148)	Accruals, movement in inventories and pre-payments, non cash items
Total expenditure	(65 343 345)	7 458 047	(57 885 298)	
Net operating surplus/(deficit)	14 352 730	2 448 083	16 800 813	
Payment for capital assets	(1 915 563)	-	(1 915 563)	
Net Surplus/(Deficit)	12 437 167	2 448 083	14 885 250	

Changes from the approved budget to the final budget

Sale of goods and services other than capital assets

The Board's own budgeted revenue has increased with an amount of R4 116 000 due to the following reasons:

- Increase of 3.3% to statutory fees approved subsequent to the Budget Approval process to the amount of R1.1 million.
- Collection of R3 million in respect of LPM Operator Fees which was not included in the original budget.

Departmental transfers (government grant)

The government grant was decreased with the amount of R4 116 000 based on the increase of the Board's own revenue.

Compensation of employees

The budget for compensation of employees increased with R945 107. The increase is as a result of the implementation of the 2021 Wage Agreement which was not budgeted for.

Goods and services

The budget for goods and services was decreased with an amount of R1 245 107. The decrease in the budget of goods and services was to fund the implementation of the 2021 Wage Agreement as well as a further virement from operating expenditure to capital expenditure to the amount of R300 000.

Payments for capital assets

The budget for capital assets increased with an amount of R300 000 as additional funding was required for computer equipment.

Figures in Rand

2022

2021

37. Accounting by principals and agents

The Board is a party to a principal agent arrangement.

Details of the arrangement is as follows:

In terms of section 12(13) of the Western Cape Gambling and Racing Act (The Act), the powers and functions of the Board shall be to collect and administer in accordance with the provisions of this Act, taxes, levies, duties and licence fees imposed by or under this Act.

In terms of section 3(1) of Part B of the Act, any amount of tax, licence fee, penalty or interest payable in terms of this Act shall, when it becomes due and payable, be a debt due to the Province and shall be recoverable for the benefit of the Provincial Revenue Fund by the Chief Executive Officer as hereinafter provided.

The Board is an agent as it collects taxes, licence fees, penalties and interest on behalf of the Provincial Revenue Fund.

The function of the Board to collect and administer taxes and levies for the benefit of the Provincial Revenue Fund is mandated by the Western Cape Gambling and Racing Act, Act 4 of 1996. No other binding arrangement exist.

There were no changes during the reporting period insofar it relates to the Board's powers and functions to collect and administer taxes, levies, duties and licence fees.

Payments in respect of taxes, licence fees and penalties are paid to the Western Cape Provincial Treasury as Provincial Treasury is a conduit for the taxes and other revenue collected by the Board to the Provincial Revenue Fund.

Entity as agent

Resources held on behalf of the principal(s), but recognised in the entity's own financial statements

Certain amounts included in Trade and other Receivables are fees payable to the Provincial Revenue Fund. Refer to the table below for detail:

Annual Licence Fees	136 981	120 061
Gambling Taxes	42 310 218	36 181 277
Penalties	31 200	-
	42 478 399	36 301 338

Revenue recognised

The Board is not compensated for the transactions carried out on behalf of the principal. The Board received a government grant to the amount of R26 256 000 for the year under review. The grant is to assist in funding the loss of the Casino Exclusivity Fee and had no conditions attached to it.

Liabilities and corresponding rights of reimbursement recognised as assets

The Board has not incurred any liabilities on behalf of the principal and as a result has not recognised any corresponding right of reimbursement as assets.

Additional information

Revenue and expenses that relate to transactions with third parties undertaken in terms of the principal agent arrangement

Figures in Rand

2022

2021

37. Accounting by principals and agents (continued)

Categories of revenue received or to be received on behalf of the principal, are:

Gambling Taxes
Annual Licence Fees
Interest, fines and penalties

Category of expenses paid or accrued on behalf of the principal

The Board does not, in the normal course of business, incur expenditure on behalf of the Provincial Revenue Fund.

Amount of revenue received on behalf of the principal during the reporting period

Gambling Taxes	755 356 735	458 595 254
Annual Licence Fees	3 445 987	3 234 220
Interest, fines and penalties	85 951	17 813
	758 888 673	461 847 287

Refer to Note 26 - Taxes and levies collected during the year for information regarding the revenue collected on behalf of the Provincial Revenue Fund.

Payables recognised based on the rights and obligations established in the binding arrangements

Gambling Taxes	48 584 928	43 248 630
Annual Licence Fees	236 478	192 429
Interest and penalties	92 847	16 868
	48 914 253	43 457 927

To provide meaningful information to the users of the financial statements, the different categories of payables have been included in the current year. This information was not disclosed in the prior year financial statements.

Reconciliation of accounts payables in respect of taxes and levies

Opening balance	43 457 927	28 566 327
Taxes and levies principal is entitled to	765 065 734	474 075 649
Taxes and levies paid to the principal	(759 609 408)	(459 184 049)
	48 914 253	43 457 927

Refer to Note 25 where amounts payable to related parties are disclosed.

Receivables recognised based on the rights and obligations established in the binding arrangement

Reconciliation of the carrying amount of receivables

Opening balance	36 301 338	24 090 468
Taxes and levies principal is entitled to	765 065 734	474 075 649
Taxes and levies received on behalf of the principal	(758 888 673)	(461 864 779)
	42 478 399	36 301 338

GRAP 109 requires the Board to recognise a receivable for taxes-to-be-collected based on the Board's function of collecting and administering taxes on behalf of the Provincial Revenue Fund. A corresponding liability has been recognised in the financial statements as these taxes are payable to the Provincial Revenue Fund.

Refer to Note 25 where resources held on behalf of the principal are disclosed.

Figures in Rand

38. Irregular expenditure

	2022	2021
Opening balance as previously reported	-	2 017 351
Opening balance as restated	-	2 017 351
Less: Irregular expenditure condoned	-	(2 017 351)
Irregular Expenditure awaiting condonation	-	-

39. Fruitless and wasteful expenditure

Opening balance as previously reported	2 560	-
Add: Fruitless and wasteful expenditure identified - current	-	2 560
Less: Amount written off - prior period	(2 560)	-
Closing balance	-	2 560

40. B-BBEE Performance

Information on compliance with the B-BBEE Act is included in the annual report under the section titled B-BBEE Compliance Performance Information.

41. Prior period errors and adjustments

In terms of par 79 of GRAP 1: Presentation of Financial Statements, as a minimum, the face of the statement of financial position shall include line items that present the following amounts: (j) receivables from non-exchange transactions (taxes and transfers), (j) receivables from exchange transactions, (l) taxes and transfers payable and (m) payables from exchange transactions.

As at 31 March 2021, an amount of R37 362 685 was presented as Trade and other receivables on the face of the statement of financial position. This amount included receivables from non-exchange transactions as well as receivables from exchange transactions. The correction in the current year is to comply with the disclosure requirements of GRAP 1.

Similarly, the amount of R62 117 339 was disclosed as Trade and other payables on the face of the statement of financial position on 31 March 2021. This amount included taxes and transfers payable as well as payables from exchange transactions. The correction in the current year is to comply with the disclosure requirements of GRAP 1.

During the prior year, in calculating the valuation of the Board's employee benefits liability at year end, the actuaries inadvertently accounted for 50% of the interest cost and the current service cost in the reconciliation of the present value of the liability. 100% of the interest cost and current service cost should be accounted for if the valuation is done once a year, which is the case for the Board. The correction in the current year is to rectify this error.

Commitments in the prior year inadvertently included an amount of R98 920 which was included in accounts payable at year-end. Commitments were therefore overstated with the amount of R98 920 as at 31 March 2021.

Refer to the information below for the impact of the prior year errors on the statement of financial position, statement of financial performance, cash flow statement and disclosure notes, where applicable:

41. Prior period errors and adjustments (continued)

Statement of financial position	As previously reported	Correction	Restated
Receivables from exchange transactions (Previously: Trade and other receivables)	37 362 685	(36 700 622)	662 063
Receivables from non-exchange transactions	-	36 700 622	36 700 622
Payables from exchange transactions (Previously: Trade and other payables)	(62 117 339)	60 909 562	(1 207 777)
Taxes and transfers payable	-	(60 909 562)	(60 909 562)
Total	(24 754 654)	-	(24 754 654)
Statement of financial performance	As previously reported	Correction	Restated
Employee related costs	46 131 519	118 372	46 249 891
Finance costs	255 312	185 959	441 271
Actuarial (gains)/losses	198 574	(304 331)	(105 757)
Total	46 585 405	-	46 585 405
Net expense recognised in the statement of financial performance (Note 15)	As previously reported	Correction	Restated
Current service cost: LSA	15 617	-	15 617
Current service cost: PRMA	97 929	118 372	216 301
Interest cost: LSA	66 793	-	66 793
Interest cost: PRMA	185 959	185 959	371 918
Actuarial loss/(gain): LSA	(43 692)	-	(43 692)
Actuarial loss/(gain): PRMA	242 266	(304 331)	(62 065)
Total	564 872	-	564 872
Employee related costs (Note 21)	As previously reported	Correction	Restated
Medical aid - company contributions	2 605 987	118 372	2 724 359
Commitments (Note 30)	As previously reported	Correction	Restated
Operational expenditure	3 398 451	(98 920)	3 299 531

42. Change in estimate

Property, plant and equipment

An assessment has been made of the useful lives of the Board's property, plant and equipment effective 31 March 2022.

Management is of the opinion that the useful lives of the assets are in line with the current circumstances.

The re-assessment of useful lives led to a decrease in depreciation as the changes were applied prospectively.

The effect in the current year is an increase in net surplus of R122 132, resulting in a future decrease in net surplus of R122 132 over the next years.

Om bykomende kopieë van hierdie dokument te bekom, tree asseblief in verbinding met:

Wes-Kaapse Raad op Dobbelary en Wedrenne

Fairwayslot 100

Parow

7500

Tel: 021 480 7400

E-pos: ceo@wcgrb.co.za

Webwerf : www.wcgrb.co.za

Engelse en isiXhosa-weergawes van die publikasie is op versoek beskikbaar.